

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פסח תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רכב

ההשקל עשרים גרה - תימה: דעשרים וארבעה הוּזו גרה - היינו מעה, כדכתיב (ויקרא

כז) 'עשרים גרה', ומתרגמין: עשרין מעין, וקיימא לן סלע - ארבעה דיעין, ושע מעה - כסף דיער, הר - עשרים וארבעה ותיין רבינו חם: **פְּרָמְעִים הוֹסִיפוּ**, אחר, בימי יחזקאל - שהוסיפו על מנה של קודש לבזר, שהיה של חמשים סלעים, ועשאוהו של ששים, ושבו בימי חבמם - הוסיפו על הסלע, שהיה של

עשרים גרה, ועשאוהו של עשרים וארבעה. ומוליא נחוסף זמנה. בין של חלו בין של קודש. ועוד יש לומר: שלא היה אלא תוספת אחד, שהוסיפו בימי יחזקאל, ולקולעו מנה של חול - של עשרים וחמשה סלעים, ושל קודש - של חמשים סלעים. אלא שהוסיפו על הסלע שנותו, ועשאוהו של עשרים וארבע מעות, ונתוסף כח אחד מנה של קודש ושל חול, וששים שקלים דקא חשיב קרא במנה של קודש - בשקלים הראשונים איירי, ואתא קרא למיזר שהוסיפו על המנה שנשכבו בו מאותן שקלים הראשונים כו, והכי פירוטא דקרא: 'רהשקל' - שהיה מתחילה 'עשרים גרה' מאותן שקלים עשרים, ועשרים, הושתה חמשה עשר, 'זמנה' - של קודש 'יהיה לכם', ומה שחלקם הכותב 'עשרים שקלים', 'חמשה ועשרים שקלים', 'עשרה וחמשה שקל', ולא כתב 'ששים שקלים המנה יהיה לכם' - אמר רבינו חם: לפי שדוהם כפילת משקלות, אחת - של שלש מנה של קודש אחר שנתוסף, ואחת - של מנה של חול, ואחת - של רביע מנה של קודש, ושלתון מחוקית מנה של קודש. וכן מוכיח הרמבם, דמתרגמין: 'סלעינא' - עשרין מעין, תלתון מנייא - עשרין סלעין, מני כספא - עשרין וחמש סלעין, רבעות מנייא - וחמש עשרה סלעין, כולחון שתיין מנייא דהבא יד לבזר, ולפידוש בחרא אין מתיישב כל כך, ודלתות מנייא רבעות מנייא - מירי במנה של קודש אחר שנתוסף, ואילו מנה כספא עשרין וחמש סלעים, דאירי במנה של חול - לאו בחול אחר שנתוסף קאמר, אלא במנה הראשון של חול, ומידו בקונטרס פירש כן פירוש יחזקאל, וחקריב

שְׂמוּאל קרא אשכנז ודרש: 'השקל עשרים גרה עשרים שקלים המשה ועשרים שקלים עשרת המשה שקל המנה יהיה לכם', מנה - מאתן וארבעין הוּזו! אלא שמע מִיָּה תלת: שמע מִיָּה, מנה של קודש כפול היה, ושמע מִיָּה, מוספין על המדות ואין מוספין יותר משותה. ושמע מִיָּה, שתותא מלבר, אמר רבינא: מתניתין גמי דקא, תרדה יהיה באה חמש סאין ורשלקמיות שהן שש מדרביות. שמע מִיָּה.

כדי שיאדו לו ללוקח מה לאבול, כל רבי שבמדה אפילו כו' - משום דקפדי עליה, הרי נחאנה במדה. אלא משום תנאי - המזר שילוקח התבואה מבעל הבית, ומולכיה בשוקים, שרוצה להשתכר בה השתות. ואילו היה מרד במדה שנתוסף ביותר - הוי הפסד משי דאינא למזכר, שהיה מוספד אותו יותר משותה. (אבל) ומשום דלא למיטיה דאינא, תקנו ולא הוסיפו יותר משותה. ומלך בתמידי ומסדר בתמידי דינא הוא רלא לימפית רוחא לא בני וכן תנאי איקרי - אם כן שאן התנר מרתי כלום, מה תקנה עשו לו קרא אשכנז ודרש - גודיות הכתוב היא. עשרים שקלים המשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל - הרי ששים שקלים. אותן ששים שקלים יהיה לכם המנה, וסלע ארבעה וזוים - הרי מאתים וארבעים וזו ירעום וזו באאי מנה, וקיימא לן דמנה דאורייתא אינה אלא עשרים וחמשה סלעים, שון מאה וזוים. מנה של קודש כפול היה חמשה מאתים שיתת, ושפע מנה מוספין על המדות - והיינו ארבעים למאתים של קודש, וכדכתיב למאה של חול - עשרים. ושפע מינה שותה מלבר - שלחמס מוספין והשיי, דאי חרי שנתוסף מלגו - לא היה עשה להוסיף ארבעים על מאתים. מתניתין גמי יוקא - וחמש סאין ורשלקמיות שהן שש מדרביות. שמע מִיָּה דאתו, וחקלו שיי הוסיפו על החמש, עשו חמש ורשלקמיות שהן שש מדרביות. מנצת צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר. 'שקל' האמר בתורה הוא סלע.

משנה

עשה היו עשרין עשרון לחלה - דעשר חלות היו חמין, ובמנה - שלשה מינין, וכל אחד היה של עשר חלות, מנצת במנה - שלשים חלות של עשרה עשרות, מנצא. שלש עשרות ושלש עשרון - לכל מין ומין, ושלש חלות - לעשרון, שמכל עשרון היה עושה שלש חלות של מצה, ולשלשים חלות לא היו אלא עשרה עשרון, ומה ששנינו עד כאן

היא במדה מדרבית, אבל במשה וירשלקמיות, שהיו חמש סאין, שהן שלשים קבין, וסאה - ששה קבין, חמשה עשר קבין - והיה נותן לחלה, דמתוספה למצה, קב ומצה - היה נותן לחלה, דמתוספה עשר קבין היה עושה עשר חלות, ושתי חלות לקב - דמקב אחד היה עושה שתי חלות, שהרי מתוספה עשר קבין היה עושה שלשים חלות של מצה. **גמרא** מנצת פול - דאיפס של סאין וקוביא תובא אחר - מדה אחת וקו, לשאת (את) כמשה החומר הבת - ורבת היא הוא גיטלת מעשר על החומר, ודמנה הוא שלשים סאין, ואמר קרא דאיפה ובה כחן פוחא רזא. ומאי - טעמא ליפת מבת ליפה מביצה נופח והבית האיפה עשירת החומר - שהוא שלשים סאין (איפה). אלא - משום מהי לא ליפה מנייה, דלא ידענא במה הוא חומר. ומאי נמי - 'מעשר החומר הבת', דבעי למליף מנה - לא ידענא במה הוא חומר, אלא מהמא מעשר הבת מן הבור - וכו' ודיעין ודאי שהוא שלשים סאין, לפי שהוא לשון (חומר). מנצא שבת שהוא מעשר - הוא שלש סאין, רבוי: 'האיפה רבת יותר אחת' - טעמא מינה דאיפה שלשת סאין, ורבי מתפרש קרא: 'מעשר הבת מן הבור' - שנתעשר של כור הוא חול 'עשרת הבתים חומר' - דברחורא איכא שלשים סאין, שון עושה בתים. מנצא חומר גמי דרבי שלשים סאין, כמין 'כי עשרת הבתים חומר' דסיפיה דקרא - לא לחושבנא אתי, אלא כספול הדיבור, כמנהג הניבאים, והמשתכר - באוכל נפש. מאי טעמא - אין מוספין על המדות יותר משותה: אילימא משום אנפקויהו תרעא - דבין שמגלוין, מוספין דרמיס, ודיישין דלמא אתי אלוסופי דרמיס יותר מדיא. אי הכי - כי לא מוספין אלא שותה, איכא נמי למחוד להכי. אלא משום חול דמי אונאה, ואין חומר יותר משותה. כי הוי דלא ליהוי כפול מקח - דקיימא לן (בבב מציעא מטב), אונאה שותה - קנה ומחירי אונאה, יתר משותה - בטל מקח, הבא נמי, התנר שמכר את התבואה, אם לא ידע הוסיפו על המדות, ומכר כל כדי המדה הראשונה, והו קיבל במדה גדולה - הרי נתנאה שותה, ואף על פי כן קנה הליקוט, ותון לו דמי אונאה, ואין חומר יכול לחזור בו.

כדי שיאדו לו ללוקח מה לאבול, כל רבי שבמדה אפילו כו' - משום דקפדי עליה, הרי נחאנה במדה. אלא משום תנאי - המזר שילוקח התבואה מבעל הבית, ומולכיה בשוקים, שרוצה להשתכר בה השתות. ואילו היה מרד במדה שנתוסף ביותר - הוי הפסד משי דאינא למזכר, שהיה מוספד אותו יותר משותה. (אבל) ומשום דלא למיטיה דאינא, תקנו ולא הוסיפו יותר משותה. ומלך בתמידי ומסדר בתמידי דינא הוא רלא לימפית רוחא לא בני וכן תנאי איקרי - אם כן שאן התנר מרתי כלום, מה תקנה עשו לו קרא אשכנז ודרש - גודיות הכתוב היא. עשרים שקלים המשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל - הרי ששים שקלים. אותן ששים שקלים יהיה לכם המנה, וסלע ארבעה וזוים - הרי מאתים וארבעים וזו ירעום וזו באאי מנה, וקיימא לן דמנה דאורייתא אינה אלא עשרים וחמשה סלעים, שון מאה וזוים. מנה של קודש כפול היה חמשה מאתים שיתת, ושפע מנה מוספין על המדות - והיינו ארבעים למאתים של קודש, וכדכתיב למאה של חול - עשרים. ושפע מינה שותה מלבר - שלחמס מוספין והשיי, דאי חרי שנתוסף מלגו - לא היה עשה להוסיף ארבעים על מאתים. מתניתין גמי יוקא - וחמש סאין ורשלקמיות שהן שש מדרביות. שמע מִיָּה דאתו, וחקלו שיי הוסיפו על החמש, עשו חמש ורשלקמיות שהן שש מדרביות. מנצת צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר. 'שקל' האמר בתורה הוא סלע.

משנה

עֲשֶׂרֶת לְחָמִי, עֶשְׂרוֹן לְחֶלֶל, וְעֶשְׂרֵה לְמִצֵּה. וּבְמִצֵּה שְׁלֹשׁ מִיָּין: חֲלוֹת, רִקְקִין, וְרִבְבוּכָה, וּמִנְצֵא שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים וְשִׁלְשׁ לְכָל מִין וּמִין, וְשִׁלְשׁ חֲלוֹת לְעֶשְׂרוֹן. וּבְמִדְּהָ יְרוּשְׁלָמִית הָיוּ שְׁלֹשִׁים קָב, חֲמִישֵׁה עֶשֶׂר לְחָמִי וְחֲמִישֵׁה עֶשֶׂר לְמִצֵּה. חֲמִישֵׁה עֶשֶׂר לְחָמִי, קָב וּמִצֵּה לְחֶלֶל. חֲמִישֵׁה עֶשֶׂר לְמִצֵּה, וּבְמִצֵּה שְׁלֹשׁ מִיָּין: חֲלוֹת, וְרִקְקִין, וְרִבְבוּכָה, וּמִנְצֵא חֲמִשָּׁת קָבִין לְכָל מִין וּמִין, וְשִׁמְיָה חֲלוֹת לְקָב. גמרא מִנְצֵא מִיָּה? הֲיֵהָה בָּאָה חֲמִשׁ סָאִין יְרוּשְׁלָמִית? מָנָה הֵינִי מִיָּה? אָמַר רַב חֲסֵדָא, דְּאָמַר רַבְרָא: "הָאִיפָה וְרִבְבָה כֶּתֶן אָחֵר יִהְיֶה לָכֶם", מַה בֵּית שַׁלְשׁ סָאִין, אָף אִיפָה שְׁלֹשׁ סָאִין. וְבֵית גּוֹפָא מִנְלָן? אִילִימָא מְדַכְתִּיב "לְשֹׁאת אֵת מַעֲשֵׂר הַחֲמֵר הַכֹּהֵן", אִיפָה גַּמִּי הַכְּתִיב "וְעֶשְׂרִית הַחֲמֵר הָאִיפָה!" אֵלָּא חוֹמְרָא לֹא יִדְעָנָא כְּפָה, הַכָּא גַּמִּי לֹא יִדְעָנָא כְּפָה! אֵלָּא מְהֵרָא "חֵק הַשְּׂמֹן הַבֵּית הַשְּׂמֹן וְעֶשְׂרֵת הַבֵּית מִן הַכּוֹר עֶשְׂרֵת הַבֵּיתִים חוֹמֵר כִּי עֶשְׂרֵת הַבֵּיתִים חוֹמֵר". אָמַר שְׂמוּאֵל: אֵין מוֹסְפִין עַל הַמְדוֹת יוֹתֵר מִשְׁתוּתָה, וְלֹא עַל הַמְּסַבֵּעַ יוֹתֵר מִשְׁתוּתָה, וְהַמְּשַׁכְּרֵר לֹא יִשְׁתַּכֵּר יוֹתֵר מִשְׁתוּתָה. מַאי טַעְמָא? אִילִימָא אִפְקֵינָה תִּרְעָא - אִי דְבָר, שְׁתוּת גַּמִּי לֹא! אֵלָּא מִשּׁוֹם אֹנְיָה, כִּי הֵיכִי דְבָר שְׂבָמִידָה וְשְׂבָמִשְׁקָל וְשְׂבָמִנְזֵן, אִפִּילוּ פְחוֹת מִכְּדִי אֹנְיָה חוֹזֵר! אֵלָּא מִשּׁוֹם תְּנָרָא, כִּי הֵיכִי דְלֹא לְמִטְיִיה דִּיאָנָה. - דִּיאָנָה הוּא דְלֹא לְמִטְיִיה, וְרוּחָא לֹא בְעִי? "וְכֵן וְכֵן" וְכֵן תְּנָרָא אִיקְרִי"? אֵלָּא אָמַר רַב חֲסֵדָא,

עשה היו עשרין עשרון לחלה - דעשר חלות היו חמין, ובמנה - שלשה מינין, וכל אחד היה של עשר חלות, מנצת במנה - שלשים חלות של עשרה עשרות, מנצא. שלש עשרות ושלש עשרון - לכל מין ומין, ושלש חלות - לעשרון, שמכל עשרון היה עושה שלש חלות של מצה, ולשלשים חלות לא היו אלא עשרה עשרון, ומה ששנינו עד כאן היא במדה מדרבית, אבל במשה וירשלקמיות, שהיו חמש סאין, שהן שלשים קבין, וסאה - ששה קבין, חמשה עשר קבין - והיה נותן לחלה, דמתוספה למצה, קב ומצה - היה נותן לחלה, דמתוספה עשר קבין היה עושה עשר חלות, ושתי חלות לקב - דמקב אחד היה עושה שתי חלות, שהרי מתוספה עשר קבין היה עושה שלשים חלות של מצה. **גמרא** מנצת פול - דאיפס של סאין וקוביא תובא אחר - מדה אחת וקו, לשאת (את) כמשה החומר הבת - ורבת היא הוא גיטלת מעשר על החומר, ודמנה הוא שלשים סאין, ואמר קרא דאיפה ובה כחן פוחא רזא. ומאי - טעמא ליפת מבת ליפה מביצה נופח והבית האיפה עשירת החומר - שהוא שלשים סאין (איפה). אלא - משום מהי לא ליפה מנייה, דלא ידענא במה הוא חומר. ומאי נמי - 'מעשר החומר הבת', דבעי למליף מנה - לא ידענא במה הוא חומר, אלא מהמא מעשר הבת מן הבור - וכו' ודיעין ודאי שהוא שלשים סאין, לפי שהוא לשון (חומר). מנצא שבת שהוא מעשר - הוא שלש סאין, רבוי: 'האיפה רבת יותר אחת' - טעמא מינה דאיפה שלשת סאין, ורבי מתפרש קרא: 'מעשר הבת מן הבור' - שנתעשר של כור הוא חול 'עשרת הבתים חומר' - דברחורא איכא שלשים סאין, שון עושה בתים. מנצא חומר גמי דרבי שלשים סאין, כמין 'כי עשרת הבתים חומר' דסיפיה דקרא - לא לחושבנא אתי, אלא כספול הדיבור, כמנהג הניבאים, והמשתכר - באוכל נפש. מאי טעמא - אין מוספין על המדות יותר משותה: אילימא משום אנפקויהו תרעא - דבין שמגלוין, מוספין דרמיס, ודיישין דלמא אתי אלוסופי דרמיס יותר מדיא. אי הכי - כי לא מוספין אלא שותה, איכא נמי למחוד להכי. אלא משום חול דמי אונאה, ואין חומר יותר משותה. כי הוי דלא ליהוי כפול מקח - דקיימא לן (בבב מציעא מטב), אונאה שותה - קנה ומחירי אונאה, יתר משותה - בטל מקח, הבא נמי, התנר שמכר את התבואה, אם לא ידע הוסיפו על המדות, ומכר כל כדי המדה הראשונה, והו קיבל במדה גדולה - הרי נתנאה שותה, ואף על פי כן קנה הליקוט, ותון לו דמי אונאה, ואין חומר יכול לחזור בו.

כדי שיאדו לו ללוקח מה לאבול, כל רבי שבמדה אפילו כו' - משום דקפדי עליה, הרי נחאנה במדה. אלא משום תנאי - המזר שילוקח התבואה מבעל הבית, ומולכיה בשוקים, שרוצה להשתכר בה השתות. ואילו היה מרד במדה שנתוסף ביותר - הוי הפסד משי דאינא למזכר, שהיה מוספד אותו יותר משותה. (אבל) ומשום דלא למיטיה דאינא, תקנו ולא הוסיפו יותר משותה. ומלך בתמידי ומסדר בתמידי דינא הוא רלא לימפית רוחא לא בני וכן תנאי איקרי - אם כן שאן התנר מרתי כלום, מה תקנה עשו לו קרא אשכנז ודרש - גודיות הכתוב היא. עשרים שקלים המשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל - הרי ששים שקלים. אותן ששים שקלים יהיה לכם המנה, וסלע ארבעה וזוים - הרי מאתים וארבעים וזו ירעום וזו באאי מנה, וקיימא לן דמנה דאורייתא אינה אלא עשרים וחמשה סלעים, שון מאה וזוים. מנה של קודש כפול היה חמשה מאתים שיתת, ושפע מנה מוספין על המדות - והיינו ארבעים למאתים של קודש, וכדכתיב למאה של חול - עשרים. ושפע מינה שותה מלבר - שלחמס מוספין והשיי, דאי חרי שנתוסף מלגו - לא היה עשה להוסיף ארבעים על מאתים. מתניתין גמי יוקא - וחמש סאין ורשלקמיות שהן שש מדרביות. שמע מִיָּה דאתו, וחקלו שיי הוסיפו על החמש, עשו חמש ורשלקמיות שהן שש מדרביות. מנצת צריך להוסיף עליהן הששית, והיינו שתותא מלבר. 'שקל' האמר בתורה הוא סלע.

משנה

רכ"ד מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 תוספות

1 **והקריב** ממנו מן המחובר - פירש בקונטרס: שיהיו כולן בכלי אחד כשילוח התרומה.
 2 נוראה דאין צריך אלא מוקף בעלמא, כמו 'ממנו' דבתיב גבי תרומה (במדרב
 3 חי) ובהקמץ רבד (מנחות כ"א) משמע כפירוש הקונטרס, ודרשנין גבי מנחה 'הדרים'
 4 ממנו במקומו' - מן המחובר, שלא יבא עשירון בשני כלים קומץו, ומחו דהם בני בני
 5 גניעה, כדאיתא בהדיא בשעתא נופא, דאשלו
 6 בכלי אחד או לא נגע, ומביעה אין להם בעשירון
 7 שתלוק בבישא מהו למקוץ מה על זה, צירוף
 8 דאורייתא או דרבנן? **ואל** ויחזו בכורים שיש
 9 אחריהו תרומה - ומדאי טעמא נמי ליבא למלף
 10 מתרומה גדולה, **מאי** מחובר איבא - פירש
 11 בקונטרס וסלקא דעתך דהאי דפרץ, דבתחלה
 12 היה מנתח הבשר ואחר כך נוטל האימורים,
 13 וקשה: דאיתני יכול לחקוק, או בכלי אחד,
 14 כדפרשי לעיל בקונטרסו ונראה לפרש: דפרץ
 15 למע לי קריא, דפשיטא מדחובר הוא,
 16 אמר

משנה **מפולם היה נזמל אחד מעשרה תרומה,**
שנאמר: "והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה".
אחד" - שלא יבא פרום. "מכל קרבן" - שיהו
כל הקרבנות שוות, שלא יבא מוקרבן על חבירו.
"לכהן הוקח את דם השלמים לו יתה". והשאר
יבא לכלעלים. גמרא תנו רבנן: "והקריב ממנו" -
מן המחובר. "אחד" - שלא יבא פרום. "מכל קרבן"
ש' יהו כל הקרבנות שוות, שלא יבא מן הקרבן על
חבירו. "תוכנת לה" - איני יודע מפמה היא. תריני

10 **דן: נאמר כאן "תרומה", ונאמר בתרומות מעשר "תרומה". מה להלן? אחד מעשרה, אף**
 11 **כאן - אחד מעשרה. או פלך לרדך זו: נאמר כאן "תרומה", ונאמר בפריים "תרומה".**
 12 **מה להלן - אין לה שיעור, אף כאן - אין לה שיעור? נראה למי דומה. דנין תרומה שאין**
 13 **אחריה תרומה, מתרומה שאין אחריה תרומה. ואל זכיח בפריים, שיש אחריהו תרומה.**
 14 **או פלך לרדך זו: דנין תרומה הנאכלת במקום קדוש, מתרומה הנאכלת במקום קדוש.**
 15 **ואל תזכיח תרומת מעשר, שנאכלת בכל מקום? תלמוד לומר "ממנו תרומה לה", ויתבי**
 16 **בתרומת מעשר "ממנו תרומה" - לזוהרה שיהו. למדנו לתרומה שהיא אחד מעשרה, אבל**
 17 **איני יודע מפמה היא חלה. תריני דן: נאמר כאן "לחם", ונאמר להלן בשתי הלחם "לחם",**
 18 **מה להלן - עשירון לחלה, אף כאן - עשירון לחלה. או פלך לרדך זו: נאמר כאן "לחם",**
 19 **ונאמר בלחם הפנים "לחם". מה להלן - שני עשירונות, אף כאן - שני עשירונות? נראה**
 20 **למי דומה. דנין מנחה הבאה חמץ עם הובח מנחתה, אף כאן - שני עשירונות? נראה**
 21 **לחם הפנים שאינו בא חמץ עם הובח. או פלך לרדך זו: דנין מנחה הבאה מארץ וחוצה**
 22 **לארץ, מן החדש ומן השש, מנחתה הבאה מארץ וחוצה לארץ, מן החדש ומן השש. ואל**
 23 **ויחזו שתי הלחם, שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ? תלמוד לומר "ממושבתים"**
 24 **קביאו לחם תנופה שמים". שאין תלמוד לומר "קביאו", ומה תלמוד לומר "קביאו"?**
 25 **שכל מה שאותה מביא במקום אחד הרי הוא כזה. מה להלן - עשירון לחלה, אף כאן**
 26 **עשירון לחלה. אי מה להלן - שני עשירונות, אף כאן - שני עשירונות? תלמוד לומר**
 27 **"תהיניח". למדנו עשרה לחמין, עשרה למצה מעין? תלמוד לומר: "על חלת לחם חמין",**
 28 **נגד חמין הבא מצה. נמצאו עשרים עשירונות לחמי תודה, עשרה לחמין ועשרה למצה.**
 29 **יכול עשרה שבמנחה לא יהו כולן אלא כמין אחד? תלמוד לומר "אם על תודה יקריבו**
 30 **והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולה בשמן וקשה מצות משחים בשמן כולת מרבבת"**
 31 **וגו, נמצאו שלשה עשירונים ושלוש לכל מין ומין, ושלש חלות לעשירון. נמצאו לחמי**
 32 **תודה ארבעים, נוטל מהו ארבע ונתנו לכהן, והשאר יאכלים לכלעלים. אמר מר: "והקריב**
 33 **ממנו" - מן המחובר. אלא מעתה, דתביב ואת כל חלבו דיום ממנו", תהם מאי מחובר**
 34 **איבא? קרדב חסדא אמר אבימי, דאמר רב חסדא, אמר אבימי: שלא יתח בשר קודם**
 35 **שפולו אימורין. אמר מר: נאמר כאן "תרומה", ונאמר בתרומת מעשר "תרומה" - ונילף**
 36 **מתרומת מוקין! דנין תרומה נותנת לדורות, מתרומה הנותנת לדורות. ואל תזכיח תרומת**
 37 **מוקין, שאינה נותנת לדורות. - ונילף מתרומת חלה! - תנא דבי רבי ישמעאל: דנין דבי**
 38 **שנאמר בו "ממנו תרומת ה'", מדרב שנאמר בו "תרומה לה" "תרומה לה", מדרב**
 39 **שנאמר בו "ממנו תרומת ה'", לאפקו תרומת חלה, דלא נאמר בו "ממנו תרומה לה".**
 40 **עני רבא: תרומת לחמי תודה, יתיבון עליהן מיתה וחומש, או אין יתיבון עליהן מיתה**
 41 **וחומש? פון דאיתקש לתרומת מעשר - בתרומת מעשר דמי. או דלמא, בו וחמשתו מיעט**
 42 **תרמנא? מרמעת או אינה מרמעת? תיקו. אמר מר: "תלמוד לומר "תהיניח". מאי תלמודא?**

1 **משנה** **מפולם -** לחמי תודה היה נוטל אחד מעשרה. שיהיו כל הקרבנות שנלחמו תודה
 2 שוין - בהפרכת תרומה. שלא יבא פרום - זה תרומה על חבירו, שלא יבא טול מהם שם
 3 ומה ולא כלום, משום דבעינן? שלא יבא מוקרבן על חבירו. **גמרא** מן המחובר - דבעינן
 4 שיהו כל החלות בחדש בשעת תרומה. **איני יודע מכמה** - חלות הוא נוטל אחת. **כבכורים**
 5 **תרומה** - דאמר מר (פסחים כ"ב.) "ותרומת דרך"
 6 - אלו הכבורים. מה תרומה דבכורים אין לה
 7 שיעור - דבאמרינן (פאה פרק א משנה א.) אלו
 8 דברים שאין להם שיעור. הפאה הכבוס, ו
 9 דבמה שירצה - מביא. שאין אחריה תרומה -
 10 דכיון שנטל תרומת מעשר אין מפרשינן שוב
 11 ממנה תרומה אחרת. שיש אחריה תרומה -
 12 שהרי עדיין יש לו להפריש על חבירו. ותיב
 13 תרומת לחמי תודה הנאכלת במקום קדוש -
 14 שנאכלת ביושלה. תרומות כבורים הנאכלת
 15 בדרושים. תלמוד לומר **כמה** - (ויקרא ז) "אחד"
 16 **כמל קרבן תרומה לה" - לזוהרה שיהו, דכתיב**
 17 **בלחמי תודה "ממנו תרומה לה", ונאמר**
 18 **בתרומת מעשר (במדרב יח) "ודומות ממנו**
 19 **תרומה דה מעשרה וגו'. אבל איני יודע כמה** -
 20 **קמח הוא עשרה חלות על חמין. נאמר לחם**
 21 **חמין תודה ושתי הלחם כאין מנתח חמין עם**
 22 **חובת. מה להלן עשירון לחלה - דכתיב (ויקרא כג)**
 23 **(שנים עשר) עשירונים וגו'. לחמי תודה ולחם**
 24 **הפנים באות מארץ ומחוצה לארץ - ושתי הלחם**
 25 **אין באות אלא מן הארץ. דכתיב ביה (שם)**
 26 **"ממושבתים תביאו לחם תנופה, מה תלמוד**
 27 **לומר "קביאו? שדרי כבר נאמר (שם)**
 28 **"והקרבתם מנחה חיהוה", ומצי למימר**
 29 **"ממושבתים לחם תנופה, ומה תלמוד לומר**
 30 **"קביאו? שכל שאותה מביא במקום אחד כעין זה**
 31 **חמין, ועם חובת יהיו כזה. אי מה להלן - בשתי**
 32 **הלחם - שני עשירונים ותו לא, אף כאן - שני**
 33 **עשירונים ותו לא? תלמוד לומר תהיניח - ותיבה**
 34 **לרבייתא דהא. ואף על גב דכתיב בשתי הלחם -**
 35 **ילף לתודה, דאם אינו ענין לשתי הלחם, דהא**
 36 **כתיב "שני עשירונים" - תהו ענין לחמין**
 37 **בתורה. וליהו עשרה עשירונים. למדנו עשרה**
 38 **לחמין - משתי הלחם שזאת חמין, "תהיניח" -**
 39 **בחמין כתיב. עשר למצה נמי חמין הבא -**
 40 **דבמה שמביא סולת לזרוך חמין, הבא מצה.**
 41 **עשר לחמין - נפקא לן משתי הלחם, עשר למצה**
 42 **- מדרשא? לנגד חמין הבא מצה. תלמוד לומר**
 43 **אם על תודה וגו' - בהאי קרא שתיב שלש מני**
 44 **מצה. מן המחובר - משמע שיהו חלה שלם,**
 45 **דארבעים חלות שלם, דהתרומה דבשעת תרומה**
 46 **יבא הכל שלם. דהוינו דפרץ? אלא מעתה ובר**
 47 **הבא (נמי) מאי מחובר איבא. דקא סלקא דעתיה**
 48 **שהוא מנתח בשעת חלה החלב. שלא יתח**
 49 **בשר קודם כו' - ובהאי גזנא הוי מחובר בשעת**
 50 **הפשה. ונילף מתרומת מוקין - דהויא אחד**
 51 **מתמשב: וליף מתרומת חלה - דהוי אחד**
 52 **מארבעים ושמונתו בו וחמשתו כו' - ומתו בר**
 53 **והא באחר, "וחמשתו" - ולא על אחת.**
 54 **סרית - כשיאר תרומה. ונאמר שכל הלחן קודם**
 55 **דשיעור צריך להעלותה באחד ומאת. ונבי**
 56 **דמוע לא אשכחו מיעוט בקרא. מאי תלמודא -**
 57 **דכי משמע מן "תהיניח" עשרה עשירונות?**
 תהיניח

מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רכז

1 ה'תנית - בתרין יודין, דהו יוד ד'מיתיר - איתא לתנא תורה. קפיו = חנאי
 2 קבום. בעשינות דבר הכבוד - דמנאי דמיתיר בפרשה קמורה, מן 'התינה', ובפרשה
 3 כתיב (הקרא כב) 'שמים שני עשרונים', וכי דבר הלמד בחוקש חוזר ומלמד בחוקש
 4 - דתמיך עצמו דהוא עשר ומגרינן משתי הלחם, עשרון לחלה - מן הדיקשא
 5 ד'לחם' לחם'. חוזר ומלמד בחוקש - על

אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי: "הַתְּיֵינָה" כִּתּוּב. אֵימָא:
עֲשֶׂהָ קִפְיוֹ אָמַר רַבָּא: מְעֻשְׂרוֹת דְּבַר הַכֶּתוּב. לְמַדְנָה
עֲשֶׂהָ לְחָמִי, עֲשֶׂהָ לְמִצֵּה מִנְיָן? תְּלַמְדוּ לֹאִמְרֵי עֵל
חִלּוֹת לְחָם חֲמִין" פְּגַדְרָהּ חֲמִין תְּבֵא מִצֵּה. וְכִי דְבַר הַלְמַד
בְּהִיקֵשׁ, חֲזוֹר וּמְלַמַּד בְּהִיקֵשׁ? הִימְנוּ דְרַבְרֵי אַחֵר הָוּא,
וְכַל הִימְנוּ דְרַבְרֵי אַחֵר לֹא הָוּי קִיּוּשׁ. הִנְיָהּ לְמֵאֵן דְּאָמַר
לֹא הָוּי קִיּוּשׁ, אֵלֹא לְמֵאֵן דְּאָמַר הָוּי קִיּוּשׁ. מָאי אֵיפֵא
לְמִימָר? "הִתְבֵּאוּ" רַבּוּיָא הָוּא. מְשַׁנְנָה הַמִּשְׁלוּאִים אֵי
בְּאֵין מְפָצֵה שְׂבִיתוֹתָהּ, חִלּוֹת וְרִיקוּן וְרִיבְכָה. נִזְרוֹת
הָיְתָה בְּפִי אַחֵר שְׂמִי יְרוֹת מְפָצֵה שֶׁל תּוֹרַה, חִלּוֹת וְרִיקוּן,
וְאֵין בָּהּ רִיבְכָה, נִמְצָא עֲשֶׂהָ קִבּוּן וְרִישְׁלִמּוֹת שְׁמֵן
שֶׁשֶׁה עֲשׂוֹנוֹת וְעוֹרִין. גְּמָרָא מֵנָּה הִנְי מִיָּלָ? אָמַר
רַב חֲסֵדָא, אָמַר רַב הֵמָּא בַּר גִּזְרִיא, דְּאָמַר קֵרָא: "וּמְסַל
הַמִּצֵּה אִשֶׁר לִפְנֵי ה' לֶקַח חִלַּת מִצֵּה אַחַת וְחִלַּת
לְחָם שְׁמֵן אַחַת וְרִיקוּן אַחֵר", בְּשִׁלְמָא "חִלּוֹת" - חִלּוֹת,
רִיקוּן" - רִיקוּ, "שְׂמֵן" - מָאי נִינְהוּ? לֹא רִיבְכָה. מִתְקַרְבֵּי
לָהּ רַב אֲוִיָא, אֵימָא: אֲנִימָא דְמִשְׁחָא! אֵלֹא פְּגַדְרֵשׁ רַב
חֲקוּן בַּר רַב חֲסֵדָא מְשַׁמְיָה דְרַבִּי טַבְלָא: "הוּ עֲרִיב אַחֵר"
וּבִנְי אִשֶׁר קָרִיבֵהּ לָהּ בְּיוֹם הַמִּשְׁחָה אֹתוֹ", וְכִי מַה לְמַדְנָה
לְבִנְי בְּיוֹם הַמִּשְׁחָה? אֵלֹא מִפִּישׁ חֲזִינוּבָה לְהַמְשִׁחוֹ. מַה
הַמְשִׁחוֹ? רִיבְכָה, אֵף חֲזִינוּבָה - רִיבְכָה. אָמַר רַב חֲסֵדָא:
בְּהוּ גְדוֹל מִתְקַרְבֵּי לְעִבְדָּה - צִדְרֵי שְׂמִי עֲשְׂרוֹנוֹת
הָאִישִׁי, אַחַת לְהַמְשִׁחוֹ וְאַחַת לְחִינוּבָה. מִר בַּר רַב אִשִׁי
אָמַר: שְׁלִשֵׁי. וְלֹא פְּלִיגִי: הֵא - דְעַבְדַּ עֲבֹדָה כְּשֵׁהוּא
בְּהוּ הִדְיוּמָה, הֵא - דְלֵא עַבְדַּ עֲבֹדָה כְּשֵׁהוּא בְּהוּ
הִדְיוּמָה. "נִזְרוֹת הָיְתָה בְּפִי שְׂמִי יְרוֹת מְפָצֵה שְׂבִיתוֹתָהּ".
תְּנֵן רַבְנָן: "שְׁלִמִי" - לְרִבּוֹת שְׁלִמִי נוֹר לְעֲשֶׂרֶת קִבּוּן
וְרִישְׁלִמּוֹת וְרִיבְעִית שְׁמֵן. וְכֹל לֵב מֵל שְׁאָמֹר בְּעִנְיָן?
תְּלַמְדוּ לֹאִמְרֵי "מִצּוֹת". מָאי תְּלַמְדוּ? אָמַר רַב פֶּפְא:
דְּבַר שְׁאָמֹר בּו "מִצּוֹת" - לְאִפּוֹקֵי רִיבְכָה, דְלֵא נִאָמַר
בו "מִצּוֹת". דְּבִי רַבִּי שְׁמַעְיָא לֵתָּא: "מִצּוֹת" - כָּלֵל,
חִלּוֹת וְרִיקוּן - פְּרִיטָה, כָּלֵל וְפְרִיטָה - אֵין כְּפִלְלֵי אֵלֹא
מַה שְׁפַרְפְּרָה, חִלּוֹת וְרִיקוּן - אֵין, מִיֵּד אַחֲרֵינָּה - לֵא.
 משנה

1 **אָמַר** רב יצחק בר אבדימי התינה כתיב - פירוש: יוד יתייר דרש, ומשנה איתביא קאי,
 2 שדרשנו לעיל: שלל שאתה מביא ממקום אחר כזה. דאי אשתו הלחם קאי - לא מצי
 3 למכתב יד, דהא 'שמים שני עשרונים' כתיב. ופרקי: ואימנ עשה קפיו ומשנ אמר, רבא
 4 בעשרות דבר הכבוד - פירוש: בדרשקין; מן כאן עשרון לחלה וקמטנרן אבן כספר מונה
 5 שלה. לא רסנין קפיו דבר רבא, ודכו נסנין; אמר
 6 רב יצחק, 'התינה עשירי דהו' דהכבוד שני עשרים
 7 ולא כתיב כזו בלא 'עשירה' עשרותו דבר הכבוד,
 8 ורסנין; אמר רב יצחק בר אבדימי, 'התינה' כתיב,
 9 ותו לא - פירוש: ומשנה דאתא לעשר לחלה, ולמסד
 10 אלו דקא שני עשרונים, ואין הללו שני עשרונים.
 11 מיהו קשה: כיון דאי לא כתיב 'התינה' - לא התיי
 12 וידע לכוון מן אמר הכותב כל שאתה מביא ממקום
 13 אחר כזו, אי ילענין שאתה עשירי לחלה מלפני הלחם,
 14 וידע לכו עשירה עשרותו. ומה הפסך איבא עשין
 15 חללה משום תרומתו. אי לענין למימר דהו אבן על
 16 כשעושם אש חללו עשירי עשר לחלה, ומה אמר
 17 השתא דכתיב 'התינה', מה ראתה דדרשת למימר אלו
 18 דוקא שני עשרונים; אימנ: אילו דוקא (שני עשרונים)
 19 עשרון לחלה ולניסתה וקמטנרן גמי קשה, וידיד לא
 20 מימרא לדרשא. דכמו שימנר ממשעיה לשון יוד
 21 'ותעשנה' לשון רכבם, כגון כן אמר 'מחודה' -
 22 'התינה' עשירי יודין, יוד חלה עשירי, ויד חלה
 23 של שמונתה ודאי אי מירוד ליענין עשר לחלה, ומת
 24 לן גורא שוה דתרומת מעשרו דא כון דאמר רמנא
 25 'אידא מכל קבין', דרשקין מנחות ענא; אחר -
 26 'אידא יטול פריסה', למענו עשרון לחלה. על כרחין
 27 אחר מעשרה עטול
 28 **דימנו** דבר אחר - פירש בקמטנרם: כלומר, כין מה
 29 שבחם בנפשו, כין מה שלמד מדבר אחר ופסק
 30 לה דעשר עשרות. ואתא רבדיהי כתיב 'התינה' -
 31 דמענין עשר חלה דתא איתביא קאי. ולכין גמר
 32 אשתו הלחם, עשרותו ידיו בכל חלה, הלכך לאו חקש
 33 הוא, ויכול לחזור וללמד על המצוה דעשר עשרות
 34 הוא, ויכול דימי חקש כמרחן כן דאי לאו כתיב
 35 בתורה עשר למינר, ובשתי הלחם הוו עשירה עשרותו,
 36 ולפי תרדי - והואו יתי עשירי גמור. ופירשה לו
 37 יתישכיל פי גורסא דלעיל, אלך בלארן קיסא דלא
 38 דרשנין ידיו איתביא - וכן רבנן; ובסוף איתווח
 39 מקומן (מכאן G. כ.) פירש בקמטנרם: דחשיב הענין
 40 מה שאנו למדין מתרומת מעשר שבת כהן שנין
 41 לחלול, ודאי הלמד בגורה שוה חשיב כמורה בפניה
 42 משום דקיימא לך דבר הלמד בגורה שוה, חזר ומלמד
 43 בחקש. על ידי כך אנו יודעים שיש עשרה עשרות,
 44 כדילפינן מחקשא דשתי הלחם דהוי עשרה עשרות,
 45 ועדי שפירש: משום דתרומת מעשר לעילן הוא,
 46 חשיב כתיבוכה בגופיהו. **אחת** להמשותף למכניס
 47 ואתא לתוכו לעבודת כהן גדול - מר בר חיאי אמר:
 48 ושלל כרסיקס בשלל עבד עבודה כשחזר הדיעו.
 49 דאיכא אתת - לתוכו לעבודת כהן הדיעו, ואתת - לחינוכו
 50 וחס פופירשי: כגון שפסד כיום הפופירשי, דאיכא עבודת יום (הפופירשי) כגון גדול, אלא מילתא
 51 היא, דאן קריב יודא אן קריב כיום הפופירשי. ובפרקי קמא דיומא (הפופירשי) בעי אן אירע פסול בכון
 52 גדול, ממה מוכיח את השני כיום הפופירשי **אין** בכלל אלא מה כשפטר - כלל מקום שיש
 53 כלל פטר רגיל רביעי שמואל לפירש: דאימתיין רמנא למכתב הכלל - שלא נרבה דבר היומא
 54 לפירש. וכן מוכיח כאן, דאי לאו דרחה כלל פירש, משמע ובה דהוה לעילין רובה מלתיי חתה
 55 ולא

1 מצה עשירה עשרונים בתמיך, ורכנד חמיך הבא
 2 מצה. הימנו ודבר אחר הוא - כלומר, אי
 3 הוה מלמד החמץ על המצה, אותו דבר עצמו
 4 שהוה למד מן שתי הלחם עשרון לחלה, מצי
 5 למינר; וכי דבר הלמד בחוקש חזר ומלמד
 6 בחוקש? אבל הכא החמץ אינו מלמד על
 7 המצה מה שהוא למד בחוקש משתי הלחם,
 8 לא מצית למיפרי, משום דחמץ למד מזה
 9 שהוא עשרון לחלה, ומלמד בחוקש למצה
 10 הלחם עשרה עשרונים, דהיינו דבר אחר. ענין
 11 אחר נמי שפנתה דעמיה, דמר ארח הוא - יאד
 12 דהוה יליף תחמיץ שבתדה לקרבן אחר דעלמא,
 13 מצית להמשיך; וכי דבר וכו'. השתא דלאו יליף
 14 אלא לתורה קרבן גופיה, ליכא למיפרי דכין
 15 מצי איבא לעשרי - וכי דבר הלמד בחוקש
 16 חזר ומלמד בחוקש תבאי וריבוי הוא -
 17 דלא עזא למכתב "באינר שני בני הלחם;
 18 משום שהוה דאמר לעיל, דהוי נבתי בנתי
 19 הבא גבי לחמי, דרכל הבאות שאתה
 20 מביא יהו כוח עשרון לחלה, דהוי כמו שלמד
 21 מגופו דקרא עשרון לחלה ולא מדוקש וכו'
 22 מלמד חמץ על המצה עשירה עשרותו. ולא
 23 מצית למיפרי; וכי דבר הלמד כזו; שדרי לא
 24 למד החמץ לעשרי - אבל אי תורה כומעיקס,
 25 איתאי לחם' - דהו דבר הלמד מדוקש,
 26 ואיכא למיפרי עליה. **משנה** המלואים - שדו
 27 בימי משה היו ב', שתי ידות כמצה שבתדה -
 28 דהיינו חלות וריקון, אבל רבוכה - לא היתה
 29 בגוד. ובקו אשך יהו שני אלא שני אנתון מינן
 30 נמצאו שני מינן עשירה קבין וירשלימות. דכין
 31 השלשה מינן דמצה שבתדה הוו משהש שני
 32 קבין, תמיך קב כלל מין, ומנצא לשני מינן
 33 קו עשירה קבין, שון ששה עשרות - ועשירה
 34 קבין קו ששה עשרות ושני שלישותו, ושני
 35 מינן, שון שלשה עשרות ורשלישו לכל
 36 מין; דכין דעשירה עשרון וז' ורשלישו לכל
 37 שבמצה; ומנצא לשתי ידות חן ששה עשרות
 38 ושני שלשה עשרות. **גמרא** אנתון איבי -
 39 הדמולואים דהו גמרא חלות וריבוכה,
 40 דהיינו הלוח שבקוין לאו היתו ריבוכה - אלמנא
 41 דאית דבו ריבוכה. **אנא** דפישא = תחיתב
 42 עישה עבה שמיננה בשמן, ענין אחר; אנא
 43 דמשא = שמן קרש עגול כולל לחם, ודאי
 44 לחם. מורי רבי וברונו לרביה, ולא רבוכה. משנ. וכי מה למדנו לבני מיום המשוח
 45 כולם הידין בנינו בשביל משיחת אביהם; קוש חינוכו - דכתיב הדיעו לתמישוח
 46 היינו רבוכה; וחינוכו הוא במילואים שלו, אלמנא דבמילואים הוי רבוכה, דכתיב
 47 הדיעו מלח בתניחן ודיעו ריבוכה) ביום חינוכו לעבודה, ולכן גדול בכל יום. אף
 48 הלוח לחם שמן נמי הדיו במילואים, היינו רבוכה. המתקרב לעבודה - תחילה
 49 אחר שגממיה, אחר להשחטו - שגממיה כולל גדול, אחר לחינוכו - שבביל
 50 שתתקרב אחר לעבודת כהן גדול, אף הלא עבד קעודה מילוס כשתייה חיווים
 51 מביא שלשה; אתת - לחותין תחילת עבודה, ואתת - לחינוכו שנתמנה לכון גדול, ואתת - דלמשוחו. מורי רבי וברונו לרביה, ריקון וחלות - כן הוא, אלא
 52 שוה נבלל הוא גמשת. שלשו - 'על כל שבתה שלמינר', דלאו דהו עירך. שדרי כבר נאמר 'אתת ורתת ובה שלמינו ואם על תרדה' - לרבות שלמי נויר לעשירה
 53 קבין וירשלימות - שיהו שני ידות של מצה בתורה שלמינר, שלא היה בגור אלא חלות וריקון. ולרביעיית שמן - לפי שבתדה היה חצי לוג שמן, חצי חלות וריקון
 54 וחצי לרביעה. לחמץ לאו שני שמן. ובין שגמור אין בו ריבוכה. דהו ברביעיית, יכול לכל מה שאמרו מענין - הואיל וחקשוק שלמינו נויר למצה של חלה, ויכול
 55 לוקש לכל שלשה מינן שבמצה; תלמוד לומר 'מצת'. מאי תלמודא? אמר רב פפא דבי שאנאי' בו פצות - בתורה, דהיינו חלות וריקון,
 56 דכתיב (וקרא א) 'חלות מצת כלולות בשמן וריקין מצות', להדיא איקש המצות דאמורות בגויר. אבל לרביה, דאין כתב בון מצות - לאו חוקש לחם נויר.
 57 חין

רכה מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עז עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינליץ)"
תוספות

1 **ולא** בענין על בסמוך - תימה. הא על כן פליגי רבי ורבנן בסוף י"ב למנחות ובאות
2 מצדו (מנחות סב,א) אלא אי בענין על בסמוך או על ממשות ויש לומר: דהבא לא דמי
3 לחדיה ודרחמי, דהנפה דרשי הלחם - כעין הקרבנות, אבל הבא בשחיטה, ולמדקיש לחם
4 בעלמא ואתין - ליבא למישח אלא שיהא הלחם קיים, כן שוחט על חמץ, קרבא קמבר, בסמוך,
5 דכל הבא איתיה - באיסוריה קאי. **לא** לאחד

6 מבני תורה - אפסח קאי, אבל סתמיה - פשטיא
7 דלא מייחבי משום אחד בשנישאל. **ופריכה**
8 ואין חותין נמשכין הימנה - נראה דכי האי גונא
9 "עד שקרמו פניה דפרק קמא דשבט (י"ב).
10 **ליקדרשו** ארבעים מתוך שמונים - אף על גב
11 דרבי יוחנן לית ליה בריהו, ברש"י י"ב
12 הגט (נשין חז"ל) - הינה הבא כשמתברר
13 לבסוף דלאו כלום עבדי, אבל הכא - קרשי י"ב
14 היבא איתנהו, וכשבא להפריש ארבע הלוח על
15 תרומה, צריך להפריש שחת אחת הלוח מכל מין
16 ומין, דאי לאו הכי, כיון דאין בריהו - דלמא
17 הדולין קא שקלי.

והדר

1 **משנה השוחט את התודה לפניו, ולחמה חוץ**
2 **לחומה - לא קרש הלחם. שחטה עד שלא קרמו**
3 **פניה בתנור, ואפילו קרמו בלחן חוץ מאחד מהן - לא**
4 **קרש הלחם. גמרא מאי "חוץ לחומה"?** רבי יוחנן
5 **אמר: חוץ לחומת בית פאני, וירש לקיש אמר: חוץ**
6 **לחומת העורה. ריש לקיש אמר חוץ לחומת העורה,**
7 **פעניו על בסמוך. ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית**
8 **פאני, אכל חוץ לעורה - קדוש ולא פעניו על בסמוך.**
9 **והא אפילוניה בה חרא וימנא דתנן: השוחט את**
10 **הקסם על החמץ - עובר בלא תעשה; רבי יוחנן**
11 **אומר: אף הקמדי. ואמר ריש לקיש: לעולם אינו**

12 **חייב - עד שיהא או לשוחט או לזרק או לאחד מבני חבורה עמו בעורה. ורבי יוחנן אמר:**
13 **אף על פי שאין עמו בעורה - צריכא, דאי איתמר בהריא - בהריא קא אמר רבי יוחנן,**
14 **דכל היבא דאיתיה - פאסירא קאי. אבל לענין מקדש לחם - אימא מודי ליה לירש לקיש,**
15 **דאי איתיה בפניו - קדוש, אפריא - לא קדוש, ואי איתמר בהא - בהא קאמר ריש לקיש,**
16 **אכל בהך - אימא מודה ליה לרבי יוחנן, צריכא. תניא פותיה דרבי יוחנן: השוחט את**
17 **התודה לפניו, ולחמה חוץ לחומת בית פאני - לא קרש הלחם. "שחטה עד שלא קרמו**
18 **פניה בתנור". מנא הני מילי? דתני רבנן: "על הלוח לחם חמץ קריב קרבנו על ובה" - למלמד**
19 **מלמד שאין הלחם קדוש אלא כן קרמו פניה בתנור. "קריב קרבנו על ובה" - למלמד**
20 **שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הבה, ובה תורת" - למלמד שאם שחט שלא לשמן, לא**
21 **קדש הלחם. ויזאין במנחה בא, ובמנחה העשית בא ללחם. מאי "מנחה נא" אמר**
22 **רב יהודה, אמר שמואל: כל שפושקה, ואין חומין נמשכין הימנה. אמר רבא: וכן לענין**
23 **לחמי תודה - פשיטא, הךא "לחם" כתיב, והכא "לחם" כתיבוי - מהו דתימא: "אחד" אמר**
24 **תרמנא - שלא יפול פרום, והא כמאן דפריסא דמיא, קמשמע לן. איתמר: תודה ששחטה**
25 **על שמונים הלוח - חוקה אמר: קדרשו ארבעים מתוך שמונים. ורבי יוחנן אמר: לא קדרשו**
26 **ארבעים מתוך שמונים. אמר רבי זורא: הכל מודים, היבא דאמר "ליקדרשו ארבעים מתוך**
27 **שמונים" - קדרשו, אל יקדרשו ארבעים, אלא אם כן קדרשו שמונים" - לא קדרשו. פי פליגי**
28 **בסתמא, מר סבר: לאחריית קא מיפיו, ומר סבר: לקרבן גדול קא מיפיו. אבי אמר: דכולי**
29 **עלמא לאחריית קא מיפיו, ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפליג. מר סבר: כלי**
30 **שרת מקדשין שלא מדעת, ומר סבר: כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת. רב פפא אמר:**
31 **דכולי עלמא כלי שרת, ולא שרת מקדשין שלא מדעת, והכא בספין קא מיפליג. מר סבין**
32 **מקדשת בכלי שרת, ומר סבר: ספין, כיון דלית ליה תוף - אינה מקדשת בכלי שרת. ואיכא**
33 **דאמר, רב פפא אמר: דכולי עלמא - כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת, והכא בספין קא**
34 **מיפליג. מר סבר: ספין אלימא מכלי שרת, דאף על גב דלית ליה תוף מייקדשה. ומר סבר:**
35 **ספין לא אלימא ליה מכלי שרת. משנה שחטה חוץ למנחה וחוץ למקומה - קרש הלחם.**
36 **שחטה ונמצאת מריפה - לא קרש הלחם. שחטה ונמצאת פעלת מום - רבי אלעזר אומר:**
37 **קדוש, והקמים אומרים: לא קדרש. שחטה שלא לשמה, וכן איל המילואים, וכן שני פכשי**
38 **עצרת ששחטן שלא לשמן - לא קרש הלחם. גמרא מתניתין מני? רבי מאיר. דתניא, זה**
39 **הכלל: כל שפסולו קודם שחיטה - לא קרש הלחם, ופסולו אחר שחיטה - קרש הלחם.**
40 **שחטה חוץ למנחה וחוץ למקומה - קרש הלחם, שחטה ונמצאת מריפה - לא קרש הלחם.**
שחטה

1 חוץ לחומת [בית] פאני - היינו, חוץ לחומת דר הבית. אבל אל דר בדר הבית - קדרשו,
2 אף על פי שאין בעורה. מורי דרב ורבנן לכרבה. חוץ לחומת תורה - ואף על גב דדיי
3 לפניו מוחמת בית פאני - לא קרש. על זבח תורה - חלות. דהיינו, "על" בסמוך בעורה.
4 הא אפילו בה חרא וימנא - כ"ע"ל, בסמוך. רבי יוחנן אמר: שחט את תביר של בין עתיקים
5 - אם שוחט על חמץ - עובר בדיבת - לחמץ
6 דם ובחי" - ובחי המיוחד לוי, דהיינו תמיד. ורבי
7 יוחנן אמר אף על פי ש"ובי" - דלא בענין "על"
8 בסמוך. כההיא קאמר רבי יוחנן - אף על פי
9 שאין עמו בעורה. דכל חובא איתיה - לחמץ
10 לאחד זמן הבעור - באיסורא איתיה. אבל
11 פקדש על - לשחט תודה אין מקדשים אלא
12 בשחיטת חובת אימא לא דר קדוש עד שיהא
13 הלחם עמו בעורה. ואי איתמר בהא - בלחמי
14 תודה קאמר ריש לקיש, כיון דלמדקיש לחם
15 חוץ לחומת חובת אימא לא בודך בחמץ
16 באיבעיה עשה. דכל סמוך איתיה - באיסורא
17 איתיה. אימא מודי לרבי יוחנן - דאף על פי
18 שאין עמו בעורה. צריכא. על הלוח לחם היבא
19 קריבין - כלומר, כשהוא מקריב בשחיטתו, היא
20 כלב לחם - שיהו פניו מתקומין כבר בתנור.
21 קרבנו על ובה - קרבנו - דהיינו לחם, מתקדש
22 על ידי יבתי וזב תורה - ומשום זבוע ולחם
23 תורה, שצריך לשוחט לשמו. ויזאין - בפסח
24 במנע נא. העשוייה האפיה. מאי נא - וכי
25 נזא לחם חוץ תודא ודאלא קאן נאפה ללל. אמר
26 מנאי כל שפושקין בו" - דהכא אפיה כל דרו.
27 וכן לענין לחמי תורה - שרבו אפיה על כך
28 בשעת שחיטת חובת, שפריסה ואין חותין
29 נמשכין ממנה - קרש ולחם. פשיטא - דוד
30 דנאט את כל מנחה ולחמי תודה, אלא חובא
31 כתיב "לחם". והא - שאין אפיה כל צרכה. אף
32 דעל גב דאין חותים כשמשלמיה מנחה - בפריסא
33 רמיא. לפי שנפרכת כשמשלמיה אותה. אף
34 משמע לן. (דלא). ליקדשו ארבעים מתוך
35 שמונים קדרשו - דלאחריית נתבין, דאי אבד הא
36 דליפוק באחריני. (ומאן דאמר לא קדרשו סבר
37 לקרבן גדול דהיינו שפונים בתנור.) דאי איתמר
38 ארבעים מניחיה - נפק ארבעים. אף קדרשו בו
39 לא קדרשו - שיהו אין מניאין לתודה אלא
40 ארבעים הלוח. מאן דאמר קדרשו - סבר. האי
41 דשחטה סתם - אין דעתו אלא על ארבעים,
42 והאי דהביא שמונים - לאחריית מוכין, דאי
43 איבדו, נופק באחריני. ומאן דאמר לא קדרשו -
44 סבר האי דהביא שמונים - דעתו אבולמ,
45 ותבין לרביא דרבין גדול, ופסול. מאי אבי אמר
46 בבלי שרת מקדש שלא מדעת - והוא הדין
47 בספין ששחטו בו חובת, כששחטה מקדש כל
48 הלחם מפליגי. מאן דאמר קדרשו - סקדש כל
49 שרת מקדשין מה שראוי להם שלא מדעת
50 בעליה. ומאן דאמר לא קדרשו - סקדש אין
51 מקדשין אלא מה שנתבחו הבעלים לקרבן
52 גדול, דהיינו שמונים, ופסול. (מר סבר) לא
53 אלימא שחטה לקדש שלא מדעת בעלים,
54 שאף על פי שהבעלים נתבחו לשמונים -
55 הסבין לא קדרש אלא ארבעים שראוי לזב רב
56 פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין - מה
57 שראוי להן. ומאן דאמר קדרשו סבר. סבין נמי
58 מקדש ארבעים שלא מדעת בעלים, כשאר כלי שרת. ומאן דאמר לא קדרשו, סבר: כיון דלית ליה תוף -
59 אף על פי שאין בעורה. מורי דרב ורבנן לכרבה. חוץ לחומת תורה - ואף על גב דדיי
60 לפניו מוחמת בית פאני - לא קרש. על זבח תורה - חלות. דהיינו, "על" בסמוך בעורה.
61 הא אפילו בה חרא וימנא - כ"ע"ל, בסמוך. רבי יוחנן אמר: שחט את תביר של בין עתיקים
62 - אם שוחט על חמץ - עובר בדיבת - לחמץ
63 דם ובחי" - ובחי המיוחד לוי, דהיינו תמיד. ורבי יוחנן אמר אף על פי ש"ובי" - דלא בענין "על" בסמוך.

מקדש ארבעים שלא מדעת בעלים, כשאר כלי שרת. ומאן דאמר לא קדרשו, סבר: כיון דלית ליה תוף - אף על פי שאין בעורה. מורי דרב ורבנן לכרבה. חוץ לחומת תורה - ואף על גב דדיי לפניו מוחמת בית פאני - לא קרש. על זבח תורה - חלות. דהיינו, "על" בסמוך בעורה. הא אפילו בה חרא וימנא - כ"ע"ל, בסמוך. רבי יוחנן אמר: שחט את תביר של בין עתיקים - אם שוחט על חמץ - עובר בדיבת - לחמץ דם ובחי" - ובחי המיוחד לוי, דהיינו תמיד. ורבי יוחנן אמר אף על פי ש"ובי" - דלא בענין "על" בסמוך. כההיא קאמר רבי יוחנן - אף על פי שאין עמו בעורה. דכל חובא איתיה - לחמץ לאחד זמן הבעור - באיסורא איתיה. אבל פקדש על - לשחט תודה אין מקדשים אלא בשחיטת חובת אימא לא דר קדוש עד שיהא הלחם עמו בעורה. ואי איתמר בהא - בלחמי תודה קאמר ריש לקיש, כיון דלמדקיש לחם חוץ לחומת חובת אימא לא בודך בחמץ באיבעיה עשה. דכל סמוך איתיה - באיסורא איתיה. אימא מודי לרבי יוחנן - דאף על פי שאין עמו בעורה. צריכא. על הלוח לחם היבא קריבין - כלומר, כשהוא מקריב בשחיטתו, היא כלב לחם - שיהו פניו מתקומין כבר בתנור. קרבנו על ובה - קרבנו - דהיינו לחם, מתקדש על ידי יבתי וזב תורה - ומשום זבוע ולחם תורה, שצריך לשוחט לשמו. ויזאין - בפסח במנע נא. העשוייה האפיה. מאי נא - וכי נזא לחם חוץ תודא ודאלא קאן נאפה ללל. אמר מנאי כל שפושקין בו" - דהכא אפיה כל דרו. וכן לענין לחמי תורה - שרבו אפיה על כך בשעת שחיטת חובת, שפריסה ואין חותין נמשכין ממנה - קרש ולחם. פשיטא - דוד דנאט את כל מנחה ולחמי תודה, אלא חובא כתיב "לחם". והא - שאין אפיה כל צרכה. אף דעל גב דאין חותים כשמשלמיה מנחה - בפריסא רמיא. לפי שנפרכת כשמשלמיה אותה. אף משמע לן. (דלא). ליקדשו ארבעים מתוך שמונים קדרשו - דלאחריית נתבין, דאי אבד הא דליפוק באחריני. (ומאן דאמר לא קדרשו סבר לקרבן גדול דהיינו שפונים בתנור.) דאי איתמר ארבעים מניחיה - נפק ארבעים. אף קדרשו בו לא קדרשו - שיהו אין מניאין לתודה אלא ארבעים הלוח. מאן דאמר קדרשו - סבר. האי דשחטה סתם - אין דעתו אלא על ארבעים, והאי דהביא שמונים - לאחריית מוכין, דאי איבדו, נופק באחריני. ומאן דאמר לא קדרשו - סבר האי דהביא שמונים - דעתו אבולמ, ותבין לרביא דרבין גדול, ופסול. מאי אבי אמר בבלי שרת מקדש שלא מדעת - והוא הדין בספין ששחטו בו חובת, כששחטה מקדש כל הלחם מפליגי. מאן דאמר קדרשו - סקדש כל שרת מקדשין מה שראוי להם שלא מדעת בעליה. ומאן דאמר לא קדרשו - סקדש אין מקדשין אלא מה שנתבחו הבעלים לקרבן גדול, דהיינו שמונים, ופסול. (מר סבר) לא אלימא שחטה לקדש שלא מדעת בעלים, שאף על פי שהבעלים נתבחו לשמונים - הסבין לא קדרש אלא ארבעים שראוי לזב רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין - מה שראוי להן. ומאן דאמר קדרשו סבר. סבין נמי מקדש ארבעים שלא מדעת בעלים, כשאר כלי שרת. ומאן דאמר לא קדרשו, סבר: כיון דלית ליה תוף - אף על פי שאין בעורה. מורי דרב ורבנן לכרבה. חוץ לחומת תורה - ואף על גב דדיי לפניו מוחמת בית פאני - לא קרש. על זבח תורה - חלות. דהיינו, "על" בסמוך בעורה. הא אפילו בה חרא וימנא - כ"ע"ל, בסמוך. רבי יוחנן אמר: שחט את תביר של בין עתיקים - אם שוחט על חמץ - עובר בדיבת - לחמץ דם ובחי" - ובחי המיוחד לוי, דהיינו תמיד. ורבי יוחנן אמר אף על פי ש"ובי" - דלא בענין "על" בסמוך.

מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קסז תוספות

1 שהנה ונמצאת בעלת מום - פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע. על חוץ לזמנו שקדש -
2 הואיל ומכל מקום איתא לזבח בעורה. אבל חוץ למקומו, ולא היו בעורה - פליגי. אני
3 דמיתו לחוץ לזמנו - דרברי הכל קדש. דפגול מרעה, משום דהרצאה כתוב ביה, דכתיב
4 "לא ירצה". ואיתא דרשתי לבעל מום - דרברי הכל לא קדש. חוץ לזמנו חוץ למקומו
5 - פסול וטמאה ובעל מום - פסול הנותן, חוץ
6 למקומו - ובעל מום - פסול ואין בו כרת. ועוד -
7 דקשיא לך: היתא? נזמנו לבעל מום פסול הנותן
8 הוא נדונו משלא לשמו. ומתורה ששטתה שלא
9 לשמונה דדתי פסול מוטובה, ואין בו כרת. ולא
10 קדש, כדאמר במתניתין: שטתה שלא לשמה -
11 לא קדש הלכה. ורבי אמר - אליבא דרבי
12 אליעזר דאמר: שטתה ונמצאת מום -
13 קדש, מאי שנא? ובעל מום ונמצאת לרבי יהודה -
14 משו אדא דינא לבעל מום ולנמצאת סריפת.
15 אלא לרבי אמר - מאי שנא? וכו'. ברוקין פסולי
16 - דהתי מום עובד ואינו ניכר, ולא היו פסולי
17 קודם שחיטה. דסבר כרבי עקיבא דאמר במסכת
18 ובתום (פדא, א) אם עלו - לא ירדו. והואיל דלא
19 ירדו, וקדש כל דהו - לא חשיב פסולו קודם
20 שחיטה, הלכך קדש הלזם. ואיך - רבי יהושע
21 ורבי יהודה אמרו אליבא דרבי אליעזר, ורבי
22 יתעו נמי, לא קדש. סבר כי אמר רבי עקיבא
23 דלא לא ירדו. (אליבא דרבי) - דקדש
24 (לנפוח) לזבח עצמו. לקדשו להם לא הוי
25 קדוש - והואיל דהוי פסולו קודם שחיטה. חוץ
26 לזמנה אם עלתה אל תרד - והדואלו יפגול
27 הוא מרצה, ולא שכן שאר ובתום. ובה אמר רבי
28 תרד - כרבי אליעזר, דאמר גבי תודה וקדשו
29 דלא הוי פסול. ובה אמר רבי תרד - לא קדש
30 כרבי יהושע. מותרה ביה רבי אליעזר - ושהתקן
31 התם - דקאמר ליה רבי יהושע לרבי אליעזר:
32 משלא לשמן נדונו, ושהתקן רבי אליעזר, שלא
33 מצא תשובה, אבל אמר, לא דינא לה משלא
34 לשמן, ומותר (מיתה) מגופיה דאם עלתה - לא
35 תרד. ודקיימא לך: הפסח הוהטאת ששחתן שלא
36 לשמן, אם עלו - לא ירדו, דלברי הכל, משלא
37 במסכת ובתום בפרק "המזבח מקדש" (פדא,
38 ריבה בל תעלין, א) אם עלו - לא ירדו. שבין
39 תנא דיון אלו ינוי דשכיח - שנוהה לזוהרת
40 ונקט מילואים - דרוזו לשי שפתי. עיקר מילוא
41 נקט - אלא המילואים, שבו קדשו הלזם תחתיה.
42 **משנה** תנאים שקדשו כבלי - שנתן כבלי
43 ואחר כך נמצא בתום פסולו - אם זבח אחד -
44 שאין לו נסכים - אם יקרבו אלו נסכים עמו, ואם
45 לאו - ומקדשו כבלי פסולו בלינה. **גמרא**
46 אלא בשחיטת הבבלי - דקודם שחיטת הובת, אף
47 על פי שנתנו בבבלי שחר - אינון חלין, ויכול
48 לשנותו לזבח אחר, ומששחיטת הובת - לא. וב
49 ונסכים - שהובת מקדש תנאים. לאו דאיפסול
50 בשחיטה - ואם כן דבשחיטה מקדש לה, כי
51 נפסל הובת בשעת שחיטה - נפסלו נמי נסכים.
52 ואמאי? אין שם זבח אחר, וקרבו בענין
53 אחר. מאי לאו, דאיפסול הובת בשחיטה, וקתני
54 מאו - פסולו בלינה. ואם כן דשחיטת הובת
55 מקדש תנאים, ולא מקדש קודם, אמאי יפסול
56 בלינה? הא לא קדשו כבלי, דהא שחיטה פסול
57 לא חשיבא שחיטה לקדשו נסכים? כן שמעתי
58 דא רביעית מירוקה - והדואלו כבר שחתי

1 **שְׁחֵטָה וְנִמְצְאת בְּעֵלֶת מוּם - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קִדְשׁ,**
2 **רַבִּי יְהוֹשֻעַ אוֹמֵר: לֹא קִדְשׁ, דְּכַרְבִּי רַבִּי מֵאוּר. אֱמַר**
3 **רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלָקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ עַל**
4 **שְׁחֵטָה וְנִמְצְאת מִרְפָּא - שְׁלֵא קִדְשׁ, וְעַל חוּץ לְזִמְנֹהוּ**
5 **- שְׁקִדְשׁ, וְעַל בְּעַל מוּם - שְׁלֵא קִדְשׁ, וְעַל מַה נִּחְלָקוּ?**
6 **עַל חוּץ לְמִקְוָמוֹ, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קִדְשׁ, וְרַבִּי**
7 **יְהוֹשֻעַ אוֹמֵר: לֹא קִדְשׁ. אֱמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הוּאֵיל חוּץ**
8 **לְזִמְנֹהוּ פְסוּל חוּץ לְמִקְוָמוֹ פְסוּל. מַה חוּץ לְזִמְנֹהוּ - קִדְשׁ,**
9 **אֶף חוּץ לְמִקְוָמוֹ - קִדְשׁ. אֱמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ: הוּאֵיל**
10 **חוּץ לְמִקְוָמוֹ פְסוּל וְבְעַל מוּם פְסוּל, מַה בְּעַל מוּם -**
11 **לֹא קִדְשׁ, אֶף חוּץ לְמִקְוָמוֹ - לֹא קִדְשׁ. אֱמַר לֹה רַבִּי**
12 **אֱלִיעֶזֶר: אֲנִי דְמִיתִיתְהוּוּ לְחוּץ לְזִמְנֹהוּ, וְאִתְהַה דְמִיתוּ לְבַעַל**
13 **מוּם, נִרְאָה לְמִי הוּמָה, אִם הוּמָה לְחוּץ לְזִמְנֹהוּ - נִדְוִנוּ**
14 **מִחוּץ לְזִמְנֹהוּ, אִם הוּמָה לְבַעַל מוּם - נִדְוִנוּ מִבְּעַל מוּם.**
15 **הַתְחִיל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְדוֹן: דִּינֵן פְסוּל מִחֻשְׁבָה מִפְסוּל**
16 **מִחֻשְׁבָה, וְאֵין דִּינֵן פְסוּל מִחֻשְׁבָה מִפְסוּל הַתְּהִיל**
17 **רַבִּי יְהוֹשֻעַ לְדוֹן: דִּינֵן פְסוּל שְׂאוֹן בּו כְּרַת מִפְסוּל שְׂאוֹן**
18 **בּו כְּרַת. וְאֵל יוֹכִיחַ חוּץ לְזִמְנֹהוּ, שְׁפָסוּל שִׁישׁ בּו כְּרַת.**
19 **וְעוֹד, נִדְוִנוּ מִשְׁאֵל לְשִׁמוֹ, שְׁפָסוּל מִחֻשְׁבָה וְאֵין בּו**
20 **כְּרַת. וְשָׁתַק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי מֵאוּר, מֵאֵי שְׁנָא שְׁחֵטָה**
21 **וְנִמְצְאת מִרְפָּא דְהוּי פְסוּלוֹ קוֹדֵם שְׁחֵטָה, וְאֵי שְׁנָא**
22 **שְׁחֵטָה וְנִמְצְאת בְּעֵלֶת מוּם דְלֹא הוּי פְסוּלוֹ קוֹדֵם**
23 **שְׁחֵטָה? בְּרוּקִין שְׂבַעֲנֵי, וְאֵלִיבָא דְרַבִּי עֲקִיבָא, דְאָמַר:**
24 **אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ? כִּי אֱמַר רַבִּי עֲקִיבָא**
25 **אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ - בְּפִסְלָא דְנִגְפִיָה, אֲבָל לְקִדְוִשׁ**
26 **לְחֵם - לֹא. אִיתְמַר: תְּפִאֵת שְׁחֵטָה חוּץ לְזִמְנֹהוּ - אִם**
27 **עָלְתָה לֹא תִרְדּוּ. חוּץ לְמִקְוָמוֹ - רַבָּא אֱמַר: תִּירַד, רַבָּה**
28 **אֱמַר: לֹא תִרְדּוּ. רַבָּא פְרַבִּי יְהוֹשֻעַ, וְרַבָּה פְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר**
29 **וְתִירַד בִּיה רַבָּה לְנִבְיָה דְרַבָּא, מִתְהַדֵּר בִּיה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר**
30 **לְנִבְיָה דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ, וְאִיפָא דְאָמְרִי: אֵף עַל גַּב דְּהַדֵּר**
31 **בִּיה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְנִבְיָה דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ, רַבָּה לְנִבְיָה דְרַבָּא**
32 **לֹא הָרַד בִּיה, הָתָם הוּא דְקָאָמְרִי לִיה: נִדְוִנוּ מִשְׁאֵל**
33 **לְשִׁמוֹ, אֲבָל הָכָא אֵי דִיִּינָתְ לִיה מִשְׁאֵל לְשִׁמוֹ, אִם**
34 **עָלְתָה לֹא תִרְדּוּ. "שְׁחֵטָה שְׁלֵא לְשִׁמְהָ" (יב"ו). אֱמַר**
35 **רַב פִּפְא: שְׂבַק תְּפִא דִידֵן אֵיל נְיוֹר דְשִׁכְתִּי, וְנִקְיַט אֵיל**

1 והרד ביה רבה לגביה דרבא - תימנה. הותן בהדיא בפרק "המזבח מקדש" (בבבא פדא, א)
2 ואילו אם עלו לא ירדו - הן הוציאו והטמאו ושטתו חוץ לזמנו חוץ למקומו.
3 ואפילו לרבי יהושע גופיה. הדכי משמע ברש מעילה (בא, ד) דלא ירדו. דקתני: כלל אמר רבי
4 יהושע: כל שלא היה לה שעת היתר לבתיהם - מעליהן בן ששטתה חוץ לזמנה חוץ
5 למקומו. ומשך בגמרא: הוואיל מרעה לפיגול.
6 ואיניכא ליה: עלו, מודו שירדו? רבה אמר: אם
7 עלו - ירדו, וכי יסק מרעה - עלו - לא ירדו. ופרך
8 התיב בן יוסף לרבה. חרא מוג אורי, דכל שהיה
9 פסולו בקדש, אם עלו - לא ירדו. ותיבתא
10 דרבה, ואין לחלק בתנאה, משום דפסוליה שלא
11 לשמה. לשלא לשמה גופיה. אם עלתה - לא
12 תרד. ועוד קשה: דבכל דוכתא ליפנין חוץ למקומו
13 מחוץ לחוץ למקומו. בסוף פרק אגא דרבי (בא, ג) בני
14 תנאה דהפנימית, דאף על גב דאמר רבי: ששטן
15 כל שאינו על מזבח הוציגן בשלמים - אף חייבין
16 לעלי משום פיגול, מודה הוה פסול, מן חוץ לתומה.
17 וליף חוץ לזמנו בכל דוכתא ומשלא לשמן, וחוץ
18 למקומו דהיישק, חוץ לזמנו. ובפרק יב"ל
19 הפסולין (שם לד, א) אין עושין שריים אלא חוץ
20 לזמנו חוץ למקומו. והואיל מרעה לפיגול. וחוץ
21 למקומו דהיא אל מרעה, אלא מחוץ לזמנו לית.
22 וכן בפרק "איזוהו מקדש" (בבבא פדא, א) ובפרק
23 "הערבוב" (שם פבא, א) ורבינו גרס תמיש כאן
24 "תודה", ולא גרס "זמאת". ורוקא הבא בתודה
25 לא ליפנין חוץ למקומו מחוץ לזמנו, כיון דלענין
26 קדשו להם לא שייך למילף, הואיל לאו גופיה
27 דבזבחה הוא. ועוד יש לפרש: דבשום דאורי
28 בתודה, נקט תודה, והוא חוץ כל קדשים קלים.
29 ודוקא קדשי קדשים, ולא מילתא ורוקא ירדו
30 באומריהן לענין מקומו, דבין קודם וירוקא כן
31 לאורו ורוקא יש בוק מעילה. ליפנין חוץ למקומו
32 מחוץ לזמנו. אבל קדשים קלים, דנמתיא ורוקא
33 באומריהם לענין מעילה, אמריהן דרוקא פיגול
34 דנמתיא ליה מעילה נמתיא בני לענין לא ירדו.
35 אבל חוץ למקומו, דלא מתייב למעילה - לא. ואף
36 על גב דאמר רב יודן בפרק "החבילת" (מנחות
37 מ"ב) דרוקא פיגול איתא במיא ליה מעילה -
38 האמרנין דתם איתיהו. ואפילו ירדיה בני שיש
39 ליתן טעם. משום דחוץ לזמנו מרעה לפיגול, וחוץ
40 למקומו אינו מרעה. וכן מוכיח בפרק "המזבח
41 מקדש" (בבבא פדא, א) שיש חילוק לענין ירדה בין
42 קדשי קדשים לקדשים קלים. גבי הא דאמר שלא:
43 אמרודו קדשים קלים שהעלין לשן ורוקת תמים -
44 לא ירדו, נעשו לחזנו של מוחב.
45 א"י נסכים ומקדשים אלא בשחיטת הובת -
46 פירש בקונטרס: ליפסל בלינה. ולא יתכן.
47 אלא לענין לשנתון לזבח אחר, קאמר, כדברשית
48 בסוף "הקדמן טווא" (מנחות מ"ב).
49 טב

1 המילואים. ותנא דרין? עיקר מילוא נקט. **משנה** תנאים שקדשו כבלי ונמצא זבח פסול, אם
2 יש זבח אחר - וקרבו עמו, ואם לאו - ופסלו בלינה. **גמרא** אמר ר' עירי: אין תנאים מתקדשין
3 אלא בשחיטת הנהב. מאי טעמא? אמר קרא: "זבח ונסכים". תנן: תנאים שקדשו כבלי
4 ונמצא זבח פסול, אם יש זבח אחר - וקרבו עמו, ואם לאו - ופסלו בלינה. מאי לאו דאיפסול
5 בשחיטה? לא, דאיפסול ברוקת. כמאן? רבי, דאמר: שני דברים תמיתוין מעלין זח בלא זח!
6 אפילו תימא רבי אלעזר ברבי שמעון, הךא במאי עסקינן? כגון שקיבל דמן כפוס ונשפך.
7 ורבי
8 ורוק
9 ורבי
10 ורוק
11 ורבי
12 ורוק
13 ורבי
14 ורוק
15 ורבי
16 ורוק
17 ורבי
18 ורוק
19 ורבי
20 ורוק
21 ורבי
22 ורוק
23 ורבי
24 ורוק
25 ורבי
26 ורוק
27 ורבי
28 ורוק
29 ורבי
30 ורוק
31 ורבי
32 ורוק
33 ורבי
34 ורוק
35 ורבי
36 ורוק
37 ורבי
38 ורוק
39 ורבי
40 ורוק
41 ורבי
42 ורוק
43 ורבי
44 ורוק
45 ורבי
46 ורוק
47 ורבי
48 ורוק
49 ורבי
50 ורוק
51 ורבי
52 ורוק
53 ורבי
54 ורוק
55 ורבי
56 ורוק
57 ורבי
58 ורוק
59 ורבי
60 ורוק
61 ורבי
62 ורוק

קסח מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף עט עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 תוספות

1 ורבי אלעזר סבורא ליה כבאוב דאמר כל תנפד לזיוק ברוק דמי - להכי נתקדשו
 2 בשני ומתירין, בשחיטה ובזריקה. אבל להכי לא היו כרוקין, שהיה חובב כשר, אלא
 3 אם יש שם זבח אחר - יקריבו עמו. משום דסבר רבי שמעון, דאמר. כל העמד
 4 לרוק - כרוק דמי. פסול לשם מנחה אחת - דאז נמי נימא: לטכסיס שחרישם
 5 לשם זבח אחד) - לא יקרבו עמו זבח אחד. ששן
 6 נמי - היא לב בית דין מתנה עליה, שיהא כשר
 7 למנחה אחת. ששן נופח דמנחה הוא -
 8 גופפה דמנחה אין יכול להחנות שתבא לשם
 9 מנחה אחת. אבל נטכסו אונן גופפה דזבח
 10 כולי האי, דהא אמרינן (מנחות מדב, ג) מנחת
 11 נטכסו, אפילו לזמן, ובידלו להחנות בהן.
 12 וליתנו - בית דין מעיקרא עליון נטכסבו
 13 שאם הוצרכו - הוצרכו, ואם לאו - יהו חולקין,
 14 ואמאי מנחה שיהו לזבח אחר? ניהי ששא
 15 יאמר - בכמה בלא תנאי ובלא נפסל הזבח,
 16 מוציאין נטכסו מפלי שרת לחול - וקרימאן לן
 17 שכל דבר שכלי שרת מקדש - אינו יורא
 18 לחולקין. והם אינם יודעים שדחת הזבח
 19 מקדשו, אלא יהו סבורין ששכלי שרת מקדש
 20 לזו נטכסו, ואפילו היה חנוני שיהיו לזבח
 21 אחר. והשאל נמי ובי כשרים [בין] לזבח אחר
 22 אף על פי שלא נמצא זבח פסול. [בכך
 23 שרות] - מנתנין דמיני "יקרבו עמו" - בכך
 24 שהיה זבח אחר וזבח באותה שעה, תפסלו זה,
 25 ומיד יהו נטכסו לזבח האחר. דמיני כאלו
 26 היה לשם זבח והוא נטכסו, ולא אתו למיניה
 27 נטכסו ושחרישו וכו'. וזי אית ליה להכי
 28 שמעון לז בית דין מתנה עליהם - דקא הריץ
 29 למנתנין כרבי אלעזר רבי שמעון, וסבר ליה
 30 כאבטו, ויקרבו ליה זכו ומקריבין לז בית דין
 31 מתנה עליהם. אלמא, דרבי שמעון סבר ליה
 32 בית דין מתנה עליהם. תמירין שלא הוצרכו
 33 לציבור - כגון אותן ארבעה שהיו נשאים,
 34 ביום ראש חדש אדר, כשהיו נטעלין שנים, היו
 35 נשאים ארבעה. ואותן לא היו צריכין, לפי
 36 שאותן הבאין בראש חדש ניסן כאן מותרות
 37 חדשה. ענין אחר, מורר רבי וברזו בחבריה
 38 שלא הוצרכו לציבור, שאבדו חקיריה אחרים
 39 החתימה. ואחר כך נמצאו לדברי רבי שמעון
 40 דאמר במסכת שבועות (יבא, א) פר שטיעיל על
 41 יום הכיפורים שאבדו והפריש אחרים
 42 תחתיו, ואחר כך נמצאו, כי לא יקרבו בתו
 43 הסוכות - ויקרבו בתו מנחתו, דאין נפסלו
 44 חתימה, דאין תנאי בית דין שהתנו, אם לא הוצרכו - יפדו, מועיל בהן. והי תמירין נמי, אין נפירין תמימים, דאין תנאי בית דין מועיל בהן, דלדברי חכמים דאמרי: יפדו. והנאי בית דין מועיל בהן, והי תמירין דזבא, נמי נפירין. ומקראמר: לדברי רבי שמעון אין נפירין, אלא דסבורא ליה דאין לב בית דין מתנה
 45 עליון, שאני התם - ודסמירא ליה: אין נפירין, דהא אית להו תקנתא, לא סבורא ליה מתנה עליון. משנה ולא חילופה - זו היא חילופה. שאבדו, והפריש אחרת תחתיה,
 46 ושוב נמצאת, דקרבה נמי בתודה. **גמרא** הנו רבנן: מהו אושר תודה יקריב - דלא הוה צריך למימר "אם על תודה יקריבו, דמצי למיכתב "הקריב על זבח תודה".
 47 והשתא לא דיק אלא "יקריב לתודה. וקא דיק דהוא מיעוט. לומר: דעל אחר מהם מקריב להם, ולא שתים. אחר שריבת הבתוב - להקריבה, מיעט (מק) שאין טעם להם.
 48 מנין לרבות ולדות וכו' - ואפילו נתכפר בראשונה - חייב הני בני הקרבה, אם על - ריבה, דכל אלו קריבין, לא שנו - הא דתנן: לא ולדות וחלופין טענין להם. **אילא**
 49 אחר כפיה - לאחר שנכתבה באחת מהן, שאם הקריב שוב לאחרת - אין טענין להם. אבל לפני כפיה - אם הקריב לולדות ולתודה וחלופין - טענין להם. **איתא** -
 50 קאמר רבי יוחנן: לא שנו? **איליא** אחליפי תודת חובה - כגון דאמר "עלי", דהיא עליה חובה. דהכי משמע ליה, דרבי יוחנן אמנתין קמורדו, דקתיני "אלא ולדה ולא
 51 חילופה טענה להם, ומנתנין בתורת חובה קמיר, ומוקתיני "הפריש אחרת תחתיה" - מכלל דתורה חובה היא, דאמר "עלי". דאי לא הוה חובה - לא הוה מפרש אחרת
 52 תחתיה. ומנתנין בתנאי קתיני, דליכא למשמע מדיי א לפני כפיה מיירי אי לאחר כפיה, וקאמר רבי יוחנן: "לא שנו" וכו'. לפני כפיה תניא - דטענין להם, כדאמר "מנין
 53 למפרש תודה" כו', ודוקאמר "מפרש אחרת תחתיה" - מכלל דתורה חובה היא. וקתיני "דורי שתיקו עמדות, איזו שריצה יקריב ולזמה עמה", דהיינו לפני כפיה.

1 **לב** בית דין מתנה עליון - פירשתי והם (מנחות פרק א, טו,ב).
 2 **וליתנו** עליהו וליופק לחלוין - אף על פי שכבר קדשו בכלי שרת, אפילו תמצי לומר:
 3 כלי שרת מקדשים שלא מרעה - הני מילי קדשו, אבל חלוין - לא מקדשו.
 4 **ליפלוטו** יתירה - מכאן מוכח דרטר במתניתין "ואם לזר, ולא גרסינן זבאם לאר",
 5 דאין כן, דאז קא מפלוטו.
 6 **ומי** אית להו להכי שמעון לב בית דין מתנה
 7 עליון - משום דאמרן דרבי אלעזר ברבי
 8 שמעון סבר לב כותיה דאבדו, קפירין חכא מרבי
 9 שמעון וכן לעול סוף "דבי ישמעאל" (ע"ב, ב) דרש
 10 לאוקמה כותיה גבי "שלא במנחתה". **דאית**
 11 ליה תקנה ברעיה - תימה דלרב רבינו משה:
 12 דההו ליה למימר, שאני והם דאית להו תקנתא
 13 לקיץ המנחת, כדאיתא בשבועות (יבא, א) ויש
 14 לומר: דנטק תריעה, כי הדיב ולא תקשי משעיר
 15 תטאות, ולא מביעאי קאמר: לא מביעאי בתמירין
 16 דאין נפירין, דהתא קלמבת אלא אפילו שיעורי
 17 תטאות, דאין נפירין לרבי שמעון, משום דאית להו
 18 תקנתא ברעיה.
 19 **מאי**
 20 **זבוח באותה שעה** - אכל אין זבח זבוח באותה שעה, מאי? נפסל בלינה, אדתיני סיפא: אם
 21 לאו - נפסלו בלינה, ליפלוטו. **וליתנו בירידה**: כפיה דרבים אגורים - שרתה זבח זבוח באותה
 22 שעה, אכל אין זבח זבוח באותה שעה - לא! - הכי נמי קא אמר: כפיה דרבים אגורים -
 23 שרתה זבח זבוח באותה שעה, אכל אין זבח זבוח באותה שעה - נעשה כמי שנפסלו בלינה,
 24 ופסולין. **ומי** אית ליה לרבי שמעון כן אלעזר לב בית דין מתנה עליון? והא אמר רב אדי
 25 בר אבין אמר רב עקיבא אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: תמירין שלא הוצרכו לציבור, לדברי
 26 רבי שמעון - אין נפירין תמימים, לדברי חכמים - נפירין תמימים! - שאני התם, דאית להו
 27 תקנתא ברעיה. **משנה** ולד תודה ותמורתה, תפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה
 28 - אינה טענה להם, שצאמר "והקריב על זבח תודה" - התודה טעונה להם, ולא וקדה
 29 ולא חילופה ולא תמורתה טענין להם. **גמרא** הנו רבנן: מהו אושר "תודה יקריב"? "אם
 30 על תודה יקריב", מנין למפרש תודתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ונמצאת הראשונה,
 31 והרי שתיקו עומדות, מנין שאינה מהן שריצה יקריב ולקמה עמה? תלמוד לומר "התודה
 32 יקריב". יכול שתהא שניה טעונה להם? תלמוד לומר "יקריבו" - אחד ולא שניים. אחר
 33 שריקה התכות ומיעוט, מנין לרבות ולדות וחלופות ותמורות להקריבה? תלמוד לומר "אם
 34 על תודה". יכול והו טעונות להם? תלמוד לומר "והקריב על זבח תודה" - תודה טעונה
 35 להם, ולא וקדה ולא חילופה ולא תמורתה טענין להם. שלח רב תנינא משמיה דרבי
 36 יוחנן: לא שנו אלא לאחר כפיה, אכל לפני כפיה - טענין להם. הוי פה רב עקיבא,
 37 אהיא? איליא אחליפי תודת חובה, אי לפני כפיה - תנינא! אי לאחר כפיה - תנינא!
 38 אלא

מנחות. פרק שמיני – התורה היתה באה דף פא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קעוה רש"י

1 **א**ן איתא לדחוקה כו' – בתנא נטק' א'ם איתא', דהא אפילו רבי יוחנן תורה חיבא דאמר
2 "ליקדשו ארבעים מתוך שמונים", כדארמין ליעיל. ושטא דרוקא חיבא דלא מביחן,
3 כדאמר (לו) ליתיה חולין לעודה. דהוי צורך קרבן, ואיכא בעיניהו ארבעים ודאי הוה חולין
4 וליקדשו לזו ארבעים מתוך שמונים, אפילו הוה ליה כפופישי לאתרייהו. דאמר חיבא חזקה
5 לזך ולאתרייהו את מביחן. והלכך רבי ליכא למפרך
6 ובעיל חולין לעודה, רבי יוחנן לאתרייהו את מביחן
7 – צורך קרבן נינהו, ושפיר דמי אף על פי שזון
8 חולין. כדתיניא בחלל חזקן (ספחים טו.ב.) מביאה
9 בשויה חולין לעודה ומקדישה. וסומן עליה
10 ושוחטה. אבל בתוך דלעיל, דליכא אלא חזא
11 בתמה. ודלמא תמורה היא ולא חזיא ללוחם
12 מעשיא – חולין קורה קא מעיל. ועל חנם
13 פירש כי חולין לעודה. אף על גב דלעיל בפרק
14 "הכלכל" (חזקא.) גבי שזון שני שבטיש על
15 ארבעים ודף חשבין לזו חזקין בעודה – היינו
16 משום שפירא חזקין לאו בפנים. דברחין לא מצו פירק
17 לזו, דלא ליפסלו ביזנא. **דלמא** אם שייחז אינו
18 משויר – לעיל פירשתי דקשיא תמורה פרק
19 "כיצד מערימין" (ב.ה.) דאמר דשמעך דהוה אש מסקנא
20 דשמעיהו דקסבר רבי יוחנן אם שייחז – אינו
21 משויר. **התורה** אמרה שזון אשר לא תורד –
22 ואפילו רבי יודיה לא קאמר אלא דאמר "דזו" וכו'.
23 אבל אמר "דזרי עלי" לא, כדאיתא ברש חולין
24 (ב.ה.) דהא דארמין בפרק "שני נזירין" (נזיר ט.ג.)
25 גבי "מת אחד מהם יביא אחרו מן השוק וידור
26 בגדר – חקינן גברא שאני, האיש מידר בו
27 נזיר (שם ט.ג.) – היינו נזיר כדלוי במצות.

1 וכו' מפרישין החילה – שום קרבן על מנת שיהא מותר וכו'; ארבעין כבתפיה וכשר
2 דהא חיבא ללקות ארבעים על שמונה, כדנתן (תמורה ב.א.) שאם המזי – מומה,
3 וסופו את הארבעים, ואת אמרת פירשי לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור
4 ומתחייבים במקלות; אם איתא לרבי יוחנן – דאמר לעיל חזן לזמנת העודה נמי
5 קדש הלזת בשויתות הובת, הוא הוא אלא לפני
6 מתומה בתי פאני – אמאי לא עביד דאמר
7 מעשיא; ולייתי להם וכו' – והקדמה לה וכו'
8 מביחין חולין לעודה? ליתיה להם, וניה חזין
9 לתומת העודה, בבית גבון שבמקדש
10 כדשטת הובת. ואפילו היא תמורה, דהוה חולין
11 – ליכא אסורא, דהא לא נכנסו לעודה. משום
12 דאיתא **ארבע** – הלזת דתורמה שצריך להניח,
13 ובכל מקום מציעו חוליה לעולה, וצריך להניח
14 בעודה במקום שנינהו הבער. ואי קשיא א
15 דאמר לעיל (ספא.) כל מקום שיש להם –
16 הלזת לעולה; ואמאי חולין קורה? אמר רב פפא
17 במילואים, אמאי לא אמר נמי בתורה איכא
18 לתוצי עוקר מילתא נקט, כדתרננין נמי לעיל.
19 לזני ה' בריב – בשלמים, ותורה היא בכלל
20 שלמים; **מעייל** חולין קורה – שנת תמורה
21 היא. ולייתי שמונים – הלזת ולתנינהו בתוך
22 בריב יוחנן, ולפריש מניניהו שמונה הלזת.
23 ולתנינהו נזוא, וליפסא א' דף כ"ו – וליקדשו
24 ארבעים מתוך שמונים, דהני שמונה דנזואי
25 אל הזו ארבעה מניניהו חולין בעודה. ממה
26 נפשה; דאי דף קרימא תורה היא – הוה שתי
27 תרות ושמנה הלזת תרומה, ואי דף קדמי
28 תמורה ולא היה אלא היא תורה – הני שמונה
29 ליחשבניהו מנייהו ארבעים וקדשו, ולא הוה חולין
30 בעודה. ונפשי לא אפשי בהכי משום דנפשי
31 באכילה ארבעים – גבי ובעלים. דבזון אינו
32 רוצה לאכול כי אם ארבעה, דסבור שנתא אף
33 כאן אלא תורה, ואף לזכח לאכול כי
34 אם ארבעה מתן, ובעלים נמי חוששין שמא
35 שתהיו תרות הן, וכל שמונה קדשות. ונמצא
36 אותן ארבעה הלזת – אכריס. לעיל, דארמין;
37 אי לא, ליפס חולין, אכריס לנימה. קמעת
38 באכילה ארבעים, דלחם ליכא אלא ארבעים
39 הלזת. וממה נפשך אתא ליה לפרשי ארבע
40 לתומה. אבל הכא דפרשי שני הלזת – איכא
41 לנימה דארבעים שלא לצורך הן, וקא קמעת
42 לבעלים באכילה ארבעים. ענין אחר דקא
43 נפשי במבילת ארבעה – דאילו בעלמא חיבא
44 דליכא אלא חד קרבן, ואי יקדשו ארבעים מתוך
45 שמונים – אין גבולין לכרתיש אלא ארבעים

1 **וכי מפרישין תחלה למותרות? ותיב רבי יצחק בר**
2 **שמואל בר מרתא קמיה דרב נחמן ותיב וקאמר:**
3 **וליתיה בהמה ולחם, ולמא; אי הך דקיימא המונה**
4 **היא – הא תורה והא לחמה, ואי הך דקיימא תורה**
5 **היא – הא לחמה והא תהוי תמורה! אמר ליה: עני**
6 **מרי, ארבעין כבתפיה, וכשר?! רב עילאי חלש, על**
7 **לגיבה אביי ורננו, ותיב וקא אמרי, אם איתא לרדפי**
8 **יוחנן דאמר: חזין לחומת העודה קדושה, ליתיה להם**
9 **ולחמה חזין לחומת העודה, ולמא – אי הך דקיימא**
10 **תורה היא – הא לחמה, ואי לא – אי הך דקיימא**
11 **משום דאיכא ארבע עלהני, חיבי לעבדו? לנפיהו**
12 **אפראי – "לפני ה'" כתיב, נזואי – קא מעיל חולין**
13 **לעודה, הלכך לא אפשר. מתקין לה רב שישא בריה**
14 **דרב אידי, אם איתא לדחוקה דאמר: קדשו ארבעים**
15 **מתוך שמונים, ליתיה בהמה וליתיה שמונים בהרה,**
16 **ולמא; אי הך דקיימא תורה היא – הא נמי תהיו**
17 **תורה והא שמונים דתרתיהו, אי הך דקיימא המונה**
18 **היא – הא תורה והא לחמה, וליקדשו להו ארבעים**
19 **מתוך שמונים! משום דקא ממעט באכילה דארבעים.**

1 וכו' מפרישין החילה – שום קרבן על מנת שיהא מותר וכו'; ארבעין כבתפיה וכשר
2 דהא חיבא ללקות ארבעים על שמונה, כדנתן (תמורה ב.א.) שאם המזי – מומה,
3 וסופו את הארבעים, ואת אמרת פירשי לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור
4 ומתחייבים במקלות; אם איתא לרבי יוחנן – דאמר לעיל חזן לזמנת העודה נמי
5 קדש הלזת בשויתות הובת, הוא הוא אלא לפני
6 מתומה בתי פאני – אמאי לא עביד דאמר
7 מעשיא; ולייתי להם וכו' – והקדמה לה וכו'
8 מביחין חולין לעודה? ליתיה להם, וניה חזין
9 לתומת העודה, בבית גבון שבמקדש
10 כדשטת הובת. ואפילו היא תמורה, דהוה חולין
11 – ליכא אסורא, דהא לא נכנסו לעודה. משום
12 דאיתא **ארבע** – הלזת דתורמה שצריך להניח,
13 ובכל מקום מציעו חוליה לעולה, וצריך להניח
14 בעודה במקום שנינהו הבער. ואי קשיא א
15 דאמר לעיל (ספא.) כל מקום שיש להם –
16 הלזת לעולה; ואמאי חולין קורה? אמר רב פפא
17 במילואים, אמאי לא אמר נמי בתורה איכא
18 לתוצי עוקר מילתא נקט, כדתרננין נמי לעיל.
19 לזני ה' בריב – בשלמים, ותורה היא בכלל
20 שלמים; **מעייל** חולין קורה – שנת תמורה
21 היא. ולייתי שמונים – הלזת ולתנינהו בתוך
22 בריב יוחנן, ולפריש מניניהו שמונה הלזת.
23 ולתנינהו נזוא, וליפסא א' דף כ"ו – וליקדשו
24 ארבעים מתוך שמונים, דהני שמונה דנזואי
25 אל הזו ארבעה מניניהו חולין בעודה. ממה
26 נפשה; דאי דף קרימא תורה היא – הוה שתי
27 תרות ושמנה הלזת תרומה, ואי דף קדמי
28 תמורה ולא היה אלא היא תורה – הני שמונה
29 ליחשבניהו מנייהו ארבעים וקדשו, ולא הוה חולין
30 בעודה. ונפשי לא אפשי בהכי משום דנפשי
31 באכילה ארבעים – גבי ובעלים. דבזון אינו
32 רוצה לאכול כי אם ארבעה, דסבור שנתא אף
33 כאן אלא תורה, ואף לזכח לאכול כי
34 אם ארבעה מתן, ובעלים נמי חוששין שמא
35 שתהיו תרות הן, וכל שמונה קדשות. ונמצא
36 אותן ארבעה הלזת – אכריס. לעיל, דארמין;
37 אי לא, ליפס חולין, אכריס לנימה. קמעת
38 באכילה ארבעים, דלחם ליכא אלא ארבעים
39 הלזת. וממה נפשך אתא ליה לפרשי ארבע
40 לתומה. אבל הכא דפרשי שני הלזת – איכא
41 לנימה דארבעים שלא לצורך הן, וקא קמעת
42 לבעלים באכילה ארבעים. ענין אחר דקא
43 נפשי במבילת ארבעה – דאילו בעלמא חיבא
44 דליכא אלא חד קרבן, ואי יקדשו ארבעים מתוך
45 שמונים – אין גבולין לכרתיש אלא ארבעים

1 **אמר ליה רב אשי רב כהנא, אם איתא לרדפי יוחנן דאמר: הפרשי תמאת מעוברת וולדה,**
2 **רצה – בה מתכפר, רצה – בוולדה מתכפר, ליתיה בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד**
3 **וליתיה שמונים בהרה, ולמא; אי הך דקיימא המונה היא – הא וולדה תורה היא והא**
4 **שמונים דתרתיהו, ואי הך דקיימא תורה היא – הא נמי תורה היא והא שמונים דתרתיהו**
5 **הוא והאי ליתו מותר דתודה! – אמר ליה, מאן למא לן דאמר רבי יוחנן: אם שירז**
6 **משויר? דלמא אם שירז אינו משויר, והינו מעמא דרבי יוחנן, דאמר: אדם מתכפר**
7 **בשבב הקדש, רבינא אילקע לרמחוריא, אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא דמדמחוריא**
8 **לרבינא, וליתיה בהמה ולמא; "דזרי עלי", ליתיה בהמה אחייתו וליתיה שמונים בהרה,**
9 **ולמא; אי הך דקיימא תמורה היא – הני תרתי תורות והא שמונים דתרתיהו, ואי הך**
10 **דקיימא תורה היא – והא דאמרי "עלי" נמי ליתיה תורה, והא שמונים דתרתיהו ואידך תהיו**
11 **לאחרייתו! אמר ליה, התורה אמרה: "טוב אשר לא תחד משתדור ולא תשלם", ואת אמרת:**
12 **ליקום ולתורה שתחילה. משענה האומר "דזרי עלי תורה", נביא עלי תורה" – איתא תורה**

1 וכו' מפרישין החילה – שום קרבן על מנת שיהא מותר וכו'; ארבעין כבתפיה וכשר
2 דהא חיבא ללקות ארבעים על שמונה, כדנתן (תמורה ב.א.) שאם המזי – מומה,
3 וסופו את הארבעים, ואת אמרת פירשי לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור
4 ומתחייבים במקלות; אם איתא לרבי יוחנן – דאמר לעיל חזן לזמנת העודה נמי
5 קדש הלזת בשויתות הובת, הוא הוא אלא לפני
6 מתומה בתי פאני – אמאי לא עביד דאמר
7 מעשיא; ולייתי להם וכו' – והקדמה לה וכו'
8 מביחין חולין לעודה? ליתיה להם, וניה חזין
9 לתומת העודה, בבית גבון שבמקדש
10 כדשטת הובת. ואפילו היא תמורה, דהוה חולין
11 – ליכא אסורא, דהא לא נכנסו לעודה. משום
12 דאיתא **ארבע** – הלזת דתורמה שצריך להניח,
13 ובכל מקום מציעו חוליה לעולה, וצריך להניח
14 בעודה במקום שנינהו הבער. ואי קשיא א
15 דאמר לעיל (ספא.) כל מקום שיש להם –
16 הלזת לעולה; ואמאי חולין קורה? אמר רב פפא
17 במילואים, אמאי לא אמר נמי בתורה איכא
18 לתוצי עוקר מילתא נקט, כדתרננין נמי לעיל.
19 לזני ה' בריב – בשלמים, ותורה היא בכלל
20 שלמים; **מעייל** חולין קורה – שנת תמורה
21 היא. ולייתי שמונים – הלזת ולתנינהו בתוך
22 בריב יוחנן, ולפריש מניניהו שמונה הלזת.
23 ולתנינהו נזוא, וליפסא א' דף כ"ו – וליקדשו
24 ארבעים מתוך שמונים, דהני שמונה דנזואי
25 אל הזו ארבעה מניניהו חולין בעודה. ממה
26 נפשה; דאי דף קרימא תורה היא – הוה שתי
27 תרות ושמנה הלזת תרומה, ואי דף קדמי
28 תמורה ולא היה אלא היא תורה – הני שמונה
29 ליחשבניהו מנייהו ארבעים וקדשו, ולא הוה חולין
30 בעודה. ונפשי לא אפשי בהכי משום דנפשי
31 באכילה ארבעים – גבי ובעלים. דבזון אינו
32 רוצה לאכול כי אם ארבעה, דסבור שנתא אף
33 כאן אלא תורה, ואף לזכח לאכול כי
34 אם ארבעה מתן, ובעלים נמי חוששין שמא
35 שתהיו תרות הן, וכל שמונה קדשות. ונמצא
36 אותן ארבעה הלזת – אכריס. לעיל, דארמין;
37 אי לא, ליפס חולין, אכריס לנימה. קמעת
38 באכילה ארבעים, דלחם ליכא אלא ארבעים
39 הלזת. וממה נפשך אתא ליה לפרשי ארבע
40 לתומה. אבל הכא דפרשי שני הלזת – איכא
41 לנימה דארבעים שלא לצורך הן, וקא קמעת
42 לבעלים באכילה ארבעים. ענין אחר דקא
43 נפשי במבילת ארבעה – דאילו בעלמא חיבא
44 דליכא אלא חד קרבן, ואי יקדשו ארבעים מתוך
45 שמונים – אין גבולין לכרתיש אלא ארבעים

1 ואידך כוליה נאכלין לבעלים. וכיון דליכא אלא ארבעה – שי ספוק בידך לאוכלן ביום אחד. אבל הכא, דאיכא לכתניש שמונה, ועל בעלים יכולין להאכלי מחלק כל מל מן שירצה,
2 לא אתר לזו שריפה. ולא שמונה לכתניש. כיון דאין נאכלין אלא לנישיהו ולבעיהו, ולמא לא מצו אכלי למלוזו שמונה ביום אחד. וזו תמורה שריפה. ושטא
3 לא היא אחר חולין, ולא קדשו אלא חזיא ארבע, ונמצאת ממעט באכילה דאלו ארבע, ודבריהם שאל כיון. מדר רבי כו. וזו אחר. חזקת באכילה ארבעים
4 דילמא לא קדשי כלל, אידך לא חזיא תורה, וכו' ומותרין למחר – שרף לזו, ועבר משום "בל תשחית" (ויקרא כ. ב.) כן. כן שמונה. רצה בה מתכפר רוצה וולדה מתכפר – דלא
5 חשיב לה כולל תמאת, וזולת דפרשיה מעוברת. דרעתיה היה נמי להתכפר בעובר, ומתכפר באינו מהם שירצה. ודוכותיה בני תורה יכול לעשותן שיהיה תורות. ולא בתמורה
6 לאורי שהקדש – אין מתכפר בולדה, משום דכשהקדישה לא היה דעתיה אחאי ולא, דאבתי לא נתעברה. ליתיה בהמה מעוברת – משום בהי אמר "בהמה מעוברת", ולא "בהמה
7 וולדה" – משום דכי מפריש לה, לא היא אלא חזיא, ואיכא לממר דמפרשי תחילה ומתורתה. והאי ליתו מותר בתורה – האבא ליכא לנימה: וכו' מפרשיה תחילה ומתורתה
8 שדרי מקצתה היא עיקר קרבן. דבשעה שהפריש לא היא אלא חזיא גופא, וכבשי קרב מקצתה, או האם או הולד. אבל לעיל, דלא הוי אלא חד, והיא גופיה מייתי מתחילה
9 שלא מזור, איכא מתכפר וליקדשו ביום אחד; ומפריש וכו' **מאן ליפסא לן** – טעם דרבי יוחנן דהם היינו משום דעבר לאו קדו אמר הוא. ואם שירז לעובר, שלא הקדשו שהקדיש לאם – הוי
10 משוי, אלא חשיב כוללדה. דבשעה למחר ברתיהו היא תורה שיהא תורה. ודילמא סכרלא ליה ההם אם שירז – אינו משויר, שאין יכול לשירז לקרבן לפני עצמו אלא
11 מתו, והני נמי יכול לעשות חולין קדש, אין יכול להקריב ונפרש והם הוולד חלומה עממה. וזאי ליתו מותר בתורה – האבא ליכא לנימה: וכו' מפרשיה תחילה ומתורתה
12 שבבב קדש, בולד. וכו' דפרשיה מעוברת – היה דעתיה אבל כשהוא לא יורד, ופסל הולד. והני נמי מתכפר באינו תורה שירצה לחמה עמה, שלא להביא שניהם
13 ולקום – ולא. וליפסא – כד שיהא חיב באחרייתו. ולייתי אחרת – לאתרייהו דאושנה. תורה אמרה טוב אשר לא תורד – ומקמינן ליה (חולין ב.) דאמר "עלי". ואת אמרת
14 חלומה ונזויה בתפילה – דילמא ליה: שנת מזה מזה – שאינו נדר כל עיקר. **משענה** האומר רבי עלי תורה היא ואתה נמי חלומה נמי חלומה – כתיב דאמר "עלי" –
15 נתייבב בה, והיה ליה דבר שבחובה, ואינו בא אלא מן החולין, כדארמין לקמן. וכיון דאמר "דזרי עלי תורה", אף על גב דלא אמר "ולחמה" – מתחייב בשתייהו, דלחם גלל תורה

1 וכו' מפרישין החילה – שום קרבן על מנת שיהא מותר וכו'; ארבעין כבתפיה וכשר
2 דהא חיבא ללקות ארבעים על שמונה, כדנתן (תמורה ב.א.) שאם המזי – מומה,
3 וסופו את הארבעים, ואת אמרת פירשי לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור
4 ומתחייבים במקלות; אם איתא לרבי יוחנן – דאמר לעיל חזן לזמנת העודה נמי
5 קדש הלזת בשויתות הובת, הוא הוא אלא לפני
6 מתומה בתי פאני – אמאי לא עביד דאמר
7 מעשיא; ולייתי להם וכו' – והקדמה לה וכו'
8 מביחין חולין לעודה? ליתיה להם, וניה חזין
9 לתומת העודה, בבית גבון שבמקדש
10 כדשטת הובת. ואפילו היא תמורה, דהוה חולין
11 – ליכא אסורא, דהא לא נכנסו לעודה. משום
12 דאיתא **ארבע** – הלזת דתורמה שצריך להניח,
13 ובכל מקום מציעו חוליה לעולה, וצריך להניח
14 בעודה במקום שנינהו הבער. ואי קשיא א
15 דאמר לעיל (ספא.) כל מקום שיש להם –
16 הלזת לעולה; ואמאי חולין קורה? אמר רב פפא
17 במילואים, אמאי לא אמר נמי בתורה איכא
18 לתוצי עוקר מילתא נקט, כדתרננין נמי לעיל.
19 לזני ה' בריב – בשלמים, ותורה היא בכלל
20 שלמים; **מעייל** חולין קורה – שנת תמורה
21 היא. ולייתי שמונים – הלזת ולתנינהו בתוך
22 בריב יוחנן, ולפריש מניניהו שמונה הלזת.
23 ולתנינהו נזוא, וליפסא א' דף כ"ו – וליקדשו
24 ארבעים מתוך שמונים, דהני שמונה דנזואי
25 אל הזו ארבעה מניניהו חולין בעודה. ממה
26 נפשה; דאי דף קרימא תורה היא – הוה שתי
27 תרות ושמנה הלזת תרומה, ואי דף קדמי
28 תמורה ולא היה אלא היא תורה – הני שמונה
29 ליחשבניהו מנייהו ארבעים וקדשו, ולא הוה חולין
30 בעודה. ונפשי לא אפשי בהכי משום דנפשי
31 באכילה ארבעים – גבי ובעלים. דבזון אינו
32 רוצה לאכול כי אם ארבעה, דסבור שנתא אף
33 כאן אלא תורה, ואף לזכח לאכול כי
34 אם ארבעה מתן, ובעלים נמי חוששין שמא
35 שתהיו תרות הן, וכל שמונה קדשות. ונמצא
36 אותן ארבעה הלזת – אכריס. לעיל, דארמין;
37 אי לא, ליפס חולין, אכריס לנימה. קמעת
38 באכילה ארבעים, דלחם ליכא אלא ארבעים
39 הלזת. וממה נפשך אתא ליה לפרשי ארבע
40 לתומה. אבל הכא דפרשי שני הלזת – איכא
41 לנימה דארבעים שלא לצורך הן, וקא קמעת
42 לבעלים באכילה ארבעים. ענין אחר דקא
43 נפשי במבילת ארבעה – דאילו בעלמא חיבא
44 דליכא אלא חד קרבן, ואי יקדשו ארבעים מתוך
45 שמונים – אין גבולין לכרתיש אלא ארבעים

1 תורה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא ולחמה מן החולין - ודכבי אמר: "דרי עלי תורה
2 מן החולין" - נתייבב הכל מן החולין, וכל דבר שבחובה אנו באי אלל מן החולין. וכי
3 הדר ואמר "לחמה מן המעשר" - לא מי הדר ביה, ואפילו חרדי כר דיבור. ולא מבניא לבית
4 שטאי, דאמר: בנימאי בני "דריני נור מן הגרוגרות" - מפוס לשון ראשון. אלא אפילו לבית
5 הלא דחשבינן ליה נדר ופתחו עמי - לא נדמי
6 להבא. דבעי למיהדר ולא מיני מיהדר. דאמריה
7 לגבה בבסרתיה להדימי. ואומרינן נמי בפרק בתרא
8 גדרים (פ.א.): ולחמא, חרדי כר דיבור - כ"דבור
9 דמי. חרץ מנגרף ועבדוהו ומקשר ומגרש. ונבי
10 תמורת עלה ותמורת שלמים מוכח בתמורה פרק
11 "ביערי מעריכי" (כה"מ) בדמלקן. אפילו דרי יוסי
12 מודה ואפילו חרדי כר דיבור - דריי זו תמורת עלה
13 (שלמים נמי). אמאי? כיון דאמר לחמה מן
14 החולין יביא היא ולחמה מן החולין - מיהמה. הא
15 לא שטייא דאמר "חמא מילתא נקט", כדלעיל? וי
16 לומר: שטייא ליה דכבי אמר "דרי עלי לחמי תורה"
17 - יביא תורה מן המעשר. כמו האומר "דרי עלי
18 תורה מן המעשר ולחמה מן החולין". מעמא
19 דאמר תורה את כל אמר תורה לא - תימנא מבי
20 שקאי ליה את רבי נמי. דרוקא באמר "דרי עלי
21 תורה כלא לחם", אבל אמר "לחמה מן תורה" -
22 לא דאא לעיל אק מפשר וסוף מילתא נקט. אבל
23 אפ פירש בדיאי דכל אמר כלא תורה - לא.
24 (תורה) היא ולחמה מן המעשר יביא יביא לא
25 סני ולא מיהי - ש פירושם שכתוב וכו'. ובי לא
26 טני דלא מיהי לחמה מן המעשר. הא דראי אם
27 התיב לחם מן החולין - וכל עליו כרבה. ונראה
28 שזה טעות סופר שאין אורח יכול לישב
29 ובמדיקום מנאמא: ובי סני דלא מיהי תרוידי
30 מן המעשר, וכל דראי אם הכיני שניהם מן החולין -
31 תבא עליו כרבה. וכן פירש בקונטרס במתניתין, וזה
32 לשונו: תורה היא ולחמה מן המעשר יביא כמו
33 שדר. ובגמרא מפרש דראי "יביא" - לאו תובה
34 הוה, דכל שכן אפילו חמיה שניהם מן החולין -
35 דשפיר עבר, אלא אמר עבה קאמר.

17 "תורה עלי מן החולין, ולחמה מן המעשר" - יביא

18 היא ולחמה מן החולין. "תורה מן המעשר, ולחמה

19 מן החולין" - יביא. "היא ולחמה מן המעשר" -

20 יביא. ולא יביא מחישי מעשר שני אלא ממעות מעשר

21 שני. גמרא אמר רב הונא: האומר "דרי עלי לחמי

22 תורה" - מביא תורה ולחמה. מאי טעמא? מידע

23 ידע האו נברא דלחם בלא תורה לא אקרינן והאי

24 "תורה ולחמה" קאמר, והאי דקאמר "לחמי תורה"

25 - סוף מילתא נקט. תנן: "תורה מן המעשר, ולחמה

26 מן החולין" - יביא קמה שקדר. ואמאי? כיון דאמר

27 "לחמה מן החולין" - יביא היא ולחמה מן החולין! -

28 שאני התם, דכיון דאמר "תורה מן המעשר" - נעשה

29 קאמר "דרי עלי לחם לפטור תורתו של פלוני".

30 אי הכי, רישא דקתני: "תורה מן החולין, ולחמה

31 מן המעשר" - יביא היא ולחמה מן החולין, הכא

32 נמי נעשה קאמר "דרי עלי תורה לפטור לחמו של

33 פלוני!" - הכי השתא, בשלמא לחם למפטור תורה

34 אחי, תורה למפטור לחם - מי אתיאי? תא שמע:

35 "תורה מן החולין, וכל עליו כרבה. ונראה

36 אומר אותו וביא תורה ולחמה, וכן נוסקים. טעמא

37 דאמר, אבל לא אמר "תורה" - לא! והא דריין אף

38 על גב דלא אמר "תורה", ואידי דקא בעי למיתנא

39 "ובח בלא נוסקים", דלא מתני ליה נוסקים בלא ובה,

40 תנא נמי "תורה". - אמאי? נדר ופתחו עמו הוא!

41 אמר חזקיה: הא מני? בית שמאי היא, דאמרי: תפוס

42 לשון הראשון, דתנן: "דריני נור מן הגרוגרות ומן הדבילה" - בית שמאי אומרים: נור, ובי

43 הלל אומרים: אנו נור. רבי יוחנן אמר: אפילו תימא בית הלל, באומר "אילו הייתי יודע

44 שאין נודרין קד, לא הייתי נודר קד אלא קד", ומאי כופין? דקא בעי הדר ביה. תא שמע:

45 האומר "דרי עלי תורה בלא לחם, ובה בלא נוסקים", ואמר לו: הבא תורה ולחמה ובה

46 ונוסקים. ואומר: אילו הייתי יודע שכן - לא הייתי נודר. כופין אותו, ואומר לו "שמר לשמעת".

47 בשלמא חזקיה - נתיבא ליה, אלא לרבי יוחנן - קאמי? אמר רבי יוחנן: לא ידא

48 בית שמאי היא. מאי טעמא? אמר אבוי: "שמא" - הבא תורה, "ושמעת" - הבא

49 לחמה. רבא אמר: "שמר" - הבא תורה ולחמה, "ושמעת" - שלא תתא רגיל לעשות לך.

50 "תורה היא ולחמה מן המעשר" - יביא! יביא! לא סני דלא מיהי רב נחמן ורב חסדא

51 אמרי: רצה - מביא, לא רצה - לא יביא. ולא יביא מחישי מעשר שני אלא ממעות מעשר

52 שני. רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו: לא שנו אלא מחישי מעשר שני, אבל מחישי

53 הקלחות ממעות מעשר שני - יביא. ותיב רבי יוחנן קמיה דרבי ירמיה וקאמר: לא שנו

54 אלא מחישי מעשר שני, אבל מחישי הקלחות ממעות מעשר שני - יביא. אמר ליה: רבי,

55 אתה אומר כן? אני אומר: אפילו מחישי הקלחות ממעות מעשר שני - לא יביא, ואימא

56 טעמא דרבי ואימא טעמא דרבי. אימא טעמא דרבי. תורה מהיבא קא ולפת לה? משלמים,

57 ושלמים

1 ואם ארבי עלי תורה מן החולין ולחמה מן המעשר שני - כיון דעיקר תורה חובה,
2 אמר מן החולין" - יביא הכל מן החולין. דכיון דאמר "עלי" - נתייבב בה, והיה
3 ליה דבר שבחובה. תורה פמעות מעשר שני ולחמה מן החולין יביא - כמו שאמר,
4 והואל ועיקר הוא למצוה לבא מן החולין, והוא לא מיהי וכן מן החולין כמנחה

5 להביא לא נדר לחם בלא ובה. אמר

6 רב הונא האומר דרי עלי לחמי תורה - אף

7 על גב דלא אמר "תורה" - מביא שתיקן. סוף

8 מילתיה נקט - דכי אמר "לחמי תורה" - הי

9 מביא דאמר "תורה ולחמה" - כיון דאמר ולחמה

10 מן החולין - יביא היא ולחמה מן החולין. שאני

11 התם כיון דאמר בפירוש תורה מן המעשר - הא

12 דקאמר בתר הכי: "לחמה מן החולין" - נעשה

13 כאומר "דרי עלי לחם של חולין לפטור תורתו

14 של פלוני", דבא נמי נעשה כאומר "דרי עלי

15 לחמה מן החולין לפטור תורתו שנדרתי לזבאי

16 מן המעשר", לחמי מביא לחמה מן החולין. אבל

17 לעולם היבא דאמר "לחמי תורה" - סתם - מביא

18 נמי תורה. הבא נמי נעשה כאומר "דרי עלי

19 תורה לפטור לחמו של פלוני" - דבכל ענין דרבי

20 הריבא מן המעשר - ולא לרדי מעשר שני בתר

21 חולין אלא לרדי חולין גירא בתר המעשר.

22 וביא תורה מן החולין, ולחמה מן המעשר.

23 כמו שאמר. בשלמא לחם לפטור תורה אתי -

24 כדאמרנן (מנחות פ.א.): לחם גלל תורה, איבא

25 למיהי דנעשה כאומר לפטור תורתו של פלוני.

26 אלא תורה מי אתיאי למיפטר להם - דנתיבא:

27 נעשה כאומר לפטור לחמו של פלוני. אבל לא

28 אמר תורה - אלא "לחמי תורה". לא - אפן כופין

29 אותו לחמה תורה ולחמה. ולא מתני ליה כי

30 אורח נוסקים בלא ובה - דאין כופין אותו לחביא

31 וכן נוסקים. כדאמר (מנחות ד.ב.) המתנדב

32 יין - מביא ומזלפו על גבי האשים. ואמאי -

33 כופין אותו לחביא תורה ולחמה כי אמר "דרי

34 עלי תורה בלא לחם?" נדר ופתחו עמו הוא -

35 כלומר, שכשנדר תורה - לאלתר נתחרט ברבה.

36 ולפי שהיה יודע שאין תורה בלא לחם, נתחרט

37 שמעתי. ענין אחר: "נדר ופתחו עמי" - שביטל

38 לומר: אני הייתי כבוד שהייתי יכול לחביא תורה

39 בלא לחם. עכשיו שני יטול, אני אפשי. מורי

40 רבי זכורנו לברכה. תפוס לשון ראשון - ויכון

41 דאמר "תורה" - נתייבב בתורה ולחמה. בית

42 שמאי - אף על פי שאמר ענין שאינו בנידוח,

43 כיון דאמר "דרי אני נודר" - מפוס לשון ראשון,

44 הוה נודר. אפילו תימא תיבא הלל - ובאמאי אתי

45 נדר ופתחו עמו? כיון דאמר "אילו הייתי יודע

46 שאין נודרין קד בלא לחם, לא הייתי נודר אלא

47 תורה ולחמה? והאי כופין אותו דקאמי? הא

48 דעתו לאתייב כרואי, לחמי כופין אותו, דקמהו

49 ביה ואמר "אני רצה לחביא אלא כמו שנדרתי

50 בלא לחם" - כופין אותו, כמו שגילה חזקיה

51 שהיה דעתו לנדר בתורה, אלו הייתי יודע שכן -

52 שהייתי חייב בלחמה - לא הייתי נודר. בשלמא

53 חזקיה - דקומים ליהויב בית שמאי, ומשום

54 מפוס לשון ראשון - הא נמי כופין בית שמאי, ומשום

55 תפוס לשון ראשון כופין אותו. אלא לרבי יוחנן

56 דקומים להדיח כבייב הלל - הא דראי לאו

57 תורה לא לעשות קד - לנדר תורה בלא לחם.

58 לא מני אלא מיהי - תרוייהו מן המעשר? בתמיה. כלומר, אמאי קאמר "יביא שניהו", ומשמע - ולא מן החולין - עמו עליו ברבה. ויהי יביא -

59 מן המעשר. שלא יקח מחישי מעשר שני - בהמה לתורתו. אבל פמעות מעשר שני - מביא תורה ולחמה. אני אומר אפילו מחישי הקלחות ממעות מעשר שני לא יביא - לצורך

60 תורתו. מיהבא יפת לה תורה - דאינה מביאה מחישי מעשר שני משלמים - שבאין ממעשר שני, ותורה איקרי "שלמים", דכתיב: "ובשר זבח תורת שלמים" (ויקרא וז).

61 ושלמים

מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף פב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קלעט רש"י

1 ושלמים גמר שם שם פמפער שני - דמובן ממועת מעשר, דכתיב במעשר שני
2 "ונתתה בבסק" עד "ואבלת שם" (ברם ד), וכתיב בשלמים "ואבלת שם" (שם כו),
3 מה "שם" דרתם - מעשר, אף "שם" רבוי שלמים - מעשר, דיכול להביא שלמים
4 ומעשר. ובינה מה שלמים אין גופן מעשר - שני, דשלמים בשר, אף תורה דבאה
5 ומעשר - אין גופו מעשר, אדאון חסין

6 שיכול ליקחם מהם - לא היו של מעשר,
7 אלא עניקוד בבסק מעשר. מה שלמים בוי
8 דמיין מעשר יתרו - אלא יביא ממועת מעשר.
9 ויקח חלות לתורה, והני לא היו מין מעשר.
10 המתפס - שגמון מועת מעשר שני לקוח
11 שלמים מוקן, אף על גב דסתם מועת מעשר
12 שלמים קו, אף על גב דתופסי בדו בפיודו
13 - לא קו קו שלמים, דלא חלה על אותו
14 מועת קדושת שלמים, אלא שיכול לקנות מן
15 אדם אחר שירצה. דלא אלימא שלמים
16 למיחל לקדושת מעשר, שלא אתא יחיל
17 ליטנו בכל אשר תאה נפש. הלווקה היה
18 מועת מעשר שני לזבחי שלמים. ובמה
19 לבשת תאה - לאוכלה בירושלים בכל שנה
20 שירצה, דכתיב (ברם ד) "ונתתה בכל שנה
21 בכל אשר תאה נפש". דאף על גב דאין
22 דעו לקח ממועת מעשר שני של שלמים,
23 לא יציא עוקר לחולין - דאילו בשר היה גופו
24 לא חויה לשלמים, אבל עור הוויא ליקח בו
25 בהמה לשלמים - לא יצא חולין ויבא שדי
26 בו שלמים בו בהמה. סתם מועת מעשר שני
27 של שלמים, ובבאי ברמי מעשר, דקמיא לן דרב
28 הוא הדין לעשות, ליקח ממועת מעשר שני
29 בהמה לשלמים, וזה לכשר תאה, והער
30 יוצא לחולין, דבארמא בפרק "בבל מרבין"
31 (עירובין כ"ב), "בבקר" - מלמד שלוקחים
32 בקר אבן עור, הבשר - לזבחים, ומבליע דמי
33 העור בבשר ויצא לחולין, וצאן אבן וזוהו.
34 אבל באבן חיה, ולקח היה לשלמים מועת
35 לכשר תאה - לא יצא העור לחולין, אלא
36 קו שלמים. לא למיפריא רוקי - העורות
37 תורת שלמים, אלמא דאלימא קדושת שלמים
38 למיחל אקדושת מעשר. הדין קאמר איני
39 בנותר למאת עוקר לחולין - דאין לו קדושה
40 כלל, וכולהו וטלא תורה לוקח, דנעשה האי
41 עור חילוק ממועת מעשר שני שור ודעשה
42 שלא לקחו סתם - דלא הוי שלמים כלל
43 עליו ולא עורו. רבמיתו וכוונם לברכה.
44 עניי אורי אינו בתורת תאה העור לחולין -
45 הדיניי לשלמים. הלווקה בהמה ממועת מעשר
46 השער יוצא לחולין, אבל האי - לא יצא
47 לחולין, ויקח דמיני העור בהמה לשלמים.
48 אבל לא קנה שלמים, דנעשה כלוקח שור
49 לחישה ממועת מעשר שני, ומוכיח ון
50 עוקר, וראבול כל דמיני מעשר. אלימא העור
51 יתרה - דאמר במסכת קדושין (כ"ב), שדי

1 ושלמים גמר שם שם פמפער שני - דמובן ממועת מעשר, דכתיב במעשר שני
2 "ונתתה בבסק" עד "ואבלת שם" (ברם ד), וכתיב בשלמים "ואבלת שם" (שם כו),
3 מה "שם" דרתם - מעשר, אף "שם" רבוי שלמים - מעשר, דיכול להביא שלמים
4 ומעשר. ובינה מה שלמים אין גופן מעשר - שני, דשלמים בשר, אף תורה דבאה
5 ומעשר - אין גופו מעשר, אדאון חסין
6 שיכול ליקחם מהם - לא היו של מעשר,
7 אלא עניקוד בבסק מעשר. מה שלמים בוי
8 דמיין מעשר יתרו - אלא יביא ממועת מעשר.
9 ויקח חלות לתורה, והני לא היו מין מעשר.
10 המתפס - שגמון מועת מעשר שני לקוח
11 שלמים מוקן, אף על גב דסתם מועת מעשר
12 שלמים קו, אף על גב דתופסי בדו בפיודו
13 - לא קו קו שלמים, דלא חלה על אותו
14 מועת קדושת שלמים, אלא שיכול לקנות מן
15 אדם אחר שירצה. דלא אלימא שלמים
16 למיחל לקדושת מעשר, שלא אתא יחיל
17 ליטנו בכל אשר תאה נפש. הלווקה היה
18 מועת מעשר שני לזבחי שלמים. ובמה
19 לבשת תאה - לאוכלה בירושלים בכל שנה
20 שירצה, דכתיב (ברם ד) "ונתתה בכל שנה
21 בכל אשר תאה נפש". דאף על גב דאין
22 דעו לקח ממועת מעשר שני של שלמים,
23 לא יציא עוקר לחולין - דאילו בשר היה גופו
24 לא חויה לשלמים, אבל עור הוויא ליקח בו
25 בהמה לשלמים - לא יצא חולין ויבא שדי
26 בו שלמים בו בהמה. סתם מועת מעשר שני
27 של שלמים, ובבאי ברמי מעשר, דקמיא לן דרב
28 הוא הדין לעשות, ליקח ממועת מעשר שני
29 בהמה לשלמים, וזה לכשר תאה, והער
30 יוצא לחולין, דבארמא בפרק "בבל מרבין"
31 (עירובין כ"ב), "בבקר" - מלמד שלוקחים
32 בקר אבן עור, הבשר - לזבחים, ומבליע דמי
33 העור בבשר ויצא לחולין, וצאן אבן וזוהו.
34 אבל באבן חיה, ולקח היה לשלמים מועת
35 לכשר תאה - לא יצא העור לחולין, אלא
36 קו שלמים. לא למיפריא רוקי - העורות
37 תורת שלמים, אלמא דאלימא קדושת שלמים
38 למיחל אקדושת מעשר. הדין קאמר איני
39 בנותר למאת עוקר לחולין - דאין לו קדושה
40 כלל, וכולהו וטלא תורה לוקח, דנעשה האי
41 עור חילוק ממועת מעשר שני שור ודעשה
42 שלא לקחו סתם - דלא הוי שלמים כלל
43 עליו ולא עורו. רבמיתו וכוונם לברכה.
44 עניי אורי אינו בתורת תאה העור לחולין -
45 הדיניי לשלמים. הלווקה בהמה ממועת מעשר
46 השער יוצא לחולין, אבל האי - לא יצא
47 לחולין, ויקח דמיני העור בהמה לשלמים.
48 אבל לא קנה שלמים, דנעשה כלוקח שור
49 לחישה ממועת מעשר שני, ומוכיח ון
50 עוקר, וראבול כל דמיני מעשר. אלימא העור
51 יתרה - דאמר במסכת קדושין (כ"ב), שדי

1 **אינו** תורת שלמים - לצאת עור לחולין, דלא חלה עליו קדושת שלמים כלל, שיצא
2 העור לחולין ויצא מקדושת מעשר. דאי ויציא קדושת שלמים אחיה - היה נפיק,
3 והשתא לא חילי אחיה לא קדושת שלמים ולא חורת בשר תאה, ודיה לכשר תאה - נפיק
4 עור לחולין, כדמשמע הכא. דקנה: הלווקה חלבו שלמים ויבמה לכשר תאה - לא
5 יצא העור לחולין, אה ויבמה, אלא לכשר
6 תאה ובהמה לזבחי שלמים - יצא העור לחולין.
7 דברשיתין בפרק "בבל מרבין" (עירובין כ"ב),
8 "בבקר" - מלמד שלוקחין בקר אבן עור, ואפילו
9 אין גאב נקון קטורי רתם, ומיזו לא חילי לתרות:
10 דאתא קרא לומר' שהמעט מתחללין על העור
11 ועל הקנקן, וישלעו על דבנקן קדושים בקדושת
12 מעשר. אבל גאב ממעט עובד לחולין, וזה
13 דשריטן היה לכשר תאה שפי במבחה - יצא
14 דבנקא לן מזה דתינא בספרי "ואבלת מעשר
15 הגר" - יכול יקח בהמה למשעה בגו נאמר כאן
16 "שמוחה", ונאמר להלן "שמוחה", ומא הלן -
17 שלמים, אף כאן - שלמים. אי מה להלן -
18 עלות, אף כאן - עלות, תלמוד לומר "ושחתה"
19 - אבילה בא שם שמוחה. וזה דרשא לא שייבא
20 ביה, אלא בבמה ויהי חולין לקרבן.

1 **מוסיף** שני חומשים - כאן משמע שני חומש
2 כשפודה שלמים. וקשיא: דברפר "והיה" (בבא
3 מצאעא נ"ג), משמע לזבאית, מה דלן -
4 בהמה טמאה מיוחדת, שתחילתה הקדש, וכולה
5 שלמים, ומעולין בהו חסוקי וליענין קדוש קאמר,
6 הרבולה שלמים - למעשה קדש קדוש, ושם
7 פירשנו. **אף** מני רבי דמיתיה וכו' - לעיל נמי רבי
8 היה לזבחי שלמים היה מצי לשנויי. הא מני רבי
9 יהודה היא. **להקיש** דבר זבאית מן האין מן
10 הברך לפסח - חמישה תינח וזבחי, שפוט ממועת
11 ולחמי תורה מנלן? ולמאן דילין בגמרא מחטאת
12 נתא.
13 **ונסכים** מבכ מקום לא יביאו אלא מן החולין -
14 דכל דבר דכולו למבוח - אינו בא מן
15 המעשה, כדתינא בהדיא דסיפרי שהבאי לעיל
16 דנמעט עלות, דבענין אבילה שיה שם שמוחה,
17 והשתא

1 **לומר** "תרי עלי תורה", שלא יביא אלא מן החולין? **תלמוד לומר**: "והבחת פסח לה' אלקיך
2 צאן וצבא", והלא פסח אין בא אלא מן הכבשים ומן העינים, אם פן מה תלמוד לומר "צאן
3 וצבא"? **להקיש** כל תבא מן הצאן ומן הקבך לפסח. מה פסח - דבר שבחובה, ואין בא
4 אלא מן החולין, אף כל דבר שבחובה אין בא אלא מן החולין. לפיכך, האומר "תרי עלי
5 תורה", לא יביאו אלא מן החולין. **גמרא** ופסח גופיה מנא לן? **דתינא**, רבי אליעזר אומר:
6 **פסח** במצרים ונאמר "פסח" לדורות, מה "פסח" האומר במצרים לא בא אלא מן
7 החולין, אף "פסח" האומר לדורות לא בא אלא מן החולין. **אמר** לו רבי עקיבא: וכי דנין
8 אפשר משה אפשר? **אמר** לו: אף על פי שאי אפשר, ראיה גדולה היא ונלמד הימנה. **תור**
9 רבי עקיבא ודנו דין אחר: מה לפסח מצרים, שכן אין טעון מתן דמים ואימורין לזבחי מצות,
10 חומר - דאמר במסכת קדושין (כ"ב), שדי

1 מן החולין הוא, דיכול לקדש בו את האשה, לא פליגי דקנו שלמים, דקדושת שלמים חיליא אמטון הדיט. מאן דאמר לא קנו כרבי מאיר - דלא חלה קדושת
2 שלמים אמטון בגוה. בין דקניש קר שלמים - בהמה שלוקח ממועת מעשר סתם - קרב שלמים. כפי תפי' ליה נמי - לעירך שלמים תפס. דקנו שלמים, ואין יוכל
3 לשלוחן לזבחי אחר. כשואו פורו - לאותן מועת מעשר שני, שמוחלל על פרטות או על דריגין. מוספין שני חומשין - אהר חומש - להקדושת שפודה. הדיננו שלמים,
4 דכתיב "והי מקדש וגו' ויסק חמשייתו" וגו' (ויקרא כו). ואחר למעשר שני - דכתיב "ואם גאל יגאל איש ממעשרו" וגו' (שם). וזה הבא דחיליא קדושת שלמים אקדושת
5 מעשר, שהדין חוסף חומש אקדושת מעשר שני, שמוחלל על פרטות או על דריגין. מוספין שני חומשין - אהר חומש - להקדושת שפודה. הדיננו שלמים,
6 **הוא** מן הצאן ומן הקבך - היינו תורה ושלמים, האומר חובה. האומר חובה, אלא קנו את בני רבי יהודה היא - דאמר ממוון הדיט הוא, לזבחי חל עליה קדושת שלמים. **משנה** לא
7 מעשר שני וזבחי - אלא קנו את בני רבי יהודה היא - דאמר ממוון הדיט הוא, לזבחי חל עליה קדושת שלמים. **משנה** לא
8 דריבניה. דקנינה נסכים בל מקום, ואפילו הויא דאמר "תרי עלי וכו', וזה אמר "ונסכים", אי נימנ דאמר "ונסכים", ואפילו על אמר "אלא אמר" דתרי ו' -
9 לא יביא אלא מן החולין. **גמרא** מה פסח במצרים אינו בא אלא מן החולין - דאבתי לא הוה מעשרת. וכי דנין - פסח דורות שאפשר לכא מן המעשר, שהדי
10 ברורות נוהג מעשר, מפסח מצרים שאי אפשר לו לבא ממעשר. שהדי באותה שעה לא היה מעשר רוזני; ראה ניולה היא - הויאלי ומענין שום פסח שאינו בא אלא
11 מן החולין. שכן אין טעון מתן דמים ומזבח, וכל זה מוכח אלא משקף ומוזוהו, וכיין דאין ממנו למבוח - לא הוי דומיא דשלמים, להכי אינו בא מן המעשר.
12 תאמר

מנחות. פרק שמיני - התורה היתה באה דף פג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קפג.
 רש"י

1 בהריא כתיב בהו - וזה יהיה לך מקדשי הקדשים וכל
 2 אשמים, וסמך ו' בקדש הקדשים' וגו' (מנבחר יח). מרביאי דקראי אתי - דיאבל
 3 אותו. איבא דמיתוי - וזהו שלמי ציבור ממנחה, ואיבא דמיתוי מרביאי דקרא.
 4 הטאת מה הטאת מקדשה בבלוי - דכתיב: "כל אשר יגע בבשרה" (ויקרא ו, א) ואמרין
 5 (נכוח צגב). ועל שילבו בבשרה. כגון שחז

6 שתי תחיתוכי, אחת שלמים ואחת של בשר
 7 חטאת, ונפל מן הטאת על השלמים ונבלע
 8 בה - ואכל כחומר שבה, ליום ולילה כחטאת.
 9 מה אשם אין שפיר ושלמי הולך קדוש בתן -
 10 כשקן במעוק. דקפשי ולדות קדשים בחיותין
 11 תן קדשים - כשולדו, ולא במעי אמן. ורנין
 12 אפשי - נקבה - מיש בה שלמי, מאשם וכו' -
 13 דאיל כל שלמי. מה מלואים מותרים בחיות, והתבאר
 14 דכתיב: "ואם יתור בבשר המלואים מן הלהם
 15 ועקר ושרפת את הותר באש" וגו' (שמות
 16 כט). ואין מותרות בעלי חיים בשריפה -
 17 דבמלואים לא הפרישו שום בהמה לאחריות.
 18 ולא היה שם בעלי חיים מותר, אף כל [מותרין]
 19 [בשריה] ואין מותרותן בבעלי חיים בשריפה
 20 - אשם הפריש שנתא לאחריות, והתבאר
 21 כאחד מוק - אף השני לא יאבדו, אלא ידעה
 22 עד שישתאבדו, מה שלמים מפגלין -
 23 שהתורה מנבלת את הלהם, ומתפגלין עומן
 24 אם חיטב בוק, דעיקר פיגול בשלמים כתיב.
 25 אף כל מפגלין, כגון וזהו שלמי ציבור - תפגלין
 26 את שתי הלהם. ורבי עקיבא - מפרש לקרא
 27 בענינא אחריתא: "מניחה" מה מנחה מקדשת
 28 בבלוע, דכתיב במנחה "כל הנוגע בה יקדש"
 29 אי תבא הימנא מנחה - ומקדשת בבלוע
 30 הוא אמנא משום דרביבא - שהיא סולת,
 31 בלעה. אבל הטאת - דלא רבין, אימא: אלא
 32 קריי - כורשת' שריטט בלע, שבלע ביתור, אף
 33 כל - כן פסח בין תורה - אין בא אלא מן
 34 החולין, והתבאר נפקא ליה לרבי עקיבא, וכו'
 35 הימנית - דכתיב בה "אצבעי ויכוונה". כניס
 36 צויתו נפקא - חטאת ושאי ובהים. מה אשם
 37 עצמותו מותרין - שהרי בשרו מותר, ולא כתיב
 38 אשם, אלא משום דהרי בלפריש קרא לא חז
 39 וחד בפני עצמו, והוא הדין אפילו שאר ובהים
 40 ועצמותו מותרין, כדאמר במסכת פסחים
 41 (פגא), אבל העצמות ויודין שרפו לישע עשר -
 42 ואמרין: הני עצמות הכי דמי? אי דלית בהו
 43 מוחא - לישריתו. אלמא, דעצמות מותרין,
 44 אף כל - אפילו עלה - ועצמות מותרין,
 45 כדאמרין במסכת ובהים: פירוהו קון, אפילו בראש המזבח - ירדו, ושריך אפילו לקטאת
 46 דסכניו. ורבי עקיבא - דמפיק לפסח דבא מן החולין מחטאת. האי ובהת פסח

מאי

1 **בקרש** הקדשים האכלנו כל זכר בכהנים יאכל אותו קדש יהיה לימור על ובהי שלמי
 2 צבור כו' - האי קרא בפרשת קרח כתיב, ואף על גב דחזוי שלמי צבור לא כתיב
 3 הים - כיון דכתיב בהאי קרא 'קדש יהיה', וגבי כבשי ערפת כתיב בפרשת 'אמור אל
 4 הכהנים: 'קדש יהיו לה' לבחן', מסתברא ובריהי מיירי, ועוד יש לפרש: משום דאירוקי
 5 'קדש קדשים', בלחפנין בפרק "אחדו מקומן" (וזהים
 6 נהא), ובפרק שני דעריבין (יאב), מדרתיב
 7 "על עלותיהם ועל ובהי שלמים" - מה שלח
 8 קדשי קדשים, האי ובהי שלמי צבור קדשי קדשים.
 9 **איבא** דנפקא ליה מנחה כו' - עוד עי' שם

10 **בְּהִרְיָא כְּתִיב! אִי וְבִהִי שְׁלָמִי צִיבּוֹר, מְרַבֵּינָא דְקָרְיָא**
 11 **אַתְי, "בְּקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר בְּכַהֲנִים יֹאכֵל**
 12 **אֹתוֹ" - לִיפּוֹד עַל וְבִהִי שְׁלָמִי צִיבּוֹר שְׂאֵין וְאִכְלִים אֵלֶּךָ**
 13 **לְזָכְרֵי כְּהוֹנֵת! תִּנְאָן הֵיא, אִיבָא דְמִיתֵי לָהּ מִהָבָא,**
 14 **וְאִיבָא דְמִיתֵי לָהּ מִהָבָא. "הַטָּהֳא" - מַה הַטָּהֳא -**
 15 **מְקִדְשָׁה בְּבִלְעוּ, אַף כֹּל מְקִדְשָׁה בְּבִלְעוּ, "אֲשָׁם" -**
 16 **מַה אֲשָׁם אֵין שְׁפִיר וְשְׁלָמִי קְדוֹשׁ בּוּ, אַף כֹּל אֵין**
 17 **שְׁפִיר וְשְׁלָמִי קְדוֹשׁ בּוּ. סְבִיר: לְדוֹת קְדִישִׁים בְּהִיִּינָן**
 18 **הֵן קְדוּשִׁים, וְדִין אֲפִשְׁר מִשְׂאֵי אֲפִשְׁר - "מְלֹאִים"**
 19 **מַה מְלֹאִים מוֹתְרִיהֵן בְּשִׂרְיָה וְאֵין בְּעֵלֵי חַיִּים**
 20 **מוֹתְרִיהֵן בְּשִׂרְיָה, אַף כֹּל מוֹתְרִיהֵן בְּשִׂרְיָה וְאֵין**
 21 **בְּעֵלֵי חַיִּים מוֹתְרִיהֵן בְּשִׂרְיָה. "שְׁלָמִים" - מַה שְׁלָמִים**
 22 **מְפַגְלִין וּמְתַפְגְּלִין, אַף כֹּל מְפַגְלִין וּמְתַפְגְּלִין. בְּמִתְנַתָּא**
 23 **תִּנְאָן מְשֻׁמְיָה דְרַבִּי עֲקִיבָא: "זֹאת הַתּוֹרָה כּו'. מְנַחָה"**
 24 **מַה מְנַחָה מְקִדְשָׁת בְּבִלְעוּ, אַף כֹּל מְקִדְשָׁת בְּבִלְעוּ.**
 25 **וְאִיִּמְרִיד לְמִקְתָּב בְּחַפְזָא וְאִיִּמְרִיד לְמִקְתָּב בְּמִנְחָה.**
 26 **דְּאִי קְתַב רְחִמְנָא בְּמִנְחָה - מִשּׁוּם דְּרִיבָא קְלָהּ,**
 27 **אֲבָל חַפְזָא - אִימָא לָא. וְאִי קְתַב רְחִמְנָא בְּחַפְזָא**
 28 **מִשּׁוּם דְּבִדְשׁר אַבְד דְּשִׁמְן קְדוּי, אֲבָל מְנַחָה -**
 29 **אִימָא לָא, צְרִיכָא. "חַפְזָא" - מַה חַפְזָא אֵינָה קָאָה**
 30 **אֵלָא מִן הַחֻלּוּן וְכִיס וְכִדּוּ הִמְנִית, אַף כֹּל אֵינוֹ**
 31 **קָאָה מִן הַחֻלּוּן וְכִיס וְכִדּוּ הִמְנִית. וְחַפְזָא**
 32 **גּוֹפֵה מְנַל? אִמֵּר רַב הַקְּדָא, דְּאִמֵּר קְדָא "הַקְּדִיב**
 33 **אֲרַחֵן אֶת פֶּה הַחַפְזָא אֲשֶׁר לוֹ, "לוֹ" - מִשְׁלֹו לָא**
 34 **מִשְׁלֹו מַעֲשֶׂה - בַּיּוֹם - מִ"בַּיּוֹם צוּתוֹ" נִפְקָא! - קְדוּ**
 35 **נִסְכָּה. בִּידּוּ הִמְנִית - מְדַרְבָּה בּוּ בַר תַּנְהָ נִפְקָא,**
 36 **דְּאִמֵּר רַבָּה בַר בַּר תַּנְהָ, אִמֵּר רִישׁ לְקוּשִׁי: כֹּל מְקוֹם**
 37 **שְׂנָאִמְר "אֲצַעֲב" ו"כְּהִנְה" - אֵינוֹ אֵלָא יִמְיָן! - קְדוּ**
 38 **נִסְכָּה. "אֲשָׁם" - מַה אֲשָׁם עֲצוּמֹתוֹ מוֹתְרִין, אַף כֹּל**
 39 **עֲצוּמֹתוֹ מוֹתְרִין. ו"רְבִי עֲקִיבָא, הֵיא "וְבִהִתְּ פִסַּח"**
 40 **מֵאִי**

מאי

1 **מַה** אשם עצמותו מותרין - לעשות מוק כלים. אני שמעתי: שהרי נאכל לכהנים, ונתר בעצמות לא שייך אלא דבר האכלו, כל ואפילו עלה. ומכע ליה. האי
 2 נמי מחטאת היה נמי למלף, ונראה בניני: ומלו יתירא נפקא ליה באשם, דכתיב ביה 'לבחן אשר יכפר בו לו יהיה'. כך פירש בקונטרס בסוף "דם חטאת"
 3 (וזהים צגא). וקשיא: דבהאי קרא כתיב חטאת ואשם בפרשת "עו את ארדך": "כחטאת כאשר תורה אחת להם הבחן אשר יכפר בו לו יהיה". ובעלה נמי כתיב בקרא
 4 דבתריה "על העלה אשר הקריב בכו לו יהיה" (ויקרא ו, א) ועוד דרשין בפרק "המזבח מקדש" (פא): אמר: "כל ליה יהיה בעלה. ונאמר לו יהיה באשם. מה אשם -
 5 עצמותו מותרין, אף עלה - ועצמותה מותרין. וקאמרין דהום מופני: דאי לא מופני בו, אשם, ממשמעת' ליה יהיה דרש, אלא מותראי שם פירש בקונטרס דשמעט
 6 ליה באשם, משום דאף בשרו מותר. ואי משום ותר, ובשריה לא שייך ותר אלא בנידי דבר אכילה, כדכתיב (ויקרא ז) "והותר מנשר הוזהר". ובפרק "ביצר זולך"
 7 (פסחים פגא). מוכח בהריא דאין ותר בעצמות. וכאן פירש בקונטרס דהא דפשיטא ליה באשם טפי משאר קרבנות תנאבלי, משום דכתיב באשם "זוא! לאור הקטאת
 8 איתורין, דמשמע: הוא אשם, ואין עצמותו אשם. וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 9 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 10 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 11 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 12 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 13 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 14 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 15 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 16 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 17 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 18 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 19 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 20 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 21 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 22 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 23 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 24 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 25 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 26 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 27 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 28 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 29 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 30 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 31 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 32 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 33 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 34 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 35 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 36 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 37 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 38 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 39 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 40 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 41 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 42 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 43 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 44 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 45 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),
 46 ודכתיב: "ואין עצמותו אשם". וצריך לדרוק: למה לי תרי קראי לעצמות. והקטאת דהכא וגויהוה שיה רלו יהיה" בפרק "המזבח מקדש" (וזהים פא),

מאי

1 וְשִׁלְמִים הַבָּאִים מִלְּבַל מִצּוֹת שְׁלֹמִים - פִּירֵשׁ בְּקוּנְטֵרֵס (בּוֹחִסִּים ט.א.) חֲגִיגַת
2 אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר, וְכֵן סִפּוֹף "כֹּל הַפְּסוּלִין" (שֶׁם ל.א.) גְּבִי תִרְדֵּה שְׂנֵאבֵלָה
3 לַיּוֹם וְלִילָה, קִאֲמְרִינִי; מִנֵּן לְרִבּוֹת שְׁלֵמֵי נְדִיב וְשִׁלְמֵי פִסְחָה הַלְמוּד לִמְרֵי "שְׁלֹמִי"; וּפִירֵשׁ
4 בְּקוּנְטֵרֵס: "שְׁלֵמֵי פִסְחָה" - חֲגִיגַת אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר. וְקִשְׁדָה רַב־פְּסוּלִים פֶּרֶק אֵילָּו רְבִירִים" (ג.א.)
5 דִּישׁ מְקָרָא בְּהִיאָה הַחֲגִיגַת אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר נֶאֱבֵלָה

6 לְשֵׁנֵי יָמִים וְלִילָה אַחַד, הוּא דְרַחֲבִי בִפְרֵשָׁה
7 (וּיקָרָא ז') "בְּיֶשֶׁר תִּרְדֵּה זָכַח שְׁלֹמִי" (מִרְבִּי חֲגִיגַת
8 אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר לְשֵׁנֵי יָמִים וְלִילָה אַחַד, וְשִׁלְמִים
9 הַבָּאִים מִפְּסַח לְיָוֵם וְלִילָתוֹ וְרִירָא דְרִירָא דְרִירָא
10 "שְׁלֵמֵי פִסְחָה" דְּכָל הַפְּסוּלִין - הֵינִי מוֹתֵר הַפְּסַח,
11 כִּי הוּאֵת תִּרְדֵּת בְּחִינַם וּבִפְסוּלִים בִּפְרֵק "הָאִשָּׁה"
12 (ט.פ.א.) וְכֵן מִיִּשְׁה שְׁתֵּרִיבֵי סִפְסוּחִים. קִאֲמְרִינִי;
13 וְיִחִינִי מוֹתֵר הַפְּסַח, דְּנֶאֱבֵלָה לַיּוֹם וְלִילָה. וּבִפְרֵק
14 קָמָא דְרֵאשׁ הַשְּׁנָה (ה.א.) קָרִי לְמוֹתֵר הַפְּסַח
15 "שְׁלֵמֵי פִסְחָה", וְחֲשִׁיבֵי פִסְחָה גְּבִי "כִּי אַחֲרָי",
16 וּפְרִי: "שְׁלֵמֵי פִסְחָה" וְזִמְנָא בְּקִינָא לִיהָ כִּי מוֹשֶׁה; וְזִמְנָא
17 "פִּסְחָה" - שְׁלֵמֵי פִסְחָה. (שְׁלֵמֵי פִסְחָה) סִלְקָא דְעָרֵךְ
18 אֲמִירָא: הוֹאִיל וּמִחֲמַת פִּסְחָה קִאֲתוּ בּוֹ, וְעַל כֵּרְחִין
19 אֵלֵי הֵינִי שְׂבִיגַת אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר, דְּכִיּוֹן דְּקִתָּנִי
20 "פִּסְחָה", לֹא שְׂבִיגַת מוֹתֵר הַפְּסַח עֲמִירָא "פִּסְחָה" שִׁמָּה
21 הִדְרִינִי פִּסְחָה מִנְשֵׁה, וּמִקּוּל כִּי בְּחִינַתָּ אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר -
22 מִדְּרִישׁ שְׁלֵמִים הַבָּאִים מִחֲמַת פִּסְחָה דְשִׁמְעֵתָן - עַל
23 כִּרְחִין לֹאֵ הֵינִי "שְׁלֵמֵי פִסְחָה", דְּבִרְבֵּי אֵלֵי
24 וּבִפְרֵק "מִי שְׂדֵיה טֹמֵא" (פְּסוּלִים צ.ב.) פִּירֵשׁ
25 בְּקוּנְטֵרֵס: הִדְרִינִי מְתוֹרַת פִּסְחָה עֲמִירָא. וְאָף עַל גִּב
26 דְּדִישֵׁי הַחֵם: הוּא קָרִיב, וְהוּא וּמְתוֹרַת קִרְיָה -
27 אֵת מוֹחֵב הַחֵם, לְכֹל הוֹאִיב רִפְסָה קָרִיב, וְגַם
28 מְתוֹרַת קָרִיב. וּבִרְשִׁי "בֵּית שְׁמֵא" בּוֹחִסִּים (ל.ב.),
29 דְּקִרְיָה: "חַד לְעֵבְרָה שְׁנַתוֹ חֲמֵסָה - וְהוּא חֲרִין
30 שְׁנַתוֹ כֹּלָּא זִמְנָא, וְאָף עַל פִּי בִּשְׁבַעֲשֵׁי שְׁחֻדְשֵׁי
31 אֵלֵי הִיא רֵאוּי לְפִסְחָה. דְּבִשְׁבִיעֵי זִמְנָה תְּעוּבֵר שְׁנַתוֹ -
32 וְאִפְּלוּ מִפִּירֵשׁ נִקְבָה לְפִסְחָה, אוּ וְכֵן כִּי שְׁתֵּי שְׁנִים
33 - תּוֹרַת שְׁלֵמִים עֵלֶיךָ, כְּדִרְתָּנָא כִּימֵי שְׂדֵיה טֹמֵא"
34 (פְּסוּלִים צ.ב.) לִיעֵדָה עַד שִׁחֲתָבָה, וְיִמְכֵר וְיִרְאֵי
35 בְּרִמּוּי שְׁלֵמִים.

הַדְרִין עֲלֵךְ הַתּוֹרָה הֵיחָד בָּאָה

36 בְּלִי קִרְבֵּנָה, מִן הַחֲדָשׁ וּמִן הֵישָׁן - פִּירֵשׁ
37 בְּקוּנְטֵרֵס: מִנְחוֹת קִאֲמֵר. וְרִירָא דְשִׁיךְ יִמְנֵי
38 בּוֹחִסִּים, כְּדִאֲשְׁכּוֹן בְּמַעֲשֵׂר בְּרִמְזָה אֵלֵּא דְהוּא
39 לִיהָ לְמִינֵיהּ "חֻץ מִבְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר דְאִין בָּאִין
40 מְחֻרְצֵה לֶאֱרֶץ, כְּדִרְגֵן בְּתוֹמָה פֶּרֶק "אֵילוֹ קִדְשִׁים"
41 (א.א.) וְכִיִּתְפַחֵס אֲרֵישׁ פֶּרֶק ט'): תְּנִיחָה: כֹּל קִרְבֵּנֹת
42 הַבְּכוֹר וְהַחֲדָשׁ בָּאִין מֵאֲרֶץ וְחֻרְצֵה לֶאֱרֶץ, אִיִּרְיָה;
43 מִזֵּב וְחֵיִם. חֻץ מִבְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר - שְׂאִין בָּאִין אֵלֵּא
44 מִן אֲרֶץ, וְאִין בָּאִין אֵלֵּא מִשְׂרָאֵל. וּבְהִיאָה בָּאָה
45 אֵלֵּא "חֲדָשׁ וְיֵשֶׁן", אֲבַל כִּרְבִּי דְבִי תֵּנִי: כֹּל
46 הַמְּנֻחֹת בּוֹחִסִּים אֲרֶץ וְחֻרְצֵה לֶאֱרֶץ, מִן הַחֲדָשׁ
47 וּמִן הֵישָׁן. חוּץ מִן הַעֲמֵר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שְׂאִין בָּאִין
48 אֵלֵּא מִן הַחֲדָשׁ וּמִן אֲרֶץ, וְכִּלְכֵּן אֵלֵּא בָּאִין מִן
49 הַמְּנֻחָה, שְׂאֵמֵר דְּרִירָא (וְכֹל מִבְּכוֹר דְּרִירָא);
50 **עֲפֻרִיִים** - עַד הֵישָׁן. וְכִּי בְּרִבְרִי הַיּוֹמִים (ג.ז.)
51 "וְלִכְרוֹת אֲבִיךָ אֶת עֲפֻרִיִים". **מִתְנַתִּין** לְרֵאֵב כִּי
52 חֲדָשׁ - דְּרִירָא אֵלֵּא לֹא לְכַחֲלִיכָה שְׁמֵר;
53 חוּץ מִתְנַתִּין לְרֵאֵב אֵלֵּא וְכִּי - וְכִּי אֲבָהּ - מִשְׁמֵר;
54 **וְהָא** כְּתוּב חוּרְשָׁה - אֵלְמָא שְׁנָה - לְעַכְב. וְלִכְ
55 לֹא מִשְׁנָה; וְכֹל מְנֻחָה, כְּדִרְשֵׁנִי גְבִי "דְּאִשְׁתִּי"
56 שׁוֹמֵר

מֵאֵי עֲבִיד לִיהָ? - מִכְּפֵי לִיהָ לְכַרְבֵּי נִחְמֵן, דְּאִמְרַן
רַב נִחְמֵן, אִמְרַן רַבָּה בְּרַ אֲבִיהָ: מִנֵּן לְמוֹתֵר הַפְּסַח
שְׁקִיבֵי שְׁלֵמִים? שְׁאֵמְרִי: "וְיִבְחַתָּ פִּסְחָה לְה' אֱלֹהֶיךָ
צֵאֵן וְקָרִי", וְהֵלֵא אִין פִּסְחָה בָּא אֵלָּא מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן
הַעֲזִים! אֵלָּא מוֹתֵר הַפְּסַח הֵיחָד לְדָרְבִּי הֵבֵא מִן הַצֵּאֵן
וּמִן תְּפִקֵּר - וְהֵא מִהֵבֵא נִפְקָא? מִדְּאֲבִיהָ דְשְׁמֹאֵל
נִפְקָא, דְּקִתְּבִי: "אֵם מִן הַצֵּאֵן קִרְבֵּנֵי לִבְנֵי שְׁלֵמִים",
וְשְׁלֵמִים! וְאֲפִתִּי מִהֵבֵא נִפְקָא? מִחֲתָם נִפְקָא! וְהִתְנַתִּיא:
"כְּבָשִׁ" - לְרִבּוֹת אֵת הַפְּסַח לְאֵלִיָּה, כְּשֵׁהוּא אִמְרַן "אֵם
מִחֲמַת פִּסְחָה לְכָל מִצּוֹת שְׁלֵמִים שִׁמְעֵנִי סִמְכֵה וְנִסְכִּים
וְתִנְחַתָּ חוּהָ וְשׁוֹק. כְּשֵׁהוּא אִמְרַן "וְאֵם עֵז" הַפְּסִיק
הַעֲנִין - לְיִמְרַע עַל הַעֵז שְׂאִינָה מְעוּבָה אֵלִיָּה! - תְּחִלָּתָה
קִרְיָא כְּתִיב: חֲדָ - לְעֵבְרָה וּמְנָה וְעֵבְרָה שְׁנַתוֹ, וְחֲדָ
לְעֵבְרָה וּמְנָה וְלֹא עֵבְרָה שְׁנַתוֹ, וְחֲדָ - לְלֵא עֵבְרָה
וּמְנָה וְלֹא עֵבְרָה שְׁנַתוֹ. צְרִיכִי, דְּהֵא אֲשִׁמְעִינִי עֵבְרָה
וּמְנָה וְעֵבְרָה שְׁנַתוֹ - מִשּׁוּם דְּאִידְחִי לִיהָ לְגִמְרֵי, אֲבַל
עֵבְרָה וּמְנָה וְלֹא עֵבְרָה שְׁנַתוֹ, דְּחִי לְפִסְחָה שְׁנֵי - אִיִּמְא
לֹא. וְאִי אִיִּמְא עֵבְרָה וּמְנָה וְלֹא עֵבְרָה שְׁנַתוֹ -
דְּאִידְחִי לִיהָ מִפְּסַח רֵאשׁוֹן, אֲבַל לֹא עֵבְרָה וּמְנָה וְלֹא
עֵבְרָה שְׁנַתוֹ דְּאִפְּלוּ לְפִסְחָה רֵאשׁוֹן נְמִי חוּ - אִיִּמְא
לֹא, צְרִיכָא.

הַדְרִין עֲלֵךְ הַתּוֹרָה הֵיחָד בָּאָה

36 **כָּל** קִרְבָּנוֹת הַצִּיּוֹר וְהַחֲדָשׁ בָּאִין מִן הָאֲרֶץ וּמִחֻרְצָה
לְאֲרֶץ, מִן הַחֲדָשׁ וּמִן הֵישָׁן, חוּץ מִן הַעֲמֵר
וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׂאֵינִי בָּאִין אֵלֵּא מִן הַחֲדָשׁ וּמִן הָאֲרֶץ.
וְכִּלְכֵּן אִיִּן בָּאִין אֵלֵּא מִן הַמְּנֻחָה, וְאִיִּהוּ מוֹכְרֵי
שְׁלֵחָה? מְכַנְסִי וּמְחָא - אֵלְפֵלָה, שְׁנִיָּה לְהֵן
- עֲפֻרִיִים בְּקִינָה. כָּל הָאֲרָצוֹת הֵינִי כְּשָׁרוֹת, אֵלָּא
מִכָּאֵן הֵינִי מִכָּאִין, **נְמֻרָא** מִתְנַתִּין דְּלֹא פִי הֵאֵי תַּמָּה.
דְּתַנַּיִ: עוֹמֵר תַּמָּה מִן הֵישָׁן - כְּשֵׁר, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם
כִּפְאוֹת מִן הֵישָׁן, כְּשָׁרוֹת, אֵלָּא שְׁחֹסֵר מִצּוֹה, עוֹמֵר,
דְּקִתְּבִי: "תְּקַרִּיב אֶת מִנְחַת בְּכֹרֶיךָ" - וְאִפְּלוּ מִן
הַעֲלִיָּה, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, דְּקִתְּבִי: "מִמּוֹשְׁבֵיכֶם תְּבִיאֵוּ
- וְלֹא מִן חוּצָה לְאֲרֶץ, מִמּוֹשְׁבֵיכֶם" - וְאִפְּלוּ מִן
הַעֲלִיָּה. - הֵא אֲפִיקְתֵּיהּ! - אִמְרַן קִרְיָא "תְּבִיאֵוּ" -
וְאִפְּלוּ מִן הַעֲלִיָּה. - וְהֵא מִכְּפֵי לִיהָ, שְׁקֵל שְׂאֵתָה
מִכָּא מִמְּקוֹם אַחֵר חֲרִי הוּא פְּוֵה! - אֵם כֵּן, לְכִתְּבוּ
קִרְיָא "תְּבִיאֵוּ" מֵאֵי "תְּבִיאֵוּ"? שְׁמַע מִיָּה תְּרִתִּי -

מֵאֵי עֲבִיד לִיהָ - וּדְמִתְנַחֲתִין אֲפִיק לִיהָ מִפְּסַח, וְרַבִּי אֲלִיעֻזֵּר הוּא, לֵאֵר רַבִּי עֲקִיבָא. מוֹתֵר
הַפְּסַח - בְּנֵן שְׁדַפְרִישׁ מַעוֹת לְפִסְחוֹ וְתוֹתוֹרֵר (שְׁלֵמִים). הִדְרִינִי "מוֹתֵר פִּסְחָה. עֵנִן אַחַר:
שְׁדַפְרִישׁ פִּסְחָה, וְאֲבַר, וְדַפְרִישׁ אַחֵר תְּחִתּוֹ. וְאֲדַר כֵּן נִמְנָא רִירָא, הוּא "מוֹתֵר פִּסְחָה."
נִמְנָן שְׁקִיבֵי שְׁלֵמִים? לְדָרְבִּי הֵבֵא מִן הַצֵּאֵן וּמִן הָאֲרֶץ - הֵינִי שְׁלֵמִים. אֵם מִן הַצֵּאֵן קִרְבֵּנֵי
לִבְנֵי שְׁלֵמִים - לֹא הוּא עוֹרֵךְ לְמִיכַתָּה. מִשּׁוּם
דְּהָא כְּתוּב (וּיקָרָא ג) "אֵם זָכַח שְׁלֵמִים קִרְבֵּנֵי,
וְאִמְרַן אֲבִיהָ שְׁמֹאֵל; וְכִי רַבִּי הֵבֵא מִן הַצֵּאֵן -
הִדְרִינִי פִּסְחָה. כְּשֵׁב לְרִבּוֹת פִּסְחָה לֵאלֹהֵי - דְּמִשּׁוּם
דְּמִשְׁבַּע שְׂדֵיהָ שְׁלֵם, שִׁיחָה עֲמֵר הֵאלִיָּה. הַחֲרִיךְ
הַכְּתוּב הַזֶּה לְרִבּוֹתוֹ. דְּלִילוּ שְׂאֵר אִימּוּרִים נִפְקִי
מֵאֵי בּוֹר שוּר אוּ בּוֹר כְּשֵׁב, וְאִמְרִינִן (וְחִסִּים
ל.א.) "דְּיִמֵּי לֹא נִאֲמַר, אֵלָּא "דְּמִסֵּ" "הִלְבִּי" לֹא
נִאֲמַר, אֵלָּא "הִלְבֵּם" - לְיִמְרַע עַל בּוֹר וּמַעֲשֵׂר
וּפְסוּת, שְׁתַּעֲבִים מִן מִיָּם אִימּוּרֶיךָ. אֲבַל אֵלִיָּה
אֲפִיקְתִּיךָ קִרְיָא אֲחִירָא "כְּשֵׁב" לְרִבּוֹת - מִשּׁוּם
דְּפִסְחָה בְּעִינֵי שִׁיחָה שְׁלֵם, וְאִילוּ הוּא שְׁקֵל
לֵאלֹהֵי, חֲדָ הוּא הַפְּסַח שְׁלֵם. וְלְכַּהֲנֵי אִימְרִיךָ
הֵאֵי קִרְיָא לְרִבּוֹת, וְדָבִי כְּשֵׁב חֲתוּב אֵלִיָּה.
וְשְׁלֵמִים הַבָּאִין מִחֲמַת הַפְּסַח - הֵינִי "מוֹתֵר
פִּסְחָה" כְּשֵׁהוּא אִמְרַן אֵם עֵז - וְלֹא כְּתוּב "אֵם -
הַפְּסִיק הַעֲנִין, לְמַעַת סִפְּלוּ לְיִמְרַע עַל הַעֵז וְעַל
פִּסְחָה חֲדָ מִן הַעֵז, שְׂאֵינִים טַעֲמִין אֵלִיָּה. וְצִיִּכִי
זִכְרֵי וְהֵא מִשְׁנָה קִרְיָא לְמִלְחָה מְוֹרַת פִּסְחָה הֵי
שְׁלֵמִים. חֲדָ לְעֵבְרָה וּמְנָה - לְאֲחֵר אֲרֵבֶעָ עֶשֶׂר.
חֲדָ עֵבְרָה וּמְנָה וְלֹא שְׁנָה - בְּנֵן שְׂאֵבֵר קִדְשָׁה
חֲלֻתָה. וְדַפְרִישׁ אַחֵר תְּחִתּוֹ, וְנִמְנָא. דָּאֵם רֵבֵז
לְשׁוֹחֲטוֹ קִדְשָׁה חֲתוּב - קָרִיב שְׁלֵמִים, וְאָף עַל גִּב
דְּעִרְיָה חֲדָ לְפִסְחָה. הֵיחָד לְפִסְחָה - בְּאַרְבַּעֶה
עֶשֶׂר שָׁבִיר, אִיִּמְא לֹא - הוּא קָרִיב שְׁלֵמִים.
דְּאִפְּלוּ לְפִסְחָה רֵאשׁוֹן יִמְנֵי חוּ - אִיִּמְא לֹא קָרִיב
שְׁלֵמִים. קָא מִשְׁמַע לֵךְ.

הַדְרִין עֲלֵךְ הַתּוֹרָה הֵיחָד בָּאָה

36 **מִשְׁנֵה** כֹּל הַקִּרְבָּנוֹת - הִדְרִינִי מִנְחוֹת. אֵלְפֵא
לְכֵלָּה - שְׂכֵשֵׁם שְׂהֵלְפֵי הֵיא רֵאשׁ כֹּל
דְּאִתְחִתּוּת. כֵּן סִלַּת כֵּל אֵלּוּ שְׁנֵי מִקְּמוֹת
מְכַנְסִים וְחִטָּא רֵאשׁ לְכָל הַסְּלִחוֹת. עֵנִן אַחַר:
"אֵלְפֵא" - אֵלְפֵי הֵינִי אַחַר, כֵּן סִלַּת שֵׁל שְׁנֵי
מִקְּמוֹת מִיּוֹחֲדִין לְכָל סְלִחוֹת מוֹבִירָה, עֵיִק -
כְּמַל הַסְּלִחוֹת. כֵּן שְׁמַעֲתִי. כֵּל הַמִּיּוֹחֲדָה -
שְׂבִארֵל, יִשְׂרָאֵל, בְּנֵן יוֹדֵהָ וְעֵבֵר הִירְחִן
וְהַגִּילֵל - אֵלֵּא מִכָּאֵן הֵינִי מִכָּאִין -
מִשּׁוּם דְּמִצְוָה לְכַתִּיב מִן הַמְּבֻחָר. **נְמֻרָא** מִן
הַעֲלִיָּה - מִדְּחִין, וְאִפְּלוּ לְעִיָּה. וְהֵא
אֲפִיקְתֵּיהּ "מִמּוֹשְׁבֵיכֶם" - וְלֹא מִחוּצָה
לְאֲרֶץ. וְהִכִּי דַרְשֵׁל הֵיא אִפְּלוּ מִן הַעֲלִיָּה;
שְׁמַעֲתָ מִיָּה תְּרִיתִי - חֲדָ - דְּאִפְּלוּ מִן הַעֲלִיָּה;
וְחֲדָ - לְכָל כִּבּוֹת שְׂאֵתָה מִכָּאֵי וְכִי, כְּדִאֲמִרִינִי
בְּפִרְקֵן דְּלִעֻל (ע.ג.) "וְהִיאָה" - רְבִירָא הוּא
לְגִמְרֵי, דְּלֵא בְּעִי לְנִפְשָׁה, וְחֲתִיבִי אֲרִישִׁי -
דְּמִשְׁבַּע מִן הַחֲדָשׁ וּמִן הֵישָׁן, שְׂחִתָּה חוּרְשָׁה
לְכָל הַמְּנֻחָה - כְּלִזְמֵר, שְׂבִיאָה שְׁתֵּי הַלֶּחֶם
קִדְשָׁה שְׂבִיאָה שׁוּם מִנְחָה מִן הַחֲדָשׁ. אֲבַל שְׁתֵּי
הַלֶּחֶם נְפִיחוּ בְּאוֹת אֲפִילוּ מִן חוּשׁ, עַד כָּמֵן לֹא
פְּלִי - תָּנֵא דְּמִתְנַחֲתִין וְתָנֵא דְּרִיבִיתָא אֵלֵּא
בְּחֻשׁ.

אֲבַל

וְהִתְבָּיִת: "וְאִשְׁתִּי" - לְמִצְוָה. - הַכְּתִיב: "תְּדַרְשֵׁוּ" - הֵיא מִכְּפֵי לִיהָ לְכַרְבֵּינָא, רַבִּי נָחֵן וְרַבִּי עֲקִיבָא וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם
כִּפְאוֹת מִן הֵישָׁן - כְּשָׁרוֹת, וְזִמְנָא אִנִּי מְכַנְסִים "חֲרִישָׁה"? שְׂתֵּהָה חֲרִישָׁה לְכָל הַמְּנֻחָה. עַד פְּאֵן לֹא פְּלִיָּה אֵלָּא בְּחֻרְשָׁה, אֲבַל

[דף י"ג ע"ב]

אבל אינו מוכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים, ולא על ידי עבדו ושפחתו הבנענים, מפני שאין פירו.
לית הדיא אמרה: שאין העבד זוכה מרבו לאהר!

תיפתר רבי מאיר, דרבי מאיר עבד יד העבד פיד רבו.

והתני: אשתו! דרבי מאיר עבד יד האשה פיד בעלה!

רבי חנינה בשם רבי פינחס: תיפתר בהדין תנניא. דתני: אשתו – אינה פודה לו מעשר שני. רבי שמעון בן אלעזר אמר משום רבי מאיר: אשתו – פודה לו מעשר שני. והדין תנניא דרבי מאיר עבד יד העבד פיד רבו, ולא יד האשה פיד בעלה.

רבי זעירא ורבי חייה בשם רבי יוחנן: נראין דברים שיזכה העבד בגט שחרור, שיש לו גט שחרור. ואל יזכה בגט אשה, שאין לו גט אשה. אין תימר: מתינתא היא, הרי את שפחה וילדה בן חורין, אם היתה עופרה – זכת לו! עופרה – עשו אותה פאהד מאיבריה.

רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן: נראין דברים, שקיבל העבד גט שחרור, ואל יקבל גט פותיו. אין תימר: משנה קודמת: הרי את שפחה וילדה בן חורין, אם היתה עופרה – זכת לו. עופרה – עשו אותה פאהת מאיבריה.

"פלונית שפחתי עושה אני לה כתב שלא תשטעבד". רבי לעזר ורבי שמעון בן יקים אעלו עובדא קומי רבי יוחנן. אמר: לא הכל ממנו לשעבד. בניה מה הם? עבדים! מה שזיר בה? מעשה ידיה. רבי אבא ורבי יוסי, תריהון אמרין: דרבי היא. דרבי אמר: אדם משחרר חצי עבדו.

כתב כל נכסיו לשני עבדיו פאהת – שניהן יצאו לחירות, ושניהן צריכין לשחרר זה את זה. רב יהודה בשם שמואל, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: דרבי היא. דרבי אמר: אדם משחרר חצי עבדו.

אמר רבי זעירא לרבי בא: לית הדיא אמרה: שהעבד זכה מרבו לאהר! אמר ליה:

[דף י"ד ע"א]

מה את סבר, משזכו בנכסים יצאו לחירות? אלא: פאהת עבדים ונכסים יצאו לחירות.

הרי את בת חורין וילדה עבד – וילדה פיוצא בה; דברי רבי יוסי הגלילי. וחכמים אומרים – לא עשה כלום.

אמר רבי אלעזר: כך פירשה רבי הושעיה אב המשנה: שניהן בן חורין. רבי אמי בשם רבי יוחנן: שניהן עבדים.

על דעתיה דרבי יוחנן, ניהא מחלוקת. על דעתיה דרבי אלעזר, מה איבא מחלוקת? אלא ביני: דבריו קיימין; דבריו רבי יוסי הגלילי. וחקמים אומרים: לא עשה פלוס. מהו לא עשה פלוס? אמר רבי אלעזר: כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה: שניהן בן חורין. רבי אמי בשם רבי יוחנן: שניהן עבדים. וברבי, דרבי אמר: אדם משהדרר חצי עבדו.

הלכה ד' מתני' בהמה גסה – במסירה, ובהמה דקה – בהגבהה; דברי רבי מאיר ורבי אלעזר. וחקמים אומרים: בהמה דקה – נקנית במשיכה.

גמרא רב הונא אמר: אין מוסירה קנה (אלא) בניכסי הגר. רב חזקיה, רבי בא, רבי אלעזר שאל: הוי לא עשה גמלים לשורים זה בזה, מסר לו מוסירה של אחת מהן – כוליהם קנה. או לא קנה אלא אותה שפסר לו בלבד?

רב הדיא אמר: "משוך את הבהמה זו לקנותה" – קנה. "לקנות וולדותיה" – לא קנה. "לקנותה היא וולדותיה" – קנה. אילו האומר לחברו: "משוך את הבהמה זו שתקנה משוי שלי" – שפסר לא קנה! אמר רבי יוסי: הדיא דתימר: בשלא היתה הבהמה עוברת, אבל אם היתה עוברת – עשו אותה כמשאה.

רבי אבא רב הונא בשם רב: הון דנגיד בזקת, והיא מבועה בידה, לא חייב בה? אמר רבי יוסי בי רבי בון: לכן צריכה, אפילו למעלה לגו הנותא דלא איתבנין אלא דלא יסבה בר חורין.

[דף י"ד ע"ב]

מהו שתקנה בשער הפחות? אמר רבי חגי בשם רבי יוסי: מתניתא אמרה: שאינה נקנית בשער הפחות. דתנינן תפון המוכר יינו לנכרי, פסק עד שלא מודד – דמיו מותרין. מודד עד שלא פסק – דמיו אסורין.

אם אומר את: שתקנה לו בשער הפחות, אפילו מודד עד שלא פסק, ויעשה כמי שפסק עד שלא מודד, ויהיו דמיו מותרין!

שמואל אמר: הדין דנסב בזוגיתא, והיא מתהמפא, מי חייב בה?

אמר רבי שמואל בר אבדומא: הדיא דתימר: בצור וכתרוֹתיה, בקיסרין וכתרוֹתיה. גרם הכא – עד כדון אורחיה מהורה למתקלה.

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי ינאי: המוכר צאן לחבירו, בין שמסר לו משפוכית – קנה. מהו משפוכית? אית דאמרין: הוטרוא. ואית דאמרין: שרקוקיתה. ואית דאמרין: נגדתא.

רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר אבא בשם רבי יהושע בן לוי: המוכר בור לחבירו, בין שמסר לו דליו – קנה.

רבי אמי בשם רבי יוחנן: המוכר בית לחבירו –

[דף ט"ו ע"א]

בין שצבר לתוכו – קניו.

רבי יודה בן פזי בעי: מסר לו את המפתח, מהו? אמר רבי זכריה התנייה דרבי לוי: מחלוקת רבי שמעון והקמים. דתנינן תמן המוסר מפתח לעם הארץ – הבית מהור, שלא מסר לו אלא שמירת המפתח. תני: רבי שמעון מטמא.

רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: המוכר מעשרות שדהו לחבירו – לא עשה כלום. ולד שפחתו לחבירו – לא עשה כלום. עוברי בהמתו לחבירו – לא עשה כלום. אויר הרבתו לחבירו – לא עשה כלום. אלא: מוכר שדהו ומשייר מעשרותיה, מוכר לו שפחה ומשייר לו וולדה, מוכר לו בהמה ומשייר לו וולדה, מוכר לו חורבה ומשייר לו אורה.

ותיב איפשר לו לאדם למכור אויר הרבתו לחבירו? תיפתר: באומר לו: תלוש מן החרבה הזו שתקנה אחד מעשר שבה.

וכא קרקע לפגיו שהוא אומר לו: תלוש מן הקרקע הזו, שתקנה לה אחד מעשר שבו.

רבי שמואל ורבי יעריא, רבי תיבא בר אשי בשם רב: אין משיכה קונה בהצר שאינה של שניהן. תני רבי תיבא ופליגי: אימתי אמרו המפלטלין ניקנין במשיכה? ברשות הרבים או בהצר שאינה של שניהן. אבל ברשות הלוקח, בין שקיבל עליו – זכה. ברשות המוכר – לא קנה עד שעה שיגביה או עד שעה שימשוד ויצא חוץ רשות הבקעלים.

ברשות זה שהן מופקדין אצלו – לא קנה עד שיזכה הוא בהן או עד שישכור לו את מקומו.

וחכמים אומרים: בהמה דקה נקנית במשיכה. מה טעמון דרבנן? משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם (שמות יב).

פי האי דרב יהודה שלח לשאל: בהמה גסה במה היא נקנית? אמר ליה: במסירה. אמר ליה: ולא מתניתא היא, בהמה גסה נקנית במסירה! אית תנאי תני מיחלה.

רב יהודה שאל לרבי אלעזר: בכור שנמרף בתוך שלשים. אמר ליה: במה שמת, ופטור מהמשלעים של בן.

רב יהודה שלח שאל לרבי אלעזר: שיליאי שיצאת מקצתה תיום ומקצתה למחר? אמר ליה: אם לדם טהור – מונה מיום הראשון. ואם לדם טמא – מונה מיום שני.

אמר רבי מתניה: הדין

[דף ט"ו ע"ב]

דתימר: בשלא יצא עמה וולד. אבל אם יצא עמה וולד, בין לדם טהור בין לדם טמא – אינה מונה אלא משעת יציאת הולד.

רב יהודה שלח לרבי אלעזר: שומר שמסר לשומר? אמר ליה: הראשון חייב. רבי יוחנן אמר: הראשון חייב. רבי שמעון בן לקיש אמר: השני חייב.

תמן תנינן: השוכר פרה מהבירו והשאילה לאחר, ומתה בדרך – ישבע השוכר שמתה בדרך, והשואל משלם לשוכר. אמר רבי יוסה: ביצד חלה עושה סחורה בפרתו של זה? אלא: תחזור פרה לבעלים.

רבי אילא בשם רבי ינאי: והוא שננתן לו רשות להשאיל. אבל אם לא נתן רשות להשאיל – לא בדיא. ותני רבי חייה בן: אין השואל רשאי להשאיל. ולא השוכר רשאי להשכיר. ולא השואל רשאי להשכיר. ולא השוכר רשאי להשאיל. ולא מי שהפקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר; אלא אם בן נמלו רשות מן הבעלים. וכולן ששינו שלא מדעת הבעלים – חייבין.

ושואל, אפילו לא שינה – חייב! אלא: בגין דתנינן תמן: מתנה שומר הנם להיות פטור משבועה, והשואל להיות פטור מלשלם, אתא מימר לך: אפילו התנה עמו שהוא פטור – חייב.

ביקש להשביע את השואל – נשבע. מן הדא: כתב לה: "גדר ושבועה אין לי עליך" – אינו יכול להשביעה, אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. הדא אמרה: שאם ביקש להשביע את השואל – שהוא משביעו.

והיא ילפה מן הדא: שאם ביקש להשביע את האשה – שהוא משביעה. אמר רבי חנינה: לא צריכה מילף הדא מן היא. ומה צריכה מילף? היא מן הדא. כפי דמר רבי הילא בשם רבי ינאי: והוא – שנתן לו רשות לשואל, והכא שנתן לה רשות שיהו בניה אפיטרופין.

אמר רבי יוסה: צריך להעלות לו שָׁכר כל זמן שהיא שכורה אצלו.

רבי זעירא שאל לרבי אבינא: שאליה חבילים ומתה? אמר ליה: בן אבנן קנימין, אפילו אכלוה. אמר רבי יוסי בי רבי בון: שלחם אכלו!

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא: הוה עבדין עובדא? אמר ליה: תריי כל קביל ארבעה לא עבדין עובדא בסוגיא? אמר ליה: תריי כל קביל תריי – אינון רבי לעזר – תלמידיה דרבי חייה רבא, רבי יוחנן – תלמידיה דרבי ינאי.

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר: האחין שחלקו, ואחר כך ייבם אחד מהן. אמר ליה: בניכסי בולם בניכסי המת. עולא בר ישמעאל אמר: מצוית דעתיה על דרבי לעזר? ולא שגויא, היא שחלקו ואחר כך ייבם אחד מהן, היא שייבם אחד מהן.

[דף ט"ז ע"א]

ואחר כך חלקו – זכו בולן בניכסי המת. ולמה אמר ליה? מה דשאליה אנביה. ולמה לא שאלו לה? דאמר רבי אבינא בשם רבי אסי: בכור שחלק בפשוט – חוקה וויתר.

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר: האחין שחלקו? אמר ליה: חולקין – מה שעליהן, ואין חולקין – לא מה שעל בניהן, ולא מה שעל בנותיהן.

רבי אימי אמר: העושה שום לביתו – מביאין שום לעצמן לאמצע וחולקין. העושה קטלא לביתו – אין מביאין לאמצע וחולקין. בראייה להשתמש בחול, אבל בראייה להשתמש ברגל – מביאין לאמצע וחולקין.

רבי מנא אמר: כלי רגל – חולקין. כלי שבת – צריכא. רבי אבין פשיטא ליה: בין כלי רגל בין כלי שבת – מביאין לאמצע וחולקין.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא: אילין בולסין? אמר ליה: חכים את, דאית לך בולסין סגין. אמר ליה: מביאין וחולקין.

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר: מהו לגבות מן העבדים פקרקעות? אמר ליה: גובין מן העבדים פקרקעות. הורי רבי לעזר לאילין דבית רבי ינאי: לגבות מן העבדים פקרקעות.

רב יהודה שלח שאל לרבי אלעזר: האנס והגזלן והגנב? אמר ליה: חוקה שאין הפעלים מיטפלין במיתה. ומניין שאין הפעלים מיטפלין במיתה? אמר רבי בא בר מפל: (שמות כב) חיים שנים ושלם – ולא מתים. עד פדון גניבה, גזילה? אמר רבי אבין (ויקרא ה) והשיב את הגולה אשר גזל – בעיינה.

הלכה ה' מתני' נכסים שיש להן אחריות – נקנין בכסף ובשטר ובחזקה. ושאין להן אחריות – אינן נקנין אלא במשיכה. נכסים שאין להם אחריות – נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה. ושאין להן אחריות – זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות ליטבע עליהן.

גמרא בראשונה היו קונין בשליפת המנעל. הדא היא דכתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה שלף איש נעלו וגו'. מי שלף? תפון אמרין: רב ולוי, חד אמר: הקונה. וחד אמר: המקנה. ואתנין אילין פלוגותא באינן פלוגותא, דתני: בועי נתן לגואל. רבי יהודה אומר: הגואל נתן לבעו. חזרו להיות קונים בקצצה.

מהו

[דף ט"ז ע"ב]

בקצצה? בשעה שהיה אדם מוכר שדה אהוזתו, היו קרוביו מביאין חביות, וממלין אותן קליות ואגוזים, ושוכרין לפני התינוקות, והתינוקות מלקטין, ואומר: "נקצין פלוני מאהוזתו". ובשעה שהיה מחזירה לו, היו עושין כף ואמרים: "חזר פלוני לאהוזתו".

אמר רבי יוסה בי רבי בון: אף מי שהוא נושא אשה שאינה הונגת לו, היו קרוביו מביאין חביות, וממלין אותן קליות ואגוזים, ושוכרין לפני התינוקות, והתינוקות מלקטין ואמרים: "נקצין פלוני ממשפחתו". ובשעה שהוא מגרשה, היו עושין בן ואמרים: "חזר פלוני למשפחתו".

חזרו להיות קונים בכסף ובשטר ובחזקה. בכסף (ירמיה לב) שדות בכסף יקנו – זה הכסף. וכתוב בספר וחתום – אילו עידי שטר. והעד עדים – אילו עידי חזקה. או אינן אלא עידי שטר? כבר פתיב: וכתוב בספר וחתום.

רבי יסא בשם רבי מנא בר תנחום, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אין קרקע נקנה בפחות משנה פרוטה. מה טעמא? שדות בכסף יקנו. ופליג על ההיא דאמר רבי חנינה: כל שקלים שכתוב בתורה – סלעים. ובבבאיאים – ליטרין. ובכתובים – קנטירין. הויז משקלי עפרון, מה טעמא? (בראשית כג) בכסף מלא יתננה לי. ולא דמייא, תמן פתיב: כסף. והכא פתיב: שקלים. התיבויז: הרי אונס! הרי אין פתיב כאן אלא כסף, ואת אמר שקלים.

ולא פרי ליעזר, דרבי ליעזר אומר: הילוך – קונה. דתני: הילוך בשדה לאורכה ולרחבה – קנה עד מקום שהילוך; דברי רבי אליעזר. והקמים אומרים: לא קנה עד שחזיק. הכל מודין: במוכר שבי לחרירו, כיון שהילוך בו – קניין. מה טעמא? (שם יג) קום התהלך בארץ וגו'.

בשטר, רבי ירמיה סבר מימר: בשטר על מנת שלא ליתן כסף, אבל בשטר על מנת ליתן כסף – לא קנה עד שיתן כסף.

רבי יונה ורבי יוסה, תריהון אמרין: אפילו לא נתן כסף – קנה.

מתניתא מסייעה לרבי יונה ורבי יוסה: מכר לו עשר שדות פאחת, כיון שהחזיק פאחת מהן – החזיק בכלם. אבל אם לא נתן לו אלא דמי אחת מהן, או שלא כתב לו אונס אלא על אחת מהן – לא קנה אלא אותה שמכר לו בלבד. וכי יש אונס בלא כסף? אין תימר: בשנתן לו דמי כולן אנו קיימין, לא אמר אלא דמי אחד מהן! אלא או תדא או תדא.

בכסף. רבי בא סבר מימר: בכסף על מנת שלא וכתוב אונס. אבל בכסף על מנת לכתוב לו אונס – לא קנה עד שעה שכתוב אונס. רבי יונה ורבי יוסי פליגין.

אתיין דרבי בא בשמואל. ודרב הונא פרי יוחנן. דרבי בא בשמואל. שמואל שאל לרב חונה: שוחט ונתעסק בקדשים? אמר ליה: (ויקרא כב) לרצונכם. פרט למתעסק.

כתב מתנה בלשון קניין? אמר ליה: ארפכיה אתרי ריכשי. אמרה רבי בא, ולא קיבלה שמואל. מהו ארפכיה על תרי ריכשי? פרוי סברין מימר: מייתי תרין סיסוון שמי, ומרפכין ליה על תריהון, ויהוה אזיל ברא, ויהיון אזול ברא – לא אשפח גבי פלום.

אמר רבי יוסי ממלתייא: ייפה כוחו בשני דברים. שיש שיעבוד למכירה ואין שיעבוד למתנה

[דף י"ז ע"א]

שהמוכר – לא מכר את הכל, והנותן מתנה – נתן את הכל.

ודרב הונה רבי יוחנן. חד בר נש מי דמיה אומר: ינתנו כל נכסי לפלוני. חזר ואמר: כתבו ותנו.

רבי לעזר ורבי שמעון בר יקים אעלון עובדא קומי רבי יוחנן. אומר: אם אומר לזכותו – דברי הכל זכה. ואם לזכותו בכתב – כל עמא מודיי: שאין אדם זוכה בכתב לאהר מיתה.

מי מודיע את דברו? תיפתר: שהיו שם עדים יודעים. הגע עצמה, שאין שם עדים יודעין! אמר רבי יוסי: לעולם השדה בהזקת בעליה, ומוציא מחבירו – עליו הראייה.

מניין לנכסים שאין להן אחריות שהן נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה? רבי יוסי בשם חזקיה, רבי יונה רבי חנניה, תרתיעיה בשם חזקיה: כתיב (דברי הימים ב כא): ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצרות ביהודה.

עד כדון בשתיו קרקעות ומטלטלין במקום אחד, היו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר?

אמר רבי בון בר חייא: נישמעניה מן תדא: אומר להן רבי אליעזר: מעשה במדוני אחד שהיה דר בירושלם, והיו לו מיטלטלין הרבה וביקש לחלקן. אמרו לו: אין את יכול, אלא אם כן קנית קרקע. מה עשה? הלה וקנה סלע אחד בצד ירושלם. אמר: חצייה צפוני אני נותן לפלוני עם מאה חביות של יין. חצייה דרומית אני נותן לפלוני עם מאה חביות של שמן. ובא מעשה לפני חכמים, וקיימו את דבריו.

אמר רבי חנניה קומי רבי מנא: ולא שכיב מרע הוא! לפי שבכל מקום אין אדם מונה אלא בכתב, וכאן אפילו בדברים! לפי שבכל מקום אין אדם מונה עד שיהיה קרקעות ומטלטלין במקום אחד, וכאן אפילו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר!

אמר ליה: לא רבי לעזר הוא? שנייא הוא שכיב מרע דרבי לעזר, הוא בריא דרבנין. אמר ליה: שכיב מרע דרבי לעזר – בבריא דרבנין.

תמן תנינן: קרקע כל שהוא – חייב בפאה ובכיפורים; דברי רבי עקיבא. קרקע כל שהוא, מהו טב? אמר רבי מתנניה: תיפתר, שהיה שם מקום שיבולת אחת ומקנולית טמונה בו.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: היו לו שתי שדות, אחת ביהודה ואחת בגליל. החזיק בזה שביהודה לזכות בזה שבגליל, או בזה שבגליל לזכות בזה שביהודה – קנה. ובניכסי הגר – לא קנה אפילו

[דף י"ז ע"ב]

מיצר בנתיים.

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא: נתכוון לקנות מן המיצר ושרע מיניה.

רב הסדא אמר: ניכסי הגר, החזיק בצפון על מנת לזכות בדרומן, בדרומן על מנת לזכות בצפון, לא נתכוון לקנות באמצעיתן – לא קנה עד שעה שיתכוון לקנות באמצעיתן.

מתניתא פליגא על רב הסדא. גר שמת, וכיזבו ישראל את נכסיו, המחזיק בפרקע – חייב בכל המחזיק במקמה – חייב בלקט שכחה ופיאה, ופטור מן המעשרות. ואין אור מפסיק בין שיבולת לשיבולת?

תמן תנינן: אם היה מחובר לפרקע ותלש כל שהוא – קנה. שמואל אמר: לא קנה אלא אותו קלח בלבד. והתנן: אם היה מחובר לפרקע ותלש כל שהוא – קנה! אמר רבי יוסי: קיימה רבי אבדומא נחותא: מודה שמואל בניכסי הגר.

רבי יוחנן בעי: המפלטין – מהו שיקנו בגרירה? אמר רבי בא בר מפל: מה צריכה ליה? בעורות הקשים, אבל בעורות הרכים – לא קנה עד שייגביה.

מתניתא פליגא על רבי בא בר מפל. הגונב ביסו של חבירו והוציא בשבת – חייב, שכבר נתחייב בגניבתו של בים עד שלא קידשה עליו השבת. אבל אם היה גורר בו ויצא – פטור, מפני שהלה עליו מיתה ותשלומין באחת. הא אם לא הלה עליו מיתה ותשלומין באחת – חייב! אמר רבי מתניה: תיפתר, באילין ביסייא רב רבייא דאורחיהון מתגרה.

מנין למדו לגילגול שבועה? מוסטה. אמן – מאיש זה. אמן – מאיש אחר.

עד בדין דברים שהן ראויין להשביע. דברים שאינו ראוי להשביע? אמר רבי יוסי בי רבי בון: נישמעניה מן הדא: אמן שלא סמיתי ארוסה ונשואה שומרת יכם וכנסה. ארוסה ושומרת יכם ראוי הוא להשביע! את אמר מנגליון, והכא מנגליון.

אית תנני תני: מה זו – באלה ובשבעה, אף כל הנשבעין – באלה ובשבעה. אית תנני תני: בזו – אלה ושבעה, ואין כל הנשבעין באלה ובשבעה.

הוון בעי מימר: מאן דאמר: מה זו – באלה ובשבעה, אף כל הנשבעין – באלה ובשבעה, ניהא. ומאן דאמר: זו – באלה ובשבעה, ואין כל הנשבעין באלה ובשבעה, לגילגול – את למד, ולשבעה – אין את למד?

אית תנני תני:

[דף י"ח ע"א]

מה זו – באמן ובאמן, אף כל הנשבעין – באמן ובאמן. אית תנני תני: זו – באמן ובאמן, אין כל הנשבעין באמן ובאמן.

הוון בעי מימר: מאן דאמר: מה זו – באמן ובאמן, אף כל הנשבעין – באמן ובאמן, ניהא. ומאן דאמר: זו – באמן ובאמן, ואין כל הנשבעין באמן ובאמן, כלום למדו לגילגול שבעה אלא מסופחה. לגילגול את למד, ולאמן אמן אי את למד?

הלכה ו' מתני' כל הנעשה דמים באחר – פיון שזכה זה, נתתייב זה בחליפיו. ביצד? החליף שור בפרה או חמור בשור, פיון שזכה זה – נתתייב זה בחליפיו. רשות הנבחה – בכסף. ורשות ההדיוט – בחוקה. אמירתי לנבחה – כמסירתי להדיוט:

גמרא תמן תנינן: זה הפלל, כל המיטלטלין – קונין זה את זה. רבי בא רב חונה בשם רב: אפילו צבור בציבורין. אמר ליה רבי לעזר: לא שנינו אלא כל הנעשה דמים באחר, בלבד דבר שהוא צריך לשום.

אתייהא דרב חונה ברבי יוחנן, ורבי לעזר בשיטתיה. דתנינן תמן: האהין השותפין שחיבין בקולבון – פטורין מבעשר בהמה. ושחיבין במעשר בהמה – פטורין מן הקולבון. אמר רבי לעזר: והוון שחלקו גדיים כנגד תיישים, ותיישים כנגד גדיים. אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים, ותיישים כנגד תיישים – הוא חלקו משערה ראשונה.

אמר רבי יוחנן: ואפילו חלקו גדיים כנגד גדיים, ותיישים כנגד תיישים – בקלחות הון. דתנינן תמן: הקלות והניתן לו מתנה – פטור מעשר בהמה. האהין השותפין שחיבין בקולבון פטורין מבעשר בהמה – בשחלקו וחזרו ונשתתפו. כשחיבין במעשר בהמה פטורין מן הקולבון – בשלא חלקו.

רבי בא בשם רב יהודה בשם שמואל: לזה פרה ולזה חמור, החליפו את של זה לזה ואת של זה לזה,

[דף י"ח ע"ב]

משך בעל החמור את הפרה, וכן בעל הפרה למשך את החמור, ונמצא שמתה החמור – בעל החמור צריך להביא ראיה שהיתה חמורו קיימת בשעה שמשך את הפרה, שכל המוציא מחבירו – עליו הראייה, חוץ מן החליפין. ומאן דלא סבר דא מילתא, לא סבר בגזיקין פלוג.

אמר רבי זעירא: ואנא לי נא סבר לה. אמר רבי בא לרבי זעירא: מתניתא פליגא על שמואל: היו בה מומין ועודה בבית אביה – האב צריך להביא ראיה. לא הבעל צריך להביא ראיה להוציא קידושין מרשות האב! תלמודי דרבי יונה אמרין: תיפתר בקידושין קטנים.

דלמא, רבי הונה ורבי פינחס ורבי חזקיה, מליקין מישראל בשלמיה דרבי יוסף, למילף מיניה. אמר ליה: מתניתא מסייעא לשמואל. נכנסה לרשות הבעל – הבעל צריך להביא ראיה. ולא האב צריך להביא ראיה להוציא בתובה מרשות הבעל?

אמר לון: לא מודה שמואל שאם משך בעל הפרה את החמור – שהוא צריך להביא ראיה? וזה כיון שפגם כמי שמשך – צריך להביא ראיה שהיו בה מומין אילו עד שלא תפגם ברשותו.

רבי בא, רב המנונא, רב אדא בר אהבה בשם רב: מכר לו פרה בדםים דחזקיה. אמר ליה: הב לי אינון פריטיא. אמר ליה: מה את בעי מינהון? אמר ליה: מיזבין ליה חמור.

משך בעל הפרה את החמור – לא נקנית הפרה. חמור מהו שיקנה? רבי בא אמר: נקנית. רבי יוסי אומר: אינה נקנית. סבר רבי בא: דאינון חליפין. ולית אינון חליפין. רבי מנא בשם רבי יוסי:

[דף י"ט ע"א]

פעמים שתהילת מקח לזה ותהילת מקח לזה. הוה עבידא? מכרה לו פרה בדםים, סמיכה גביה חדא פריטייא למחר אשפתיה קאים תפון אמר ליה מה את קיים עביד הכא? א"ל, בעא אינון פריטייא אמר ליה מה את בעי מינהון? אמר ליה מיזבין לי חד חמור אמר ליה חרי חמור לפניך משך זה לא קנה זה משך זה לא קנה זה אלא זה קנה לעצמו וזה קנה לעצמו.

מתניתין: רשות הגבוה בכסף ורשות התדיוט בחזקה. ביצד? גיזבר שנתן מעות הקדש במטלמלין, קנה הקדש בכל מקום שהוא שנאמר (תהלים כד) ל"י הארץ ומלוואה תכל וישבי בה. אמרת לך גבוה

במסירתו להדיוט ביצד? לקח פרה מן ההקדש במאתים לא הספיק להביא מאתים עד שעמד במנה. מביא מאתים. הדיא היא: "אמירתו לגבוה במסירתו להדיוט".

פרה מן ההקדש במנה, לא הספיק להביא מנה עד שעמד במאתים, מביא מאתים. הדיא היא דכתיב (ויקרא כז) ויסף המישית פסח ערבה עליו וקם לו. הא אם יוסיף הרי הוא קם לו ואם לאו אינו קם לו.

שור זה עולה, ובית זה קרבן, קנה הקדש בכל מקום שהוא, דכתיב לי"י הארץ ומלוואה וגו'. ובקדיוט לא קנה עד שעה שחזיק.

הלכה ז' מתני' כל מצות האב על הפן האנשים חייבין והנשים פטורות. כל מצות הפן על האב. אחד אנשים ואחד נשים חייבין. כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבין והנשים פטורות. וכל מצות עשה שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד נשים חייבין. כל מצות בלא תעשה, בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד הנשים חייבין. הויז מבל תשחית וכל תקיף. וכל תטמא לפתים. הפמיכות והתנפופת והגששות והקמיצות הקטרות והמליקות הקבלות וההיזות נהגות באנשים ואינן בנשים הויז ממנחת סוטה והניזרות שהן מניפות.

גמרא מצות שהאב חייב לעשות לבנו: למולו, לפדותו, לקמרו תורה, ולקמרו אומנות, להשיאו אשה. רבי עקיבה אומר: אף לקמרו לשוט על פני הפנים.

למולהו (שם יב) ביום השמיני ימול בשר ערלתו. לפדותו דכתיב (דברים יא) וכל בכור אדם בכניד תפדה. לקמרו תורה (שם ל) ולמדתם אתם את בניכם. לקמרו אומנות, תני רבי ישמעאל (שם ד) בהרף בחיים, זו אומנות. להשיאו אשה (שם ל) והודעתם לבניד ולבני כניד. אימתי אתה זוכה לבניד ולבני כניד בשעה שאת משיאו את כניד קטנים. רבי עקיבה אומר אף לשוט על פני הפנים, דכתיב (שם ל) למען תחיה אתה וזרעך. מה למצוה או לעיבוב? נשמעינה מן הדיא. בר תרימה אתה לגבי רבי אימי. אמר ליה, פנים לאבא דיסביני אתה, פייסיה ולא קביל עלוי הדיא אמרה למצוה, אין תימר: לעיבוב הוה ליה לכופניה. מנין שאם לא עשה לו אביו שהוא חייב לעשות לעצמו? תלמוד לומר

[דף י"ט ע"ב]

אדם תפדה.

(בראשית יז) ונמלתם אתם. ולמדתם אתם. והודעתם אתם למען תחיה אתה.

תמן תנינן: האב זכה לכן בנזון בכה בעושר ובהקמה ובשנים. בנזון מניין? (תהלים צ) וראה אל עבדיך פעלך וחדדך על בניהם. בכה (שם קיב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו'. בעושר (שם לו) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש להם. בהקמה, ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם. בשנים, למען ירבו ימיכם וימי בניכם. וכשם שהוא זכה לו בהמשאה דברים, כך הוא חייב לו בהמשאה דברים. ואילו הן, מאכיל ומשקה מלביש מנעיל מנהיג.

הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) יחלו על ראש יואב וב ומצרע ומחזיק בפלך ונפל בהרב וחסר להם. וב, תשיש ומצרע, עזיב. ומחזיק בפלך, בורוי. נפל בהרב, קצר ימים. וחסר להם, מסבג. פד אתא שלמה מיקטול ליואב אמר ליה אביד גזר עלי חמש גזירות, קבלין ואנא מיתקטיל. וקבלין.

ובולחון קמין מן דבית דוד זב היה רהקעם (דברי הימים ב, כו) ויהי עזיהו המלך מצרע עד יום מותו. מחזיק בפלך זה יואש. (שם כד) ואת יואש עשו שפטים. תני רבי ישמעאל, מלמד שהעמידו עליו בירניות קשים שלא הכירו אשה מימיהם, והיו מעניין בו בדרך שמעניין את האשה. הדא הוא דכתיב (הושע ה) וענה גאון ישראל בפניו ועינה גאון ישראל בפניו. ונזפל בהרב זה יאשיהו. דכתיב (דברי הימים ב לה) וירו הירים למלך יאשיהו. ואמר רבי יוחנן: מלמד ששעשו גופו בכברה. תני רבי ישמעאל שלש מאות חיצים יורו במשיית ה'. וחסר להם זה יוחנן (מלכים ב כה) וארחתו ארחת תמיד נתנה לו וגו'.

תמן תנינן: (שבת פרק א) אם התחילו אין מפסיקין. התחלת הפרחץ אי זו היא? רבי זריקן בשם רבי חנינה משייתר איזורו. רב אמר משייתר מנעלו.

רבי יהושע בן לוי תוה יליף שמע פרשתה דבר בריה בכל ערובת שוכתא. חד זמן אינשי ועל מיסחי בההן דימוסין דטיבריא, ותוה מיסתמיד על בתפיה דרבי חייה בר בא. אנהר ונפק ליה מן דימוסא. מה תוה? רבי דרומי אמר, כך תוה. רבי לעזר בר יוסי אמר, שליח מנזי. אמר ליה: רבי חייה בר בא, לא בן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין! אמר ליה, חייה בנזי וקלה היא בעיניה, שכל מי שהוא שומע פרשה מבן בנזו כאלו הוא שומעה מהר סיני! מאי טעמא? (דברים ד) והודעתם לבני ולבני בני וכו' יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בהרב. ביום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בהרב.

רבי חזקיה בר ירמיה, רבי חייה בשם רבי יוחנן: אם יכול את לשלשל שמועה עד משה – שלשלה. ואם לאו – תפוש או ראשון ראשון או אחרון אחרון.

גידול אמר: כל האומר שמועה משם אומרה – יהא רואה בעצמו כאלו בעל השמועה עומד לפניו.
מה טעמא?

[דף כ' ע"א]

(תהלים לא) אף בצלם יתהלך איש וגו'.

(משלי כ) רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא. זה רבי זעירא. דאמר רבי זעירא, לית
אנן חשיו על שמועתה דרב ששת דהוא נכרא מפתחא. ואמר רבי זעירא לרבי יסא. חכים רבי לבר
פדייה דאת אמר שמועתא מן שמייה? א"ל רבי יוחנן אמרן משמו, אמר רבי זעירא לרבי בא בר
זבדא, חכים רבי לרב דאת אמר שמועתא משמייה? א"ל רב אדא בר אחוה, אמרין משמו.

מצות שהבן חייב לעשות לאביו. אי זהו מורא? לא יושב במקומו. ולא מדבר במקומו. ולא סותר את
דבריו. אי זהו כיבוד? מאכיל ומשקה מלביש ומכסה ומנעיל מכנים ומוציא.

מזן דמאן? הונח בר הניה אמר משל זקן. ואית דבעי מימר משלו לא. בן אמר רבי אבהו בשם רבי
יוסי ברבי חנינה. מניין אפילו אמר לו אביו השלך את הארנקי הו' לים ששומע לו בכהוא דאית ליה
הורגין ובעושה הנחת רוחו של אביו.

אחד האיש ואחד האשה אלא שהאיש ספיקה בידו, האשה אינה ספיקה בידה מפני שיש רשות
לאחרים עליה. נתאלמנה או נתגרשה – כמי שהיא ספיקה בידה לעשות.

עד איכן הוא כיבוד אב ואם? אמר להן: ולי אתם שואלין?! לכו שאלו לדמה בן נתינה. דמה בן נתינה
ראש פטר בולי הוה. פעם אחת היתה אמו מסטרנו. לפני בולי שלו, ונפל קורדקסין שלה מידה.
והושיט לה פדי שלא תצטער.

אמר רבי הונאה, הגוי האשקלונאי היה וראש כל פטר בולי היה ואכן שיש עליה אביו לא ישב עליה
מזמיו וכיון שמת עשה אותה יראה משלו.

פעם אחת אבדה ישפה של בנימין. אמרין: מאן דאית ליה טבא דכוותה? אמרין דאית לדמה בן
נתינה. אזלון לגביה ופסקו ליה עמיה במאה דיגרי. סליק בעא מייתיתא להון ואשכח לאבוי דמד
ואית דאמרין מפתחא דתיבותא הוה יהיב גזא אצבעיה דאבוה ואית דאמרין ריגליה הוות פשוטא
על תיבותא. נחת לגביהון אמר לון לא ובילית מייתיתא לבון. אמרין, דלמא דהוא בעי פרימין טובין
אסקיניה למאתים, אסקיניה לאלף. פיזן דאיתיעיר אביו מן שינתייה סלק ואייתיתא להון בעו מיתן ליה

כד פסקו לה לאחרייא ולא קביל אמר, מה אנא מוזבנא לכוון איקרא דאבהתי בפריטיון? איני נהנה מכיבוד אבותיי בלום! מה פרע לו הקדוש ברוך הוא שָׁכַר? אמר רבי יוסי בי רבי בון, בו פליגה ילדה פרתו אדומה ושקלו לו ישראל משקלה זהב ושקלוהו. אמר רבי שבתאי: בתיב (איוב לו) ומשפט ורב צדקה לא יענה. אין הקדוש ברוך הוא מושהא מתן שכרה של עושה מצות בגוים.

אמזו של רבי טרפון ורדה למייל לתודי חצירה בשבת, ונפסק קורדייקין שלה, וקלה רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה. פעם אחת נכנסו חכמים לבקרו. אמרה להן התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכיבוד יותר מדאי. אמרין לה מה הוא עביד ליה? ותננית להן עובדא. אמרין לה, אפילו הוא עושה בן אלף אלפים, גדיין לחצי הכיבוד שאמרה התורה לא הגיעו!

אמזו של רבי ישמעאל באת ואמרה וקבלה עליו לרבותינו. אמרה: גערו בישמעאל בני שאינו נוהג בי כבוד. באותה שעה נתפרקמו פניהן של רבותינו, אמרין איפשר לית רבי ישמעאל נוהג בכבוד אבותיו?! אמרו לה, מהו עביד ליה?

[דף כ' ע"ב]

אמרה: כד נפיק מבית וועדא אנא בעה משוננה ריגלוהי ומישתי מהן, ולא שבק לי. אמרין: הואיל והוא רצונה – הוא פיבודה.

אמר רבי מנא, ויאות אילין טהונייא אמרין כל בר נש ובר נש זכוותיה גז קופתיה. אימיה דרבי טרפון אמרה לון אכין ואגיבונתה אכין. אימיה דרבי ישמעאל אמרה לון אכין ואגיבונתה אכין.

רבי זעירא תודה מצטער ואמר, הלואי תודה לי אבא ואימא דאוקרינון ואירת גז עדן. כד שמע אילין תרין אולפנייא אמר, בריה רחמנא דלית לי לא אבא ולא אימא. לא ברבי טרפון הוינא יכיל עביד ולא ברבי ישמעאל הוינא מקבלה עלוי.

אמר רבי אכין: פטור אני מכיבוד אב ואם. אמרין, כד עברת ביה אימיה מיית אבוהי, כד ילידתיה מיית.

יש שהוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם, ויש שהוא כוֹדֵנו לריחים ויורש גז עדן.

פיצד הוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם? חד בר נש הוה מייכיל לאביו תרנגולין פטומין. חד זמן אמר ליה אביו, ברי אילין מנן לה? אמר ליה, סבא סבא, אכול ואדיש, דכלפיא אכלין ומדשין. נמצא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם.

פיצד כודנו פריחיים ויורש גן עדן? חד בר נש הוה טחין פריחיא. אתא מצוותא לטהונייא. אל אבא עול וטחון תחתיי, אין מטת מבזייה טב לי אגא ולא את אין מטת מילקי, טב לי אגא ולא את. ונמצא כודנו פריחיים ויורש גן עדן.

(ויקרא יט) איש אמו ואביו תיראו. ונאמר (דברים ו) את ה' אלהיך תירא. הקיש מורא אב ואם למורא המקום. נאמר (שמות כא) ומקלל אביו ואמו מות יומת. ונאמר (ויקרא כד) איש איש פי יקלל אלהיו ונשא הטאו. הקיש קיללת אב ואם לקיללת המקום. אכל אי אפשר לומר מכה בלפי למעלה. וכן בדין. מפני ששאלתן שותפין בו.

אי זהו מורא? לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו. אי זהו הפיבוד? מאכיל ומשקה מלביש ומנעיל ומכנים ומוציא.

ומן דמאן? הוננה בר הניה – אמר מילתיה. דרבי הניה בר בא – פליגא. דאמר רבי הניה בר בא: תני רבי יודן בר ברתיה דרבי שמעון בן יוחי, דתני רבי שמעון בן יוחי גדול הוא פיבוד אב ואם, שהעדיפו הקדוש ברוך הוא יותר מכבודו. נאמר כאן (שמות כ) כבוד את אביך ואת אמה. ונאמר להלן (משלי ג) כבוד את ה' מהוננה. במה את מכבדו מהוננה? מפריש לקט שכחה ופיאה, מפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני וחלה, ועושה סוכה ולולב, שופר, ותפילין וציצית, מאכיל את הרעיקים ומשקה את הצמיאים, אם יש לה – את חייב בכל אילו. ואם אין לה – אין את חייב באחת מהן. אכל כשהוא בא אצל פיבוד אב ואם, בין שיש לה בין שאין לה – כבוד את אביך ואת אמה, אפילו את מסבב על הפתחים!

רבי אהא בשם רבי אבא בר בהנא: כתיב (משלי ה) ארצה חיים פן תפלים נעו מעגלתיה לא תדע. מילמל הקדוש ברוך הוא מתן שכרן של עושי מצוה כדי שיהיו עושים אותם באמונה.

רבי אהא בשם רבי יצחק: כתיב (שם ד) מפל משמר נצר לכה פי מפנו תוצאות חיים. מפל מה שאמרתי לה בתורה תשמור, שאין את יודע מאי זה מהן יוצא לה חיים.

אמר רבי אבא בר כהנא: השווה הפתוב מצוה קלה שבקלות למצוה חמורה מן החמורות. מצוה קלה שבקלות זו שילוח הקן, ומצוה חמורה שבחמורות זו היא היא פיבוד אב ואם, ובשתייהן פתיב והארכת ימים.

אמר רבי אבון: מה אם דבר שהוא כפריעת חוב פתיב בו (דברים ה) למען ייטב לך ולמען יארכך ימיה. דבר שיש בו חסרון פים וסיכון נפשות לא כל שכן! אמר רבי לוי: והיא דרבינו

[דף כ"א ע"א]

גדול הוא דבר שהוא כפריעת חוב, מדבר שאינו כפריעת חוב!

תני רבי שמעון בן יוחי אומר, בשם שמתן שחרן שנה קד פורענותו שנה.

(משלי ל) עין תלעג לאב ותבו ליקחת אם. עין שהלעיגה על פיבוד אב ואם, וכיזת לא תקח האם על הבנים, יקרוה עורכי נחל. יבוא עורב שהוא אכזרי ויקרנה ולא יהנה מפנה. ויאכלוה בני נשר, יבא נשר שהוא רחמן ויאכלנה ויהנה מפנה.

רבי יצאי ורבי יונתן הוון יתבין. אתא חד בר נש ונשק ריגלוי דרבי יונתן. אמר ליה רבי יצאי, מה מיבוי הוא שלם לך מן יומיו? א"ל, חד זמן אתא קביל לי על בריה דיוזנוניה ואמרית ליה, איזיל צור בנישתא עלוי ובזיתיה. ואמר ליה ולמה לא כפתוניה? אמר ליה, ובפיני? אמר ליה ואדיין את לזו? אמר לזו, חור ביה רבי יונתן וקבעה שמועה משמיה.

אתא רבי יעקב בר אחא רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, שכופין את הבן לזון את האב. אמר רבי יוסי, הלואי הויון כל שמועתי בריין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב.

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא? בגון סופה ושופר ולולב ותפילין. אי זו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? בגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית.

ר"ש פוטר הנשים מן הציצית, שהיא מ"ע שהזמן גרמא. אמר להן רבי שמעון אין אתם מודין לי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, שהרי כסות לילה פטור מן הציצית.

אמר רבי הילא, טעמו דרבינו, שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית!

אמר רבי לעזר, פסקן של נשים חובה כד היא הגירסה. ודוחין עליו את השבת.

מַסְכַּת שַׁבַּת פְּרָק אַרְבָּעָה עָשָׂר

א. אף על פי שאמרו: אין קורין בכתבי הקדש, אבל שונין בהן ודורשין בהן. ואם צריך לו דבר לבדוק - בודק. רבי נחמיה אומר: מפני מה אמרו - 'אין קורין בכתבי הקדש מפני שטרי הדיוטות' ? שיאמרו: בכתבי הקדש אין קורין, קל וחמר בשטרי הדיוטות.

ב. היו כתובין תרגום בכל לשון - מצילין אותן וגונזין אותן. רבי יהודה אומר: אין מצילין אותן. אמר רבי יוסי: מעשה והלך אבא חלפתא אצל רבן גמליאל לטבריא, ומצאו שהיה יושב על שלחנו של רבי יוחנן הנזוף, ובידו ספר איוב תרגום, והיה קורא בו. אמר לו רבי חלפתא: זכור הייתי ברבן גמליאל הנזקן, אבי אביך, שהיה יושב על גב מעלה ביהר הבית, והביאו לפניו ספר איוב תרגום, ואמר לבנאי: 'תגנוז תחת הנדבך'. באותה שעה, שלח רבן גמליאל וגנוז. רבי יוסי בר יהודה אומר: עובה של טיט כפה עליו. אמר רבי מאיר: שתי תשובות בדבר, טיט לא היה בהר הבית. ועוד, וכי מאבדין אותה ביד? אלא מניחין אותה במקום התרפה והן מתאבדין מאליהן.

ג. היו כתובין בסם, בסקרא, בקומוס, בקנקנתום - מצילין אותן וגונזין אותן. הברכות והקמעות. אף על פי שיש בהן מאותיות השם ומענינות הרבה שבתורה - אין מצילין אותן, אלא נשרפין במקומן. מכאן אמרו: כותבי ברכות כשורפי תורה. ומעשה באחד בצידן שהיה כותב ברכות, ואמרו עליו לפני רבי ישמעאל, והלך רבי ישמעאל לבודקו, כשהיה עולה בסלם הרגיש בו, נטל טומוס של ברכות ונתנו לתוך ספל של מים. בלשון הזה אמר לו רבי ישמעאל: 'ענש האחרון קשה מן הראשון'.

ד. הגליונים וספרי מינים - אין מצילין אותן מפני הדלקה, אלא נשרפין במקומן. הן ואזכרותיהן. רבי יוסי הגלילי אומר: בחול - קודר את אזכרותיהן וגונזן, ושורף את השאר. אמר רבי טרפון: אקפח את בני, שאם יבואו לידי - שאשורף, הם ואזכרותיהן. שאפלו הרודף רודף אחריו להורגו ונחש רץ אחריו להכישו, נכנס לבית עובד כוכבים, ואינו נכנס לבתיהן של אלו, שהללו אין מכירין אותו וכופרין בו והללו מכירין וכופרין בו, ועליהן אמר הכתוב (ישעיה נז, ח): 'ואחר הדלת והמזוזה שמת זכרונו' וגו'. אמר רבי ישמעאל: מה אם להטיל שלום בין איש לאשתו אמרה תורה: שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים, ספרים הללו שמטילין איבה בין ישראל לאביהם שבשמים, על אחת כמה וכמה שימחו, הן ואזכרותיהן. ועליהן אמר הכתוב (תהלים קלט, כא): 'הלא משנאיך ה' אשנא' וגו'; כשם שאין מצילין אותן מפני הדלקה - כך אין מצילין אותן, לא מן המפלת ולא מן המים, ולא מכל דבר המאבד אותן.

ה. ספר שאחזו האור בראשו האחד - נוטלו ומתכסה בו, אם כבתה - כבתה. כלי שאחזו האור בראש אחד - כופלו ומשתמש בו, אם כבתה - כבתה. ספר שנפל לתנור - מטמא את התרומה. מכבין את הדלקה ואין מכבין להציל את התרומה. יפה כח הקדש מכח התרומה, שהקדש מציל את כלו, תרומה אין מציל אלא כדרך שמציל בחלין.

ו. מצילין מיום-טוב לשבת, אבל לא משבת ליום-טוב, ולא משבת ליום הכפורים, ולא מיום הכפורים לשבת, ולא משבת זו לשבת אחרת, ואין צריך לומר מיום-טוב לחול. חבית שנשברה בראש הגג, מביא כלי אחר ומניח תחתיה, ולא יהא מביא כלי אחר וקולט, כלי אחר ומצרף, ולא יקלט ואחר כך יזמין, אלא מזמין ואחר כך יקלט. הציל פת נקיה - אין

רשאי להציל פת הדרך. פת הדרך. רשאי להציל נקיה. ואין מצרימין בכך. רבי יוסי בר יהודה אומר: מצרימין בכך.

ז. אין מצילין את המת מפני הדלקה. אמר רבי יהודה בן לקיש: שמעתי, שמצילין את המת מפני הדלקה. שכח פת בתנור, וקדש עליו היום - מצילין ממנו מזון שלש סעודות, ואומר לאחרים: בואו והצילו לכם, בלבד שלא יעשה עמהם חשבון אחר השבת. וכשהוא רודה - רודה בספין, אבל לא במרדה.

ח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פורסין עור של גדי על גבי שדה תבה ומגדל שאחז בהן את האור, מפני שהוא מחרף. ולא הודו לו חכמים.

ט. נכרי שבא לכבות, אין אומרים לו: 'כבה' ואל תכבה'. מעשה שנפלה דלקה בחצרו של יוסף בן סימאי בשיחין, ובאו אנשי גסטרא של צפורי לכבותה, ולא הניחן. ירדו גשמים וכבו, אמרו חכמים: לא היה צריך, אף על פי כן, למוצאי שבת שלח להם סלע לכל אחד ואחד, ולאפרכוס שבהן שלח חמשים דינרים.

י. אין משכירין כלים לנכרי בערב שבת, וברביעי ובחמישי - מתר, אין משלחין אגרות ביד נכרי בערב שבת, וברביעי ובחמישי - מתר. אמרו עליו על יוסף הכהן, שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם.

יא. מלא מים להשקות בהמתו - משקה אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל - אסור. לקט עשבים להאכיל בהמתו - מאכיל אחריו ישראל. אם בשביל ישראל - אסור. במה דברים אמורים? בנכרי שאין מכירו, אבל נכרי שמכירו - הרי זה אסור, מפני שמרגילו ועושה עמו לשבת אחרת, וכלם שעשאן ישראל, בין אנוסין, בין שוגגין, בין מזדיין, בין מטעין - הרי זה אסור.

יב. אין מפליגין בספינה בים הגדול פחות משלשה ימים קדם לשבת. במה דברים אמורים? ביווד לדבר הרשות, אבל ביווד לדבר מצוה, אפלו בערב שבת - מתר. ופוסק עמו על מנת לשבת, ואינו שובת. דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך, ומצור לצידו, אפלו בערב שבת - מתר.

יג. ספינה הבאה בים - אין עולין מתוכה ליבשה, אלא אם כן היו בתוך התחום עד שלא חשכה. מעשה ברבן גמליאל וזקנים, שהיו באין בספינה, וקדש עליו היום. אמרו לרבן גמליאל: מה אנו לירד? אמר להם: מתר, שצופה הייתי, והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה, אלא שנטרפה הספינה פעמים הרבה. באותה שעה עשה נכרי אסקליא לירד בו. אמרו לו: מה אנו לירד? אמר להם: הואיל ולא בפנינו עשה - מתרין אנו לירד בו, וירדו בו רבן גמליאל והזקנים.

יד. מלבן של מטה, ושל עריסה ונקליטי המטה, וווחים של סקבים וכרעי שלחן, ויד של ספין - הרי זה לא יחזיר. ואם יחזיר - פטור. ובלבד שלא יתקע. ואם תקע - חייב חטאת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היו רפין - נוטל ומחזיר.

טו. מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. מטלטלין את הקרקש ואת הפנקס לתינוק בשבת. אין מקרקשין, לא את הזוג ולא את הקרקש לתינוק בשבת. מטלטלין את הפנקס ואת המראה לכסות בהן את הכלים, ואין רואין במראה. ואם היתה קבועה בכתל - מתר. אין מטלטלין, לא את המקבת, ולא את המקדח, ולא את הקשתניות, לא יפה במקבת על גבי מפסלת, ולא יקדיח בקשתניות, כדרך שעושה בחול. כלי גללים כלי אבנים כלי

¹ סלם או כפוש.

אָדְמָה - הָרִי הֵן כָּכֵל הַכְּלִים, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן.

טז. כִּפְּהָ², בֵּין חֻקּוֹק וּבֵין שְׂאִינוּ חֻקּוֹק - מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁבְתָּ, וְלֹא אָמְרוּ "חֻקּוֹק" אֶלָּא לְעִנְיַן טְמֵאָה. מְדוּכָה - אִם יֵשׁ בָּהּ שׁוּם, מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ. וְאִם לֹא - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְדוּכָה קִטְנָה הַנְּחַנְתָּ עַל גְּבִי שְׁלַחָן - הָרִי הִיא כְּקַעֲרָה וּמְטַלְטְלִין אוֹתָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: צָרוּר, וְאֶבֶן הַמְּקַרְרֶלֶת - פְּזִיחַ. כְּאֵגוֹז וְכַבִּיעֵצָה - נוֹטְלוּ וּמְקַנְּחוּ בּוֹ אֶת רַגְלָיו. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשׁוּם אָבִיו: מְלֵא הַיָּד.

מִסְכַּת שִׁבְתָּ פְּרָק חֲמִשָּׁה עָשָׂר

א. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: שְׁלֹשָׁה כְּלִים נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ, מְקַצֵּעַ שֶׁל דְּבִלְהָ, וְזוּמָא-לִיסְטָרָא שֶׁל קִדְרָה, וְסִכִּין קִטְנָה שְׁעַל גְּבִי הַשְּׁלַחָן. חֲזָרוּ לְהֵיוֹת מוֹסִיפִין וְהוֹלְכִין, עַד שְׂאִמְרוּ: כָּל הַכְּלִים נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ, חוּץ מִן הַמְּסַר הַגְּדוֹל וְיִתְדוֹ שֶׁל מַחְרָשָׁה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף הַעֲגוּל שֶׁל סְפִינָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף צִפְרֵן גְּדוּלָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: אֶפִּילוּ טְלִית, אֶפִּילוּ תַרְדּוּ - אֵין נְטֻלִין אֶלָּא לְצַרְף. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין נְטֻלִין אֶלָּא לְצַרְף. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: לְצַרְף וְשִׁלָּא לְצַרְף.

ב. דִּלְתָּ שֶׁל תְּבָהּ וּמַגְדֵּל וְשָׂדֶה - נוֹטְלִין וְלֹא מַחְזִירִין. דִּלְתָּ שֶׁל לוּל, וְשֶׁל בֵּית תַּרְנַגּוּלִין - לֹא נוֹטְלִין וְלֹא מַחְזִירִין. דִּלְתָּ מִטָּה שְׁנֹשְׁבֵרָה - הִיא וּשְׁבָרִיָּה נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ. מַכְבֵּשׁ³ שְׁנוֹשְׁבֵר - הוּא וּשְׁבָרִיו נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ. מַגּוּפַת חֲבִית שְׁנוֹשְׁבֵרָה - הִיא וּשְׁבָרִיָּה נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ. לֹא יִסְפּוֹת מִמֶּנָּה שְׁבָר, לֹא לְסַמֵּךְ בָּהּ כְּרַעֲי מִטָּה וְלֹא לְכַסּוֹת בָּהֶן אֶת הַכְּלִים. זְרָקָה לְאִשְׁפָּה - הִיא

וּשְׁבָרִיָּה אֵין נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ. שְׁבָרִי תַנּוּר יִשָּׁן - אֵין נְטֻלִין בְּשִׁבְתָּ; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נְטֻלִין. הַעֵיד רַבִּי יוֹסִי מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, עַל שְׁבָרִי תַנּוּר יִשָּׁן שְׁנוֹטְלִין בְּשִׁבְתָּ, וְעַל כִּסּוּיוֹ שְׂאִין צָרִיךְ בֵּית יָד. אֵין נוֹטְלִין בְּמוֹט בְּשִׁבְתָּ, אֲבָל נוֹטְלִין בְּשָׁנִים. שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעָה - אָסוּר.

ג. קִנְיָה שֶׁהִתְקִינוּ בְּעַל הַבַּיִת לְהֵיוֹת פּוֹתַח וְנוֹעַל בּוֹ. אִם הָיָה קֶשׁוּר וְתִלּוּי - פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ. וְאִם לֹא - אֵין פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִתְקַן אִף עַל פִּי שְׂאִינוּ קֶשׁוּר, וְאִף עַל פִּי שְׂאִינוּ תִלּוּי. מִקָּל שְׁעֵשֶׂה בְּרֵאשׁוֹ מְסַמֵּר, לְהֵיוֹת נוֹטֵל בּוֹ אֶת הַפֶּת מֵאַפְּאִפִּירִיּוֹת⁴ - הָרִי הִיא כְּדוֹקָרָן, וּמְטַלְטְלַת בַּחֲצָר.

ד. מְטַלְטְלִין אֶת הַמְּשִׁלִּיא⁵ לְהַעֲלוֹת בָּהּ דְּלִי אוֹ קִיתוֹן שֶׁל דְּבִלְהָ. כִּלְכִּלָּה - לִישֵׁב עָלֶיהָ תַרְנַגְלָתָּ. בְּהֵמָה שְׁנִפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר - עוֹשִׂין לָהּ פְּרִנְסָה בְּמִקּוּמָהּ, בְּשִׁבִּיל שִׁלָּא תָמוּת.

ה. אֵין מְפַנִּין אֶת הָאוֹצֵר בְּתַחֲלָה בְּשִׁבְתָּ. אֲבָל עוֹשֶׂה בּוֹ שְׁבִיל, כְּדִי שִׁיָּהּ נִכְנָס וְיוֹצֵא.

ו. חֲצֵר גְּדוּלָה שְׂיָרַד בָּהּ גְּשָׁמִים, וְהָיָה בָּהּ בֵּית אָבֵל אוֹ בֵּית הַמְּשִׁתָּה, מְבִיא תְּבָן בְּקַפְּסָה וּמְרַדֵּד, וּבִלְכּוּד שִׁלָּא יִרְדַּד בְּיָדוֹ וּבְקַפְּסָה כְּדָרְךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחוּל. נִסְרִים שֶׁל בֵּית אוֹמֵן - אִף עַל פִּי מְשׁוּפִין וְאִף עַל פִּי שְׁמַתְקִינֵין - מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

ז. חֲבִלִים שֶׁל טְבַחִין, וְטוּמוֹס שֶׁל שְׁטָרוֹת, וְעוֹרוֹת שְׂאִינֵין עֲבוּדִין, אִם הִתְקַנְּיָן בְּעַל הַבַּיִת - מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְאִם לֹא - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עוֹרוֹת

⁴ כִּסָּא שְׁמוּנִיחִים עָלָיו כְּפָרִים וְהוּא שֶׁל עֵז וְעִגְלָה וּמִתְקַפֵּל וְנִסְגֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִפְתַּח, וְיֵשׁ שְׁעוֹשִׂין

מִמּוֹנוֹ שְׁלַחָן.

⁵ מוֹלָג.

² שֵׁם כְּלִי שִׁישׁ לוֹ בֵּית קַבּוּל.

³ הַגְּרָסָה עַל פִּי הַיְרוּשָׁלְמִי שִׁבְתָּ פב ע"ב.

אֶצְבְּעוֹתָיו וְאוֹכַל, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִמְלוּל בְּיָדַיִם הַרְבֵּה כְּדָרָךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחֹל. וְכֵן בַּחֲמִיתָהּ⁶, וְכֵן בַּפְּגִים⁷, וְכֵן בַּשְּׂאֲרֵי כָּל הַתְּבָלִין.

יג. שְׁחֵלִים שְׁטָרְפָן מֵעֶרֶב שַׁבַּת - נוֹתֵן לְתוֹכָן חֶמֶץ וְשֶׁמֶן. וְאִין טוֹרְפָן אֶלָּא מֵעֶרֶב, וּמִמְשִׁיךְ אֶת הַחֲמִיתָה, וְנוֹתֵן לְתוֹכָן. חֲרָדֵל שְׁשָׁחֲקוּ מֵעֶרֶב שַׁבַּת - מְבִיא דְבַשׁ וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְאִין טוֹרְף אֶלָּא מֵעֶרֶב. שׁוּם שְׁרָסְקוּ מֵעֶרֶב שַׁבַּת - מְבִיא גְרִיסִין וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְאִין טוֹרְף אֶלָּא מֵעֶרֶב. אִין כּוֹתֵשִׁין אֶת הַמֶּלַח בַּמְדוּדָךְ שֶׁל עֵץ, אֶבֶל מְרַסְקֵן הוּא בֵּיד שֶׁל סִכִּין וּבַעֵץ הַפְּרוּר וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. אִין מְרַסְקִין דְּבִלָּה וְגִרוּגְרוֹת וְחֲרוֹבִין לְפָנֵי זְקֵנִים בַּשַּׁבַּת. אֶבֶל מְרַסֵּק הוּא בֵּיד שֶׁל סִכִּין וּבַעֵץ הַפְּרוּר, וְאִין חוֹשֵׁשׁ.

יד. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבַּת - מִנְפַח עַל יָד עַל יָד וְאוֹכַל, אֶבֶל לֹא בִקְנוֹן וְלֹא בַתְּמַחוּי. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מִנְפַח בִּקְנוֹן וּבַתְּמַחוּי, אֶבֶל לֹא בַשְּׂבָלָא וְלֹא בַנְּפֶה, וְלֹא בַכְּבֵרָה, כְּדָרָךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחֹל. רַבִּי דוֹסְתָאִי בֶן רַבִּי יֵנָאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מוֹלְלִין אֶת הַמְּלוּל וּמְצִיעִין אֶת הַמוּצָע, וְאוֹפִין אֶת הָאֶפוּי, וּמְבַשְּׁלִים אֶת הַמְּבַשָּׁל.

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שְׁשֵׁה עָשָׂר

א. אִין עוֹקְרִין בְּהֵמָה חִיָּה וְעוֹף מְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וְאִין צְרִיף לומר מְרֻשׁוֹת הַרְבִּים. אֶבֶל דוֹחִין בְּהֵן עַד שֶׁכִּנְסוּ בְּלֵן. כּוֹפִין אֶת הַסֵּל בְּפָנֵי הָאֶפְרוּחִים שִׁיעֵלוּ וְשִׁירְדוּ עֲלֶיהָ, וְאֶסוּר לְטַלְטֵלוּ.

ב. כִּיצַד מְסִיעִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם-טוֹב? נוֹפְחִין בַּחוּטָמוֹ, וְנוֹתְנִין יָד לְתוֹךְ פִּיו, וְאוֹחוֹז בְּוֶלַד שְׁלֵא יְפוּל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אָמַר: מְרַחֲמִין הֵינּוּ עַל בְּהֵמָה -

עֲבוּדִין וְשֹׂאִינָן עֲבוּדִין - מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. אֶבֶל גִּזֵּי צֶמֶר, וְאִנְיִצֵּי פִשְׁתָּן, וְלִשְׁנוֹנוֹת שֶׁל אֲרָגְמָן, וּמוֹכֵן - אִין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן.

ח. מְטַלְטֵלִין אֶת הַחֹדֶשׁ בַּשַּׁבַּת, וּמְטַלְטֵלִין מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, אֶבֶל לֹא בְּגִבּוּלִין. מְעֵלִין אֶת הַמְּדַמֵּע בְּאֶחָד וּמֵאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אָמַר: נוֹתֵן עֵינָיו בְּאֶחָד מֵהֶן וְאוֹכַל אֶת הַשָּׂאֵר.

ט. שְׁבָרֵי עֶרְבָה - לְכֹסוֹת בְּהֵן אֶת פִּי הַחֲבִיּוֹת. שְׁבָרֵי זְכוּכִית - לְכֹסוֹת בְּהֵן אֶת פִּי הַפֶּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: וּבִלְבַד שִׁיהוּ עוֹשִׂין מְעִין מְלֹאכְתָּן. שְׁבָרֵי עֶרְבָה - לְצַק בְּתוֹכָן מִקְפָּה, שְׁבָרֵי זְכוּכִית - לְצַק לְתוֹכָן שֶׁמֶן לְתִינוּק. חֲבִית שְׁנַתְּגֵלָה, וְאֶבְטִיחַ שְׁנֶקֶר - נוֹטֵל וּמִנְיַח בְּמָקוֹם הַמְּצַנֵּעַ.

י. מְטַלְטֵלִין אֶת הַחֲצֵב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֹכַל צְבִיִּים. וְאֶת הַחֲרָדֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֹכַל יוֹנִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אָמַר: מְטַלְטֵלִין שְׁבָרֵי זְכוּכִית מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֹכַל נְעֻמִּיּוֹת. רַבִּי נֵתָן אָמַר: אִם כֵּן, יִטְלְטְלוּ חֲבִילֵי זְמוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֹכַל פִּילִין? זֶה הַכֵּלֵל: כָּל שֶׁהוּא מִן הַמוֹכֵן - מְטַלְטֵלִין אוֹתָן, וְכָל שֶׁאִינוּ מִן הַמוֹכֵן - אִין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. מִים שְׁנַתְּגֵלוּ - מְטַלְטֵלִין אוֹתָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִן לְבַהֲמָה - דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אָמַר: כָּל עֲצָמָן אֶסוּר לְקִימָן מִפְּנֵי סִכְנַת נַפְשׁוֹת.

יא. חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֲצִים וְחֲבִילֵי זְרָדִין, אִם הִתְקִינָן לְמֵאֹכַל בְּהֵמָה - מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. וְאִם לֹאוּ - אִין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אָמַר: אִם נְטֵלִין בְּאֶחָת יָד - מְטַלְטֵלִין אוֹתָן, וְאִם לֹאוּ - אִין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן.

יב. חֲבִילֵי אֲזוּב, הַסָּאָה, וְהַקּוֹרְנִית - שֶׁהַכְּנִיסָן לְעֲצִים - אִין אוֹכַל מֵהֶן בַּשַּׁבַּת. לְמֵאֹכַל בְּהֵמָה - אוֹכַל מֵהֶן. קוֹטֵם וְאוֹכַל, וּבִלְבַד שְׁלֵא יְקַטֵּם בְּכָלִי. מוֹלֵל וְאוֹכַל - וּבִלְבַד שְׁלֵא יִמְלוּל בְּכָלִי הַרְבֵּה - דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מוֹלֵל בְּרֵאשִׁי

⁶ בְּנִמְרָא: 'אֲמִיתָה', הוּא שֶׁל צֶמֶח בּוֹשְׁמִי.

⁷ הַנְּרָא גְרָם: בְּפָגִים.

טהורָה ביום-טוב. קושרין את הטבור. רבי יוסי אומר: נוהגין היינו, אף חותכין. טומנין את השליא כדי שלא יוצן הולד, כגון בספל של שמן ובכסות, ובקפה של חבן, ומהלקטין למילה. רבי יהודה אומר: אם לא הלקיט - חייב מיתה. וכורך עליה חוטי צמר וחוטי פשתן, ובלבד שלא יקשר. ומזלף עליה את החמין. ולא עוד, אלא שאדם מזלף את החמין על גבי מכתו.

ג. כל זמן שעוסק במילה - חוזר אף על ציצין שאין מעכבין את המילה, פרש, אין חוזר אלא על ציצין המעכבין בלבד.

ד. בן שבעה - דוחין עליו את השבת. בן שמנה - אין דוחין עליו את השבת. ספק בן שבעה, ספק בן שמנה - אין דוחין עליו את השבת. בן שמנה - הרי הוא כאבן, ואין מטלטלין אותו. אבל אמו שוחה עליו ומניקתו. אין גודר טמאה מן המת, לא באדם ולא בכלים. אין מטמא לא בזיבה ולא בצרעת, אין זוקק ליבום ואינו פוטר מן היבום. ואינו מאכיל בתרומה, ואין פוסל מתרומה, ואינו נוחר ואינו מנחיל. פרש ממנו אבר - הרי הוא כאבר מן החי.

ובשר - הרי הוא כבשר מן החי. זה הכלל: כל זמן שהוא חי - אינו לא כחי ולא כמת. מת - הרי הוא כמת לכל דבר. ואיזהו בן שמנה? כל שלא כלו לו חדשיו. רבי אומר: סימניו נכרין בו, צפרניו ושערו שלא גמרו. וכדרך שבן שמנה באדם נפל, כך בן שמנה בבהמה גסה נפל. וכן ארבעה בדקה. רבי שמעון אומר: כל ששהה שלשים יום באדם - אינו נפל, שנאמר (במדבר יח, טז): "ופדונו מבן חדש תפדה". וכל ששהה שמנה ימים בבהמה - אינו נפל, שנאמר (ויקרא כב, כז): "ומיום השמיני והלאה ירצה" וגו'.

ה. נסת לראשון ומת, לשני ומת, לשלישי - לא תנשא; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לשלישי תנשא, לרביעי לא תנשא. היתה יולדת זכרים והן נמולים

ומתים. מלה ראשון ומת, שני ומת, שלישי לא תמול; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שלישי תמול, רביעי לא תמול. מעשה בארבע אחיות בצפורי, שמלה ראשונה ומת, שניה ומת, שלישית ומת, ובא מעשה לפני רבי שמעון בן גמליאל, ואמר, רביעית לא תמול. אמר רבי נתן: כשהייתי במדינה של קפוטקיא - היתה שם אשה אחת שהיתה יולדת זכרים והן נמולין ומתים. מלה ראשון ומת, שני ומת, שלישי הביאתו לפני, ראיתיו שהיה ירוק. נסתכלתי בו ולא מצאתי בו דם ברית. אמרו לי: מה אנו למולו? אמרתי להם: המתינו לו עד שיכנס בו דם. המתינו לו ומלוהו, וחייה. והיו קורין אותו 'נתן הבבלי' על שמי.

ו. המשוך - צריך שימול. רבי יהודה אומר: משוך לא ימול מפני שהוא מסכן. אמרו לו: הרבה מלו בימי בן כוזיבא, והיו להם בנים ולא מתו, שנאמר (בראשית יז, יא): "המול ימול" - 'אפלו מאה פעמים'. ואומר (שם יז, יד): "את בריתי הפר" - 'לרבות את המשוך'.

ז. מי שנולד מהול, וגר שנתגר מהול, ותינוק שעבר זמנו, ושאר כל הנמולין - אין מלין אותן אלא ביום. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: בזמנו אין מלין אותו אלא ביום. עבר זמנו - מלין אותו בין ביום בין בלילה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היה מסורבל בבשר - רואין אותו בשעה שמתקשה, אם נראה ערל - מלין אותו, ואם לאו - אין מלין אותו.

ח. אמר רבי יוסי: מנין למילה שהיא במקום פרי? שנאמר (ויקרא יט, כג): "וערלתם ערלתו את פרו"; ואומר (בראשית יז, יד): "וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו" - 'מקום שהולד נפר אם זכר אם נקבה, משם מלין אותו'. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מי שנולד מהול - שצריך להטיף ממנו דם

תּוֹסֵפֶתָא

הַשָּׁלֵם

וגוֹזֵזִין לוֹ פְּרָשִׁינִין. אוֹכֵל וְאִינוּ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: צָרִיךְ לַעֲשׂוֹ.

יב. מַחְמִין חֲמִין לַחֻלָּה בַּשַּׁבָּת, בֵּין לַהֲשַׁקְּוֹתוֹ וּבֵין לַרְפְּאוֹתוֹ, וְאִין אוֹמְרִין: 'הַמְתִּינוּ לוֹ שְׂמָא יְחִיָּה', אֲלֵא סַפְקוֹ דּוּחָה שַׁבָּת, וְלֹא סַפְקַ שַׁבָּת זוֹ, אֲלֵא סַפְקַ שַׁבָּת אַחֲרָתָא. וְאִין אוֹמְרִים שְׂעִישׂוּ דְּבָרִים בְּנִכְרִים וּבִכְטָנִים, אֲלֵא בְּגִדוֹלִים שְׂבִישְׂרָאֵל. אִין אוֹמְרִים: 'עֲשׂוּ דְּבָרִים הֲלָלוּ עַל פִּי נְשִׁים, עַל פִּי נְכָרִים'; אֲלֵא מַצְטַרְפִּין דַּעַת יִשְׂרָאֵל עִמָּהֶן.

יג. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַנִּין לְפַקּוּחַ נֶפֶשׁ שְׂדוּחָה שַׁבָּת? שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת לֹא, ג): "אֵת שַׁבְּתַתִּי תִשְׁמְרוּ"; כּוֹל בְּמִלָּה וְעִבּוּדָה וּפְקוּחַ נֶפֶשׁ? תַּלְמוּד לּוֹמַר: 'אֵךְ' - חֶלֶק; פְּעֻמִּים שְׂאֵתָה שׁוֹבֵת, פְּעֻמִּים שְׂאֵי אֵתָה שׁוֹבֵת. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִלָּה דּוּחִין אֵת עֲלִיָּה הַשַּׁבָּת. מַפְנִי מָה? מַפְנִי שְׁחִיבִין עֲלִיָּה פֶּרֶת לְאַחַר זְמַן! וְהָרִי דְּבָרִים קַל וְחֹמֶר, וּמָה אִם עַל אֶבֶר אֶחָד מִמֶּנּוּ - דּוּחָה אֵת הַשַּׁבָּת, דִּין הוּא שְׂדִיחָה הַשַּׁבָּת עַל כָּלֹּ. אָמְרוּ לוֹ: מִמָּקוֹם שַׁבָּתָא, מָה לְהֵלֵךְ וְדָאִי וְלֹא סַפְקַ, אֵךְ כָּאֵן וְדָאִי וְלֹא סַפְקַ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: וְכִי בְּמָה הַחֲמִירָה תּוֹרָה, בְּעִבּוּדָה אוֹ בַּשַּׁבָּת? הַחֲמִירָה בְּעִבּוּדָה יְתָר מִשַּׁבָּת, שְׁהַעֲבֹדָה דּוּחָה אֵת הַשַּׁבָּת וְאִין שַׁבָּת דּוּחָה אוֹתָהּ. וְהָרִי דְּבָרִים קַל וְחֹמֶר, וּמָה עִבּוּדָה שְׂדוּחָה אֵת הַשַּׁבָּת - סַפְקַ נֶפֶשׁוֹת דּוּחָה אוֹתָהּ, שַׁבָּת שְׁעִבּוּדָה דּוּחָה אוֹתָהּ - אִינוּ דִּין שְׁסַפְקַ נֶפֶשׁוֹת דּוּחָה אוֹתָהּ? הָא לְמַדְתָּ, שְׁסַפְקַ נֶפֶשׁוֹת דּוּחָה אֵת הַשַּׁבָּת.

יד. רַבִּי אֲחָא אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: הָרִי הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת כב, א): "אִם בְּמַחְתָּרַת יִמְצָא הַגֵּנֶב" וְגו', בַּעַל הַבַּיִת מֵהוּ? וְדָאִי אוֹ סַפְקַ? הוּי אוֹמֵר: סַפְקַ. אִם הוֹרְגִין נֶפֶשׁ לְהַחְיֹת נֶפֶשׁ בְּסַפְקַ, דִּין הוּא שְׂדִיחָה אֵת הַשַּׁבָּת לְהַחְיֹת נֶפֶשׁ בְּסַפְקַ, הָא לֹא נִתְּנוּ מִצְוֹת לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא לַחְיֹת בְּהוֹן, שְׁנַאֲמַר (ויקרא יח, ה): "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחִי

בְּרִית, מַפְנִי שְׂהִיא עֲרָלָה כְּבוּשָׁה, עַל מָה נִחְלָקוּ? עַל גֵּר שְׁנִתְּגִיר כְּשֶׁהוּא מְהוּל, שַׁבִּית שְׂמָאִי אוֹמְרִים: צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָם בְּרִית; וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אִין צָרִיךְ.

ט. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלָקוּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, עַל מִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבָּת וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת - שְׂהִיא חִיב, עַל מָה נִחְלָקוּ? עַל מִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרְבַ שַׁבָּת וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת, שְׂרַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאֵת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אִי אַתָּה מוֹדָה בְּמִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבָּת וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת שְׂהִיא חִיב, שְׂהַחֲלִיף אֵת זְמַנּוֹ? אֵךְ מִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרְבַ שַׁבָּת וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת יְהֵא חִיב שְׁכֵן הַחֲלִיף אֵת זְמַנּוֹ! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אֲמַרְתָּ בְּמִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבָּת וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת שְׂהִיא חִיב, שְׂאִינוּ בְּקוּם מוֹל', תֹּאמַר בְּמִי שְׂהִיָּה לוֹ לְמוֹל עֶרְבַ שַׁבָּת, וּמְלוֹ בַּשַּׁבָּת, יְהֵא חִיב, שְׁכֵן בְּקוּם מוֹל'? אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: נוֹתֵר יוֹכִיחַ! שְׂמַאֲמַשׁ בְּקוּם אֲכוּל', וְאִם אֲכָלוּ לְמַחַר - הָרִי זֶה חִיב! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אֲמַרְתִּי בְּנוֹתֵר שְׁכֵן אִינוּ בְּקוּם אֲכוּל בּוֹ בְּיוֹם, תֹּאמַר בְּמִלָּה, שְׁכָל יוֹם בְּקוּם מוֹל'?

י. מְפַקְּחִין עַל סַפְקַ נֶפֶשׁוֹת בַּשַּׁבָּת, וְהִזְרִיזוּ - הָרִי זֶה מְשַׁבַּח! וְאִין צָרִיךְ לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. פִּיצֵד? נֶפֶל לִים וְאִין יְכוּל לַעֲלוֹת, טְבַעָה סְפִינְתוֹ בֵּים וְאִינָה יְכוּלָּה לַעֲלוֹת - יוֹרְדִין וּמַעֲלִין אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְאִין צָרִיךְ לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. נֶפֶל לְבוֹר וְאִין יְכוּל לַעֲלוֹת - עוֹקְרִין לוֹ חוֹלִיאֵי וְיוֹרְדִין וּמַעֲלִין אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְאִין צָרִיךְ לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. תִּינוּק שְׁנִכְנַס לְבֵית וְאִין יְכוּל לְצֵאת - שׁוֹבְרִין דְּלִתּוֹת הַבַּיִת, וְאִפִּילוּ הִיוּ שָׁל אֲבָן, וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְאִין צָרִיךְ לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. מְכַבִּין וּמְפַסְקִין לְדַלְקָה בַּשַּׁבָּת. וְהִזְרִיזוּ - הָרִי זֶה מְשַׁבַּח, וְאִין צָרִיךְ לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין.

יא. מִי שְׁנִשְׁכּוּ נַחֲשׁ - קוֹרִין לוֹ רּוּפֵא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְשׁוּחֲטִין לוֹ תְּרַנְגְּלַת,

אבְקִילוּס לֹא הִיָּה נוֹהֵג, לֹא כְדַבְרֵי בֵּית שְׁמַאי, וְלֹא כְדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל, אֲלָא נוּטֵל וּמְשַׁלֵּיךְ לְאַחַר הַמָּטָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: עֲנוּתָנוּתוֹ שֶׁל רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן אֲבִיקוּלוּס שָׂרְפָה אֶת הַהִיכָל.

ה. מְקַנְחִין בְּזוּב הַסּוּס, וּבְזוּב הַפָּרָה, וּבְזוּב שׁוּעָל, וּבְמִפָּה שֶׁל קוֹצִין, וּבְשַׁעַר שֶׁל שׁוּעָל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְנַח בְּיָדוֹ וּבְמִפָּה כְּדַרְךָ שְׁעוֹשֶׂה בַחֹל.

ו. פְּרוֹת שְׁנִתְפָּזְרוּ - מְלַקֵּט אֶחָד אֶחָד וְאוֹכֵל. נִתְעַרְבוּ לוֹ פְּרוֹת בְּפְרוֹת - בּוֹרֵר וְאוֹכֵל בּוֹרֵר וּמְנִיחַ עַל הַשְּׁלֵחָן; בּוֹרֵר וּמְשַׁלֵּיךְ לְפָנָי בְּהִמְתּוֹ. בְּדָק אֵלוֹ בְּפָנָי עֲצָמוֹ וְאֵלוֹ בְּפָנָי עֲצָמָן, אוֹ שֶׁלַקֵּט מִתּוֹכָן עֶפֶר וְצִירוֹת - הֲרִי זֶה חֵיב.

ז. פָּגַה שְׁטִמְנָה בְּתֵבָן, וְכֵן חֲרָרָה שְׁטִמְנָה בְּגַחְלִים, אִם מְגַלָּה מְקַצֶּתָה - נוּטֵל. וְאִם לֹא - אֵינּוּ נוּטֵל. אֲלַעְזוֹר בֶּן תְּדַאי אוֹמֵר: תּוֹחֵכֵן בְּשִׁפּוֹד אוֹ בְּסַכִּין וְנוֹטְלֵן בְּשֵׁבֶת.

ח. אֵין מְטַבִּילִין אֶת הַפְּלִי עַל גְּבֵי מִימּוֹ לְטַהֲרוֹ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין מְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלִי אֶבֶן לְטַהֲרוֹ בְּשֵׁבֶת - דְּבַרֵי רַבִּי. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: מְטַבִּילִין אֶת הַמַּיִם בְּיוֹם-טוֹב, וּמְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלִי אֶבֶן לְטַהֲרוֹ, אֲבָל לֹא לְהַטְבִּילֵן. כָּלִים שְׁנִטְמְאוּ בְּאֵב הַשְּׁטִמְאָה - אֵין מְטַבִּילִין אוֹתָן בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּשֵׁבֶת. אֲבָל מְמַלֵּא הוּא כּוֹס אוֹ דָּלִי אוֹ קֵתוֹן לְשִׁתּוֹ, וּמַחֲשֵׁב עֲלֵיהֶן וּמְטַבִּילֵן, טוֹבֵל כְּדָרוֹכּוֹ מִטְמְאָה חֲמוּרָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִטְמְאָה קְלָה.

ט. קוֹרֵעַ אָדָם אֶת הָעוֹר שֶׁעַל פִּי הַחֵבֶת שֶׁל יַיִן וְשֶׁל מוֹרִיס, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְעִשׂוֹת זְנוּק. אֵין פּוֹתְחִין לְפָסִין סְתוּמוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל מַתִּיר.

י. אֵין סָכִין אֶת הַפְּלִים בְּשִׁבִיל לְיִפּוֹתָן. אִם לְנֹאוֹתָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן - מִתָּר. לֹא יִתֵּן אָדָם שָׁמֶן עַל גְּבֵי טַבָּלָא שֶׁל שֵׁשׁ לְהַתְעַגֵּל עֲלֵיהֶן, לְפִי שְׁאֵין סָכִין, וְאֵין גּוֹפְחִין, וְאֵין

בָּהֶם" - יַחֲזִי בָּהֶן וְלֹא שְׁמִימוֹת בָּהֶן; אֵין לָךְ דְּבַר עוֹמֵד בְּפָנָי פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, חוּץ מִעֲבוּדָה זָרָה וְגַלּוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? שֶׁלֹּא בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה, אֲבָל בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה, אֲפִילוֹ מִצְוָה קְלָה שְׁבַקְלוֹת - אָדָם נוֹתֵן נֶפֶשׁוֹ עֲלֵיהֶן, שְׁנֵאמַר (וַיִּקְרָא כב, לב): "וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֶׁכֶם". וְאוֹמֵר (משלי טו, ד): "כָּל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ".

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שְׁבַעַה עָשָׂר

א. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימְתִי אָמְרוּ נוֹתֵינִן לְתַלוּיָהּ בְּיוֹם-טוֹב? בְּזִמְן שְׁנִתֵּן לְתוֹכָהּ מְעַרְב יוֹם-טוֹב. לֹא נִתֵּן לְתוֹכָהּ מְעַרְב יוֹם-טוֹב - לֹא יִתֵּן לְתוֹכָהּ בְּיוֹם-טוֹב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: טוֹרֵף אָדָם חֵבִית יֵינָה בְּשִׁמְרִיָּה, וְנוֹתֵן לְתַלוּיָהּ בְּיוֹם-טוֹב. מְסַנְיִן אֶת הַבִּיצָה בְּסוּדְרִין וּבְכַפִּיפָה מְצִרִית. נוּטֵל בְּכַבְרָה וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאֵבוֹס. רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: מְעִרִין לְכַבְרָה בְּשֵׁבֶת.

ב. אֵין שׁוֹרִין אֶת הַחֲלִיתִית בְּשֵׁבֶת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּצוּגָן - מִתָּר, בַּחֲמִין - אָסוּר. אֵין מְזַלְחִין אֶת הַבֵּית בְּכָל מֵינֵי זְלַחִין, אֲבָל מְמַלֵּא חֵבִית מַיִם, וְשׁוֹפֵךְ וְשׁוֹנֶה, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. גּוֹרְפִין מִלְּפָנָי הַפֶּטֶם וּמְסַלְקִין לְצַדִּינִן מִפְּנֵי הָרָעִי - דְּבַרֵי רַבִּי דוּסָא. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: כָּאֵן וְכָאֵן מְסַלְקִין לְצַדִּינִן.

ג. הַקֵּשׁ שֵׁישׁ עָלָיו מְעַרְב שַׁבַּת - מִנְעֻנְעוֹ בְּשֵׁבֶת. לֹא יֵשֶׁן עָלָיו מְעַרְב שַׁבַּת - לֹא יִנְעֻנְעוּ בְּיָדוֹ בְּשֵׁבֶת. מְכַבֵּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי כֶּתִים שֶׁהִתִּירוּ לְהִיּוֹת נוּטֵל הֵימְנוֹ אֶת הַכָּלִים - נוּטֵל אֶת הַמֶּקֶל וְאֶת הַלְלוּחִים וּמְחִזִּירֵן לְשִׁדָּה, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כָּלִים. כָּל שֵׁישׁ בּוֹ דְּבָרִים הַנּוֹטְלִין וְדַבְרִים שְׁאֵין נּוֹטְלִין - נוּטְלוֹ וְנוֹטְלִין הֵימְנוֹ, וּמְחִזִּירוֹ לְמִקּוּמוֹ.

ד. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְגַבִּיֵּהֵן מֵעַל הַשְּׁלֵחָן עֲצָמוֹת וְקַלְפִּין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְסַלֵּק אֶת הַטַּבָּלָא כְּלָה וּמְנַעְרָה. זְכַרְיָה בֶּן

מדיחין את הקרקע ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

יא. הרוחץ במערה ובמי טבריא, ונסתפג אפלו בעשר אלוניטאות לא יביאם בידו. וכן עשרה בני אדם במדה הזאת, ואם צריך להם - ממתין להם עד שינגב ונוטלן וכא לו. לא יתן אדם שמן על גבי ראשו וילך למרחץ, אבל סך כל גופו ומקנח כל גופו אבר אבר. מוליך אדם שמן הרבה באלוניטות הרבה למרחץ, וסך כל גופו אבר אבר ומקנח כל גופו אבר אבר, ואינו חושש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: טרקלין שהסיק מערב שבת מטיל ביום שבת, לא הסיקו מערב שבת, לא יטיל בה ביום השבת.

יב. אין מגרדין במגרדת ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. רבן שמעון בן גמליאל מתיר. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: שאם היו ידיו מלכלכות בטיט ובצואה - מגרדין כדי שלא יטנפו את כליו.

יג. הרוחץ בחמי טבריא, לא יזלפו עליו אחרים, אבל מזלף הוא על ידי עצמו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף לא יזלף הוא על ידי עצמו, מפני שמרבה הבל ומכבה את הקרקע, אבל רוחץ כדרךכו ועולה.

יד. רבי שמעון בן אלעזר אומר, בית שמאי אומרים: אין הורגין את המאכלת בשבת, ובית הלל מתירין. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר, בית שמאי אומרים: אין פוסקין צדקה לעניים בשבת בבית הכנסת, אפלו להשיא יתום ויתומה, ואין משדכין בין איש לאשתו, ואין מתפללין על החולה בשבת; ובית הלל מתירין.

טו. המפלה את כליו - הרי זה מולל וזורק, ובלבד שלא יהרג. אבא שאול אומר: נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול. לא יפלה אדם את כליו ברשות הרבים מפני הכבוד. רבי יהודה אומר: אף בחול אין עושין אפקטוזין ברשות הרבים מפני הכבוד.

טז. לא ישטיח אדם את כליו ברשות הרבים לנגבן אפלו מן הזעה. אין רצים בשבת כדי להתעמל, אבל מטיל כדרךכו אפלו כל היום כלו, ואינו חושש. בהמה שאכלה פרות הרבה - מטילין אותה כחצר בשביל שלא תמות.

יז. אין מבקרין את המומין ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. אם לבו ביום - מבקרין את המומין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

מסכת שבת פרק שמונה עשר

א. כתב המהלך תחת הצורות ותחת הדיוקנאות - אין מסתכלין בו. ולא עוד, אלא אף בחול אין מסתכלין בדיוקנאות, משום שנאמר (ויקרא יט, ד): "אל תפנו אל האלילים" וגו'. רבי יוסי הגלילי אומר: אם ראיית צדיק שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך - הקדים על ידו שלשה ימים או אחר על ידו שלשה ימים, כדי שתצא עמו בדרך, מפני שמלאכי שלום מלוין אותו, שנאמר (תהלים צא, יא): "כי מלאכיו יצוה לך" וגו'. ואם ראיית רשע שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך - הקדים עליו שלשה ימים או אחר עליו שלשה ימים, כדי שלא תצא עמו לדרך, מפני שמלאכי שטן מלוין אותו, שנאמר (תהלים קט, ו): "הפקד עליו רשע" וגו'.

ב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: השושבינין וכל בני חפה מפסיין על מנותיהן, שאם הותירו - מחזירין לשדה. מפסי אדם את אורחיו ואורחיו מפסיין זה עם זה, כדי שיטול חלקו תחלה, לא שיטול שלו ושל חברו. מונה אדם את אורחיו כמה בפנים כמה בחוץ, וכמה מנות צריך שיתקן להם - מן הכתב שעל גבי הכתל, אבל לא מן הסבלא, ולא מן הפנקס, כדרך שהוא עושה בחול.

אומר: חזרו למקומן - יאכלו. למקום אחר - לא יאכלו. החזירן חרש שוטה וקטן, בין למקומן בין למקום אחר - הרי אלו יאכלו.

י. פלים ששבתו בעיר, וכן פלים של אחרים ששבתו בתוך העיר - הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח, מה שהביא נכרי מחוץ לתחום - לא יזיזם ממקומן.

יא. נוהגין כלי מיקר⁸ וכלי מתכות על גבי כרסו של מת. ופוקקין לו את נקביו, ועליו אמר שלמה (קהלת יב, ט): "עד אשר לא ירתק" וגו'. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הרוצה לאמץ את עיני המת בשבת - נופח יין בחוטמו ונותן שמן בשני ריסי עיניו, והן מתאמצין מאליהן. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפילו קטן בן יומו חי מחללין עליו את השבת, ואפילו דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת, שכל זמן שאדם חי - עוסק במצות, לפיכך מחללין עליו את השבת, מת - בטל מן המצות, לפיכך אין מחללין עליו את השבת. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפילו קטן בן יומו חי - אין משמרין אותו, לא מן החלדה ולא מן העכברים, שהפלב רואה אותו ובורח. ואפילו עוג מלך הבשן מת משמרין אותו מן החלדה ומן עכברים, שכל זמן שאדם חי מוראו מטל על הבריות, שנאמר (בראשית ט, ט): "ומוראכם וחתכם יהיה" וגו'. מת - בטל מוראו מן הבריות.

יב. מי שהחשיך בדרך - נותן כיסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי - מניחו על החמור. הגיע לחצר החיצונה - נוטל את הפלים הנטלים בשבת. ושאינם נטלין, מתיר את החבלים והשקים נופלים. רבי שמעון אומר: אם היה עליו שליף⁹ מלא - נכנס

ג. מחשב אדם יציאותיו כמה הוציא בתוך ביתו, וכמה הוציא לפועלין, וכמה הוציא לאורחין, מן הפתל שהוא לשעבר, אבל לא מן הפתל שהוא לעתיד לבא. מוציא אדם כמה שיש לו בתוך ביתו ונותן לפני האורחין, כגון אגוזים תמרים וקליות. רבי אלעזר אומר: או חסר או יתר.

ד. המכתבין שבפרכים - אין קורין בהן, אם היה דבר שהוא צריך מדינה - מתר. כל חשבונות שהוא צריך להן, בין שעברו ובין לעתיד לבא - אין מחשבין אותן בשבת. חשבונות שאין אלא מה בכך - מחשבין אותו בשבת.

ה. לא יטיל אדם על שפת של מדינה כדי שתחשיך ויכנס וירחוק, ולא על התחום כדי שתחשיך ויביא פרות, אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פרות בידו ואינו חושש.

ו. לא יאמר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? רבי יהושע בן קרחה אומר: אומר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? אין מחשיכין על התחום להביא את הבהמה, אם היתה חוץ לתחום - קורא לה והיא באה.

ז. מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי מת. זה הכלל אמר אבא שאול: כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו. ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים, ואומר לו: 'אם לא מצאת במקום פלוני - הבא ממקום פלוני'; 'אם לא מצאת במנה - הבא במאתים'; רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: ובלבד שלא יאמר לו סכום מקח.

ח. נכרי שהביא חלילין בשביל ישראל בשבת - לא יספוד בהן אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר. עשו לו ארון וחרפו לו קבר - לא יקבר בו אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר.

ט. פרות שיצאו חוץ לתחום וחזרו בשוגג - יאכלו. במזיד - לא יאכלו. רבי נחמיה

⁸ פלים שמביאים קרירות, כגון כלי זכוכית.

⁹ שק

תוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

תחתיו ומפרקו. במה דברים אמורים? בנכרי המכירו, אבל בנכרי שאין מכירו - מהלך אחריו עד שמגיע לביתו.

יג. איזו המראה? כל שמרביצו ועוקם את צוארו ונותן מים וכרשינין כאחד. איזהו הוא הלעטה? כל שמאכילה מעמד, ונותן מים בפני עצמן וכרשינין בפני עצמן. מהלקטין אוזין ותרגולין ויוני הרדסאות, נותנין לפנין מים, ואין צריך לומר שמהלקטין. אין מהלקטין ליוני שובך וליוני עליה. ולצפרין שקננו בטפיח ובבימה. ואין נותנין לפנין מים. ואין צריך לומר שאין מהלקטין.

יד. נדרי שבת - מפירין אותן בשבת. מפני מה אמרו נדרי שבת מפירין אותן בשבת? שאם חשקה ולא הפר - אינו יכול להפר.

טו. המשמר זרעים מפני עופות, ומקשאות מפני חיות - משמר פדרכו בשבת, ובלבד שלא יספק, ולא ירקד, ולא יטפית, כדרך שעושה בחול.

טז. השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה ולשמור לו את התינוק - לא יתן לו שכרו של שבת, לפיכך אין אחריותו עליו בשבת. אם היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע - נותן לו שכרו של שבת, לפיכך אחריותו עליו בשבת. לא יאמר לו: 'יתן לי שכרי של שבת', אלא אומר לו: 'יתן לי שכרי של עשרה ימים'.

יז. לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין ברשות היחיד, ואין צריך לומר ברשות הרבים.

מסכת ערויבין פקק ראשון

א. מבוי שגבוה מעשרים אמה יותר מפתחו של היכל - למעט, כיצד עושה? מניח קורה משפת עשרים ולמטה. והרחב מעשר אמות מפתחו של היכל - הרי זה צריך למעט. כיצד ממעטו? עושה לו פס

וממעטו עד עשרים אמה. מבוי שיש לו צורת הפתח, אף על פי שרחב מעשר אמות - הרי זה אין צריך למעט.

ב. רבי אליעזר אומר: הכשר מבוי בלחיים. מעשה ברבי אליעזר שהלך אצל רבי יוסי בן פרידה לאובלין, ומצא שיושב במבוי שאין לו אלא לחי אחד. אמר לו: בני! עשה לחי אחר. אמר לו: וכי לסותמו אני צריך? אמר לו: יסתם, ומה ראייה לשבת בכך?

ג. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מעשר אמות, שאינו צריך כלום. על מה נחלקו? על רחב מארבע אמות ועשר אמות, שביית שמאי אמרים: לחי וקורה. ובית הלל אמרים: לחי או קורה. קורה היוצאת מכתל זה ואינה נוגעת בכתל זה. וכן שתי קורות, אחת יוצאה מכתל זה ואחת יוצאה מכתל זה, ואין נוגעות זו בזו, פחות משלושה - אין צריך להביא קורה אחרת, שלשה - צריך להביא קורה אחרת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פחות מארבעה אין צריך להביא קורה אחרת. ארבעה צריך להביא קורה אחרת. וכן שתי קורות המתאימות, לא בזו כדי לקבל אריח ולא בזו כדי לקבל אריח, אם מקבלות אריח לרחבו טפח - אין צריך להביא קורה אחרת. ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת, ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מקבלות אריח לארכו שלשה - אין צריך להביא קורה אחרת, ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת.

ד. היו שתי קורות קטנות יוצאות מן הכתל, מבדלות זו מזו, ומקבלות אריח לרחבו טפח; רבן שמעון בן גמליאל אומר: יושב לארכו שלשה טפחים.

ה. היה אחת למעלה ואחת למטה; רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: רואין את העליונה כאלו היא למטה, ואת התחתונה

כאלו היא למעלה, ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה, והתחתונה למטה מעשרה טפחים.

ו. היתה זו יוצאת מכתל זה, וזו יוצאה מכתל זה, או שהיתה יוצאת מכתל זה ואין מגעת בכתל אחר, או שהיתה רחבה מראשה אחד וקצרה מראשה אחר, אם יש שם שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ארבעה. היתה יוצאה מכתל זה ומגעת בכתל אחר, אם גבוהה הימנו שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. עשויה מדרון ומקבלת אריח בנוי, אם יושב כדרכו עליה - אין צריך להגביה צד השני, ואם לאו - צריך להגביה צד השני.

ז. העושה לחיים למבוי גבוהים מן הארץ שלשה טפחים או משוכים מן הכתל שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. מבוי המקרה מרוח אחת, והדלה עליו את הגפן, ואת הדלעת, ואת הקסום, מרוח אחרת - אין צריך כלום. עשה לחיים למבוי גבוהין מן הארץ שלשה טפחים, או משוכין מן הכתל שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. אבני בגין היו יוצאות מן הכתל, ובין זו לזו ארבעה טפחים - אין צריך לחי וקורה אותו מקום. אבני גדר היוצאות מן הגדר מבלות זו מזו פחות משלשה - אין צריך לחי אחר. שלשה - צריך לחי אחר.

ח. כתל שצדו אחד כנוס מחברו, בין שנגאה מבחוץ ושוה מבפנים, ובין שנגאה מבפנים ושוה מבחוץ - נדון משום לחי. היתה קרן זוית זו יוצאה מכתל זה, וקרן זוית יוצאה מכתל זה - נדונית כלחיים. עשה לחי למבוי - אין לו אלא חצי מבוי.

ט. עושין פסין לבוריות, ארבעה דיומדין נראין כשמונה, היתה שם אבן אחת מרבעת - רואין כאלו שתחלק, ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן - נדון משום דיומד, ואם לאו - אין נדון משום דיומד. רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר:

היתה עגלה, רואין אותה, שאם תחקק, ויש בה ששה טפחים מצד זה, וששה טפחים מצד זה, כדיומדין - נדונית כפסין.

י. וכמה? היא ביניהן? כמלא שתי רבקות של שלש שלש בקר. כמה ראשה ורבה של פרה? שתי אמות. עביה של פרה - אמה ושני שלישי אמה, שהן כעשר אמות; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כארבע עשרה אמה. כמה הן מקרבין? כדי ראשה ורבה של פרה, וכמה הן מרחקין? אפלו כור אפלו כורים - מתר, ובלבד שירבה בפסין. רבי יהודה אומר: בית סאתים - מתר. יותר מבית סאתים - אסור. אמרו לו לרבי יהודה: אי אתה מודה בדיר, וסרה, ומקצה, ויחצר, אפלו בית חמשת כורים ובית עשרה כורים שהוא מתר? אמר להם: זו מחיצה, ואלו פסין. אף זו, וצצה לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים - עושה. ואם רצה לרבות - ירבה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בור שהוא בית סאתים על בית סאתים - אינו מתר. ולא אמרו להרחיב, אלא כדי ראשה ורבה של פרה בלבד.

יא. היתה גבוהה משלש רוחותיה ונמוכה מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא הנמוך יתר על הגבוהה. היתה נמוכה משלש רוחותיה וגבוהה מרוח אחת - אין צריך לעשות מחיצה, אלא לגבוה בלבד. היתה שם אילן או גדר או מחיצת הקנים - נדונית כפסין.

יב. היתה חצר פתוחה לביניהם, שראשה אחד נכנס לבין הפסין, מתוכה לבין הפסין ומבין הפסין לתוכה - מתר לטלטל, אבל שמים - אסור. כמה דברים אמורים? בזמן שלא ערכו, אבל ערכו - מתר. רבי יהודה בן בבא אומר: אין עושין פסין אלא לבאר הרבים בלבד. רבי עקיבא אומר: לכל עושין פסין חוץ מבור היחיד בלבד.

מסכת ערובין פרק שני

א. שירה שחנתה בבקעה והקיפיה באכפין, בעביטין, בשליפות, ובקנין, ובקולחות, אפלו שלשה חבלים, זה למעלה מזה - מטלטלין בתוכה, ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלא גמל, ובין עביט לעביט כמלא עביט, ובין איכוף לאיכוף כמלא איכוף. מקיפין בקנים, ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים, כדי שיכנס הגדי.

ב. נמצאת אתה אומר, שלש מדות במחצות: כל שהוא פחות משלושה - צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה, כדי שלא יזדקר הגדי בכת ראש. כל שהוא שלשה, ומשלשה ועד ארבעה - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלאו, כדי שלא יהא פרוץ כעומד. ואם היה הפרוץ מרבה על העומד - אף כנגד העומד אסור. כל שהוא ארבעה, ומארבעה עד עשר אמות - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלאו, שיהא פרוץ כעומד. ואם היה פרוץ כעומד, כנגד העומד - מתר. כנגד הפרוץ - אסור. ואם היה העומד מרבה על הפרוץ, כנגד הפרוץ - מתר. נפרצה ביותר מעשר - אסור. היה שם קנים דוקרנים ועשה להם פאה למעלה, אפלו ביותר מעשר - מתר.

ג. שירה ששרתה בתל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמק עשרה טפחים, ובגגה מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - מטלטלין בתוכה, ובלבד שימלאו את כלה, ולא שירו בה בית סאתים פנוי. אם אין בכלה בית סאתים - מטלטלין בתוכה, אף על פי שלא ימלאו את כלה. היתה גבוהה משלש רוחותיה, ונמוכה מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יותר על הגבוה. היתה נמוכה משלש רוחותיה, וגבוה מרוח אחת - אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

ד. אחד שירה ואחד יחיד לחבלים, ומה בין יחיד לשירה? יחיד - נותנים לו בית

סאתים. שנים - נותנים להם בית סאתים. שלשה - נעשו שירה; דברי רבי יהודה בן רבי יוסי. וחכמים אומרים: אחד יחיד ואחד שירה - נותנין להם כל צרפן, ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי. אחד שירה ואחד מחנה, מה בין מחנה לשירה? אלא אהלים שבשירה - חייבין בערוכ. שבמחנה - פטורין מן הערוכ. ושאינן להם אהלים הרי הן כשרוין בחצר. מחנה היוצא למלחמת הרשות - מתרין בגזל עצים יבשין. רבי יהודה בן תימא אומר: אף חוננין בכל מקום, ובמקום שנהרגו - שם נקברין.

ה. רבי אליעזר אומר: הגגה והקרפף שהם שבועים אמה ושירים על שבועים אמה ושירים, המקפת גדר גבוה עשרה טפחים, וכן אם היתה ארבע יתר על רחבה פי שנים, אפלו אמה אחת - אין מטלטלין בתוכה בשבת. וכן היה רבי אליעזר אומר: קרפף הסמוך לעיר, ויש בארכו שבועים ושירים - אין מטלטלין בתוכה בשבת. רבי שמעון אומר: אפלו עשר קרפפות זה לפנים מזה, והיתה אחת מהן בית דירה, או שהיתה אחת מהן סמוך לעיר - מטלטלין בכלן.

ו. ברגנין שבשדה בית סאתים - מתר. יתר על בית סאתים - אסור. אבל דיר וסהר או מקצה או חצר, אפלו יתר מבית סאתים - מתר. אפלו בית עשרה כורין - מתר. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל אור שתשמישו לבית דירה, כגון דיר, וסהר, ומקצה, וחצר, אפלו בית חמשת כורין, אפלו בית עשרה כורין - מתר. וכל בית דירה, שהוא תשמיש לאור, כגון ברגנין שבשדות בית סאתים - מתר. יתר מבית סאתים - אסור.

ז. מערבין במעשר שני בירושלים, ולא בגבולין, הנודר מן הכפר - מערבין לו בה. אמתיה? בזמן שאמר: 'שבועה שלא

אֲטַעֲמֶנָּה; וְאִם הִקְדִּישָׁה - הֲרִי זֶה אֲסוּר, שְׂאִין מְעַרְבִין בַּהֲקֵדָשׁ.

ח. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: לֹא נִמְנְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְשַׁלַּח עִירוּבֵיהֶן בְּיַד בְּנֵיהֶם וּבְיַד בְּנוֹתֵיהֶם הַקְטָנִים - כְּדֵי לְחַנֹּךְ בְּמִצּוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: מִשָּׁם רָאִיָּה? בְּאוֹמַר לְחֻבְרוֹ: 'קָבַל הַיָּמִינוּ', נִתְּנוּ לְקוֹף וְהוֹלִיכוּ, לְפִיל וְהוֹלִיכוּ - אֵין זֶה עֲרוּב. וְאִם אָמַר לְאַחַר לְקָבַל הַיָּמִינוּ - הֲרִי זֶה עֲרוּב.

ט. נִתְּנוּ עַל גְּבֵי קוֹרָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים שֶׁהִיא גְבוּהָה עֲשֶׂרָה טַפְחִים - עֲרוּבו עֲרוּב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִם הָיָה רְחִבוֹ אַרְבָּעָה - עֲרוּבו עֲרוּב. וְאִם לֹא - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. נִתְּנוּ בְּאֵילָן, לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפְחִים - עֲרוּבו עֲרוּב, וְאֲסוּר לְטָלוֹ. בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה - מִתַּר לְטָלוֹ. נִתְּנוּ בְּכַלְפָּלָה וּתְלֵאָה בְּאֵילָן, לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפְחִים - עֲרוּבו עֲרוּב, וְאֲסוּר לְטָלוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּל שְׂאֲסוּר לְטָלוֹ - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב, אַחַד הָעֲרוּב וְאַחַד כָּל הַכֵּלִים.

י. שְׂרָשֵׁי אֵילָן שֶׁגְבוּהֵינ מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, או שְׁנַיִם חֲלָל תַּחְתִּיהֶן שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, אֵף עַל פִּי שְׂעָדוֹ אַחַד שׁוּה לְאָרֶץ - הֲרִי זֶה יֹשֵׁב עָלֶיהֶן. וְלֹא יִסְמַךְ עָלֵיהֶן, לְפִי שְׂאִין עוֹלִין בְּאֵילָן, וְאֵין נִתְּלִין בְּאֵילָן, וְאֵין נִשְׁעָנִים בְּאֵילָן. וְלֹא יַעֲלֶה בְּאֵילָן מִבְּעוֹד יוֹם כְּדֵי שִׁתְּחַשֵּׁף, וְיִשָּׁב שָׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. אַחַד אֵילָן וְאַחַד כָּל בַּהֲמָה. אֲבָל בּוֹר, שִׁיחַ, וּמַעְרָה, וּגְדָר - מִטַּפְס וְעוֹלָה מִטַּפְס וְיוֹרֵד, וְאִפְלוּ הֵן מֵאָה אִמָּה.

יא. נִתְּנוּ בַּמַּגְדָּל וְנַעַל בְּפָנָיו וְאָבַד הַמַּפְתָּח - הֲרִי זֶה עֲרוּב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל בְּשַׁבַּת - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. נִמְצָא הַמַּפְתָּח, בֵּין בְּעִיר בֵּין בְּשָׂדֶה - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמַר: אִם בְּעִיר אָבַד - עֲרוּבו עֲרוּב. אִם בְּשָׂדֶה אָבַד - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב. מוֹדִין חֻכְמִים לְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר בְּכַנְיָ חֶצֶר וּבְנֵי מִרְפְּסֵת, שֶׁגָּבוּ אֶת עִירוּבֵיהֶן

וְנִתְּנוּהוּ בְּבֵית, אֵף עַל פִּי שְׂיָדוּעַ שְׂאִין הַמַּפְתָּח בְּמִקוּמוֹ - עֲרוּבו עֲרוּב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲבִטוּלְמוֹס הַעֵיד עַל סֶפֶק עֲרוּב שְׂכָשֶׁר. אֵיזוֹהוּ סֶפֶק עֲרוּב שֶׁהוּא כָּשֶׁר? עֲרוּב בְּתֵרוּמָה, סֶפֶק מִבְּעוֹד יוֹם נְטִמְאָת סֶפֶק מִשְׁחָשְׁכָה נְטִמְאָת, עֲרוּב בְּפִרוֹת, סֶפֶק מִבְּעוֹד יוֹם נִתְּקָנוּ סֶפֶק מִשְׁחָשְׁכָה נִתְּקָנוּ - עֲרוּבו עֲרוּב. אֲבָל עֲרוּב בְּתֵרוּמָה, סֶפֶק טְהוֹרָה סֶפֶק טְמֵאָה, וְכֵן בְּפִרוֹת, סֶפֶק נִתְּקָנוּ סֶפֶק לֹא נִתְּקָנוּ - אֵין עֲרוּבו עֲרוּב.

29 MAR	ראשון Sunday	יא 11	בבלי: מנחות עד ירושלמי: קדושין יד תוספתא: שבת יד ג'ך: עזרא ז רמב"ם: תשובה ז	5:32..... עלות השחר 9:16..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:45..... נץ החפה 9:52..... סו"ז קר"ש - גר"א
				10:31..... סו"ז תפלה - מג"א 7:17..... שקיעה	10:55..... סו"ז תפלה - גר"א 8:30..... צה"כ לשיטת ר"ת

30 MAR	שני Monday	יב 12	בבלי: מנחות עח ירושלמי: קדושין טו תוספתא: שבת טו ג'ך: עזרא ח רמב"ם: תשובה ח	5:30..... עלות השחר 9:15..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:43..... נץ החפה 9:51..... סו"ז קר"ש - גר"א
				10:30..... סו"ז תפלה - מג"א 7:18..... שקיעה	10:54..... סו"ז תפלה - גר"א 8:31..... צה"כ לשיטת ר"ת

31 MAR	שלישי Tuesday	יג 13	בבלי: מנחות עט ירושלמי: קדושין טז תוספתא: שבת טז ג'ך: עזרא ט רמב"ם: תשובה ט	Search for Chometz בדיקת חפץ	
				5:28..... עלות השחר 9:14..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:41..... נץ החפה 9:50..... סו"ז קר"ש - גר"א

סו"ז אכילת חמץ: 10:29 סו"ז שריפת חמץ: 11:44			בבלי: מנחות פ ירושלמי: קדושין יז תוספתא: שבת יז ג'ך: עזרא י רמב"ם: תשובה י	ערב פסח - עירוב תבשילין	
1 APR	רביעי Wednesday	יד 14		5:27..... עלות השחר 9:13..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:40..... נץ החפה 9:49..... סו"ז קר"ש - גר"א

Candle Lighting 7:03 הדלקת הנרות

2 APR	המישי Thursday	 טו 15	בבלי: מנחות פא ירושלמי: קדושין יח תוספתא: שבת יח ג'ך: נחמיה א רמב"ם: קריאת שמע א	1st Day Pesach	
				5:25..... עלות השחר 9:12..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:38..... נץ החפה 9:48..... סו"ז קר"ש - גר"א

Candle Lighting 8:34 הדלקת הנרות

3 APR	ששי Friday	 טז 16	בבלי: מנחות פב ירושלמי: קדושין יט תוספתא: ערובין א ג'ך: נחמיה ב רמב"ם: קריאת שמע ב	2nd Day Pesach	
				5:24..... עלות השחר 9:11..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:37..... נץ החפה 9:47..... סו"ז קר"ש - גר"א

Candle Lighting 7:05 הדלקת הנרות

4 APR	שבת Shabbos	 יז 17	בבלי: מנחות פג ירושלמי: קדושין כ תוספתא: ערובין ב ג'ך: נחמיה ג רמב"ם: קריאת שמע ג	Shabbos Chol Hamoed שבת א דחול המועד פסח	
				5:22..... עלות השחר 9:10..... סו"ז קר"ש - מג"א	6:35..... נץ החפה 9:46..... סו"ז קר"ש - גר"א

Shabbos Ends 8:36 זמן מוצ"ש

זקיל חודש ניסן ליל ה' עד 4:35

ד' כזית מרור וזאס מען עסט פסח, איז מסוגל פאר פּרַנְסָה. (ספר המדות אות קמון סימן ל"ה)